

Ruhsatinin hayatı ve Edebî şahsiyeti

Deliktaşlı Ruhsati hakkında geçen yıl bir kitap çıkararak elde ede bildiğim şiirlerini neşr ile bu velût halk Şairini ve kudretini edebiyat âlemimize toplu ve etraflı bir şekilde tanıtmaya çalışmıştım; birinci kitap hazırlanırken Ruhsatinin daha ele geçiremediğimiz bir çok şiirlerinin mevcut olduğuna kanaatim vardı. İşte bu kanaatladırki o zamandanberi boş durmayıp birinci kitapta neşr edilmeyen yazıları arkadaşım ve Ruhsatinin hayranı Kemal Gürpınarla birlikte araştırmaya başladık. Kemal'in Kangalda, benim Yıldızeli havalisindeki araştırmalarımız bizi memnun edecek bir neticeye ulaştırmakla beraber; Temmuz 937 zarfında Sivas Halkevi Dil, Tarih, Edebiyat şubesinin gösterdiği muzaheret sayesinde de Tunus, Şarkışla ve Sivasa civar bazı köylerde yaptığımız tetkik seyahati Ruhsatinin zenginleşmesine ve (Serdari) adlı çok kudretli bir halk Şairinin tarafımızdan meydana çıkarılmasına sebep oldu. (Serdari hakkında ayrıca bir kitap hazırlamak tayız.)

Bu son defaki tetkik seyahatimizde bizde yenibir fikir daha uyandı: Sivas halk Şairleri ve Orta yayla halkiyatı adlı büyük bir eser hazırlamak.

Burada açıkça söyleyebilirizki: Halkevi ve Kültür bakanlığı bize tatil aylarında muzaheret ve maddi yardımlar yaparsa biz de yorucu, üzüntülü fakat bizim için zevkli olan bu memleket işini seve seve yaparız.

Orta yayla; Anadolu halkiyatının en zengin kaynaklarını sinesinde yaşatmaktadır. Bununla beraber çok değerli unsurların günden güne ortadan silindiğini görmek insana oldukça mühim iç sızısı veriyor. Kaybolan ve sönen bu değerli melzemeyi derlemenin zamanı gelmiş ve hatta biraz da geçmiştir.

Büyük bir hızla ilerleyen yeni Türk cemiyeti dünyanın değil, yarınımı düşünmek mecburiyetinde olduğu gibi hergün de medeniyetin yeni, yeni keşfiyatıyla karşılaşarak âdet ve ananatında, düşünce ve duygularında bir hayli değişiklik te yapmaktadır.

İşte bu malzemeyi halkın hayatından silinmeden toplamak bugün için bir zaruret halini almıştır. Zaten yarının Milli Türk destanını yazacak olan Şair bu malzeme üzerinde de geniş mikyasta çalışmaya mecbur değildir. Finlandiyanın tekâmülünü göz önüne alacak olursak Fin münevverlerinin

(Kalavela) ya nasıl malzeme hazırladıklarını görmez-miyiz?

Birinci kitapta şairin hayatı hakkında verdiğimiz bilgiden bazılarını elde ettiğimiz yeni vesikalara göre değiştirmek zorunda kaldık:

Birinci kitapta şairin iki kerre evlendiğini bildirmiştik, sonradan elde ettiğimiz bir şiirinde:

«Eger nikâhtan sorarsan dördü bitirdi tamam» derki: bnna göre âşıkın başından geçen nikâhın iki olmayıp dört olduğu anlaşılıyor, aldığı kadınlardan ikisinin adı ve hüviyeti hakkında hiç bir vesika ve şayanı itimat zevattan da sarıh bir bilgi elde edilemediğinden meskût geçmek mecburiyetinde kaldık bununla beraber Eflatun Cemin Meslekiden naklen duygu düşüncede adından bahsettiği Mihri adlı kadının bu bizçe hüviyeti tesbit edilemeyen karılarından biri olması ihtimali varittir.

Birinci kitapta ilk karısı Meryemden Münhaci ve Abdussamet adlı iki çocuğu olduğu kaydedilmişti, (Sorarsan) tekrarlı şiirinde:

«Eğer evlattan sorarsan yigirmi üçtür heman.» diyorki: yirmi üç çocuk babası olan Ruhsatinin ancak iki çocuğu hayatta kala bilmiş, diğerleri yaşamamıştır.

İkinci ailesi Fatmadan bir defasında bi batında

üç erkek çocuğu olmuş, odada kendisine haber verilince:

—(tez elden çirayı karardın, ışığa daramasınlar)

Diye şakalaşmış. bu üç çocuk bir kaç gün sonra ölünce :

Aman felek aman cellat aman
Üç bile kuzya can dayanırmı

diye bir şiir yazmış ve içinin sızısını mısralarına dolayarak kendini avutmuştur.

Yalnız iki mısraını yukarıya dercettiğimiz bu şiirin tamamını bir yerden ele geçiremedik, bu vakayı oğlu Abdussametden naklen bildiriyoruz.

Birinci kitapta yaşı hakkında verdiğimiz malumatı da tashih etmek lüzumu hasıl oldu. Doğum tarihi hakkında ki tereddütleri elimize geçen:

Elli birde zuhur edüp
doğup meydana geldim ben

beyti ile bertaraf ediyoruz. Ölümü hakkında ilk defa adım mecmuasında ve birinci kitapta ağızdan ve oğlu Abdussametden duyularak verilen malumat hakiki bir vesikaya istinat etmediği için bizi de tatmin etmemişti. Yeniden yaptığımız tetkikat ve tahkikat bize evvelki fikrimizi değiştirmek lüzumunu hissettiriyor:

Taşanın 1 - 2 - 936 tarih ve 6 - 30 sayılı nüshasında arzedildiği veçhile; o zamanki hükûmetin düzensiz gidişine söylediği:

Bu nasıl hükûmet, bu nasıl gidiş
Yeniden bir devlet kuracak allah

diye başlayan şiirinin devamında:

Sultan Memet han, zati âlişan.

diye bir mısraa rastlıyoruz. Demekki Ruhsati ikinci Abdulhamit devrini kapayarak meşrutiyetin ilânını idraketmiş ve bir müddet daha yaşadıktan sonra ölmüştür kanaati hasıl oluyor. Oğlu Abdussamat ve Deliktaşın aksakallıları aşkın 317 de öldüğünü söylüyorlarsa da elde edilen şu mısra bir vesika mahiyetinde olduğundan bizim de gönlümüzü o kanaata doğru ağmanlatmaktadır.

Resmi ve hususi başka şekilde hakiki ölüm tarihini tesbit etmek mümkün olmadığına göre bu mısraa itibar etmek bir dereceye kadar daha doğrudur.

Bununla beraber ilerde bu hususta daha sağlam esasata dayanan bilgiyi elde ederssek okuyucularımızı haberdar etmeyi bir borç biliriz.

Birinci kitapta şiirlerin mabihül ilhamı hakkında izahat vermeye fırsat bulamamıştık, bu kitabımızda

şiiirlerin söylenmesini icabettiren vaka ve haciseleri de kısaca arzedeceğiz

Ruhsati hiciv, hezel ve nükte vadisinde de epeyce at oynatmış bir şairdir:

311 iğtişasında Ermenilere ve daha sonra Çaykürt köyü imamı Mustafa hoca ile ailesi halkına, Sivashı Seyit efendiye söylediği üç hicviyesi pek meşhurdur.

Ruhsati hakkında hafızasını kaybetmeden evvel oldukça sağlam malumat veren ve üstadın sağlığında hürmetkâr bir tilmizi bulunan, Ruhsatinin izinden ayrılmadığı için sağlığında [nazirecisi, şimdi ise ustasının şiirlerini kendisine maletmek kadirnasınlığını gösteren Kertme Ağcamescit köylü Bekir (Mesleki) Ruhsati ile bir gün otururken Ruhsati aşık Bekire:

Yeni bulduğun mahlas neki diye sarmuş.

—Mesleki.

cevabını alınca hiç duraklamadan ve müteessifane başını sallayarak;

—bacağına sarılsın iti besleki. diye endişesini izhar etmiş.

Şimdi Meslekinin üstadından intihal ettiği şiirleri aşağıya yazacağız, bu şiirleri tetkik eden zevat her iki şiir arasında ne kadar yakınlık ve benzerlik olduğunu göreceklerdir. Mesleki şiir ve edebiyat ka-

—VIII—

fasını Ruhsatiye borçlu olduğuna ve Ruhsati de bir epeyce evvel öldüğüne göre her halde Meslekinin şiirleri Ruhsati tarafından maledilmemiş olduğu meydana çıkar.

Muhterem üstad Ahmet Kutsi burada bulundukları zaman Sivas Halk şairleri için bir bayram yapmış ve meslekiye kendi edebi meslekinin vermiş olduğu bir zevk ile bağlanmış, halk için mecmuasının bir sayısını baştan başa Meslekiye tahsis etmişti

5- Teşrini sani 1931 tarih ve 10 sayılı Halkiçinde Meslekiye tahsis edilerek çıkarılan (8) ve (15) numaralı şiirleri ve birde bu iki şiirin altına Ruhsatiye ait iki şiiri aynen yazıyoruz; okunduğu zaman bazı cümlelerin aynen alındığı görülür.

Maslekiye karşı hepimizin pek yerinde olarak saygı ve sevgimiz vardır; Üstadına, Hocasına karşı bu şekilde hareket etmesini kendisinin kadir ve hukuksınlığı ile kabili telif göremediğimiz için burada kaydetmeden geçemedik.

Meslekinin

Gittikçe gam gama sövkenir gider
Aman allah aman cerenim noldu (ne oldu)
Azdı yaralarım tabip bulunmaz
Em düzüp yaramı saranım noldu.

—IX—

Ah nideyim uzattılar arayı
Sevdiğime bağladılar karayı
Kararttılar yaktıcağım çirayı
günde bir halimden soranım noldu.

Bülbül değilimki dalda gezeyim
Şahin değilimki çarpıp kaçayım
Yanımda değilki bile yatayım
Başı yeke tellim, meralim noldu.

Bu hasret ateşi sinemi yakup
Şat, murat didemden çağlayup akup
Meslekiyi türlü derde bırakup
Soyunup koynuma girenim noldu

Arkamdan gülen güzeller
Bilmemki izimmi eğri.
Ne dedim neme güldünüz
Dilimde sözümme eğri.

Kaşlarınız yıkarsınız
Aşk hançerin çakarsınız
Eğri eğri bakarsınız
Topalım dizimmi eğri

Birinizin adı cennet
Gülmek canınıza minnet
Güzele bakması sünnet
Meslekim özümme eğri.

Bu iki şiirde Ruhsatiye aittir.

Yine gam gamıda söküdür gider
aman allah aman ceranım noldu (ne oldu)
azdı yaralarım merhem istiyor
merhemim düzüpte saranım noldu.

Oh! Pazara ugratmışlar arayı
sevdiğime bağladılar karayı
söndürüp yaktıkça gamı çirayı
salınup karşımda gezenim noldu.

Bülbül değilimki dalda gezeyim
şahin değilimki çalım tutayım
yanımda değilki alıp yatayım
soyunup koynuma girenim noldu.

Ruhsatım da söyler sözün doğrusu
başına sokulmuş çelen eğrisi

gözleri sürmeli ceren yavrusu
süzülüp karşımda duranım noldu.

Arkamdan gülen güzeller
bilmiyorum gözümmeğri (gözümmü eğri)
ne dedim neye güldünüz
topalımı? izimmeğri.

Birinizin adı Cennet
gülmek canınıza minnet
güzele bakması sünnet
gözümmü kör, ağzımmegri.

Ruhsatın yanıyor canı
asümana çıkar ünü
Huri olsan sevmem seni
bak bir kere özümmeğri

Bu şiirlerin Ruhsati tarafından yazıldığına bizce zerre
kadar şüphe yoktur; Çünkü biz yukarıya yazdığımız
bu şiirleri Ruhsatinin oğlu Abdussamet'in ağzından
ve babasından evvel ölen diğer oğlu Şair Müuhaci-
nin el yazması bir defterden aldık.

Ruhsatinin kehaneti şairanede bulunması ve oğlu

Abdussamedin:

— Mesleki babamın şiirlerini kendine malediyor ve
bozuyor. Diye [sızlanması sözümüzün doğruluğuna
bir delildir.

Bu değerli halk şairi hayatını kâmilten yokluk içinde
geçirmiş ve maişet zorluğununa amansız pençesinden
kendini bir türlü kurtaramamıştır; yoksulluğun ıstı-
rabanı gidermek için her türlü boyaya dalıp çıkmıştır.
Sıra ile: Hizmetçilik, Değirmen suculuğu, bennelik
(divarcılık), rençberlik ve en sonra imamlık yapmış
öldüğü sene nefsi Deliktaşın İmamı bulunuyormuş

Tecerde [*] şosanın üstünde bir değirmen vardırki:
Deliktaş ağalarına aittir, bu değirmende suculuk
yaptığını bilenler var; kendisi şu beyit ile bu güzide!
meslekinden bahseder.

Gine bu yıl yoksulluğun elinden;
vardık sucu durduk bir değirmene.

Bu şiirin tamamını bulmuştuk, evlerimiz kasaba
ve köyler arasında ikide bir seyahat ederken diğer ba-
zı eşya ile kaybolmuş.

Bu değirmende sucu iken bir Tilki gelip değirme-
ne girmiş, Ruhsati küreği eline alarak Tilkiye:

Sırtında iki beşlik, gel hele gel kardeşlik,

[*] Tecer : Sivas — Malatya yolu üzerinde bir dağın adı

[sayı: 185] diye önüne katarak vurup öldürmüş ve satmış. Bir tilki postu ozaman iki gümüş çeyrek edermiş Kangalın Acıyurt köyünde kırkinci hamidiye alayı sancaktarı mülâzım Veli beyin yaptırdığı binada ustalık yapmış; yine aynı alayın kumandanı milis kaymakam Mihrali beyin Kulmaç dağları eteğinde yaptırdığı konakta amelelik yaparken ameleyi söze tutup çalışmalarına engel olduğu için ustalar tarafınnan Mihrali beye şikâyet edilmiş ve işine niyet verilince irticalen şu kıtayı söylemiş:

Adanada duydum sıtmasıyla derdi var
Akdağa gittim Tilkisi ile Kurdu var
Avşara gittim Çerkesile Kürdü var
Buradada Beyim müzevirin dördü var.

Ruhsatinin âşık olduğunu anlayınca dolgunca bir gündelikle ustaların ve inşaatın başına memur ediyor.

Âşık bir gün deliktaşta kumalı bir kadından bulgur kaynatmak için bir kazan alır, kazanın asıl sahibi kumasının bu hareketine hiddetlenir ve Ruhsatinin elinden kazanı almak ister. âşıkın reca ve ısrarları karşısında kadın sırtarınca

Aşağıdan yorgun argın gelirsin
malcıgazın kadrini de bilirsin
yarım ... ükle tek ... aşşağa kalırsın
septireyim kazanının içine
septireyim kazanının içine.

kıt'asile içini döker, ve âdilane bir taksin yapar. Yukardaki birinci kıta ile ÇayKürt koylü Mustafa hocaya yazdığı hicviyeyi [No 208] bize divrik öğretmenlerinden B. Ali Faik göndermek lutfunda bulunmuşlardır; kendilerine burada teşekkürü bir vazife biliriz.

Ruhsatinin bizde olmayan bazı şiirlerini ellerinde bulunduran bir iki arkadaşına çok reca ettiğimiz halde her hangi bir düşüncenin saikiyle vermek istemediler, zorla güzellik olmaz. Ruhsatiyi irfan alemine ve herkese tanıtmak için ellerindeki mevcut malzele ile bu arkadaşlar da bir eser verirlerse Ruhsati ve onu sevenler namına minnettarlık duyarız.

Fakru hali samur bir kürk gibi eğine giyen Ruhsati kanının sıcaklığı, dilinin tatlılığı kadar cömertdide. 303 kıtlığında Sivas Valisi Sırrı Paşaya sunduğu manzum arzuhal ile kendisine verilen bir kile [yedi İstanbul kilesi] buğdayı Deliktaş köyünde çok muhtaç vaziyetteki bir kaç komşusuna dağıtmıştır.

Mütevekkil sakin ve beşuş bir yaradılışa malik olduğunu söylüyorlar.

Ruhatinin edebi şahsiyeti hakkında birinci kitabımız da ve elde mevcut yazılarına göre bazı mütalaa-lar yürütmüştük. Orada tebarüz ettirdiğimiz ana fikirler şimdiye kadar alakadarlar tarafındad bir ten-kide uğramamıştır, şimdide elde ettiğimiz yeni vesikalara nazaran evvelce verdiğimiz o malumata bazı ilâveler yapmak mecburiyeti hasıl oldu:

Ruhsati yaşadığı devirde vaki olan içtimai hadise-ler karşısında hiç bir vakit lâkayt kalmamış, bu ha-diseleri olduğu gibi tasvir etmek ve köylü muhitinin vicdanı ammesine tercüman olmak kadirşinaslığını göstermiştir.

Ermeni igtışasında söylediği destan, (no 262) 1293 Kars muharebesine yazdığı şiir, (no. 216) 303 kıt-lığında Sivas valisi Sırrı Paşaya sunduğu manzum arzuhal ,(no : 217 . . .) .

1293 senesinde Rusyadan mülteci olarak Türkiye-ye gelip Sivasın Kangal kazası hududu dahilinde yerle-şen ve bilahare ikinci Abdulhamidin yanına kadar giderek kırkinci hamidiye alayı Kumandanlığını ve milis kaymakam rütbesini alıp dönen; kendisine ve atlısına gerekli şeyleri etraftan cebren temin ederek çapulculukla şöhret kazanan, daha sonra da 322Yemen isyanını tenkile memur edilerek orada ölen Mıhralı Beye yazdığı destan (no. 186.)

Meşrutiyetin ilk günlerindeki karışıklığı düzensiz-

liği görerek yazdığı şiir: (no' 199.)

Bu yazılar mütalaa edildiği vakit Ruhsatinin ne kadar realist bir görüşe malik olduğu serahaten meydana çıkar. Bu yazılar yalnız Ruhsatinin enfüsi duyuş ve görüşünü ifade etmeyüp vicdanı ammenin duyuş ve görüşünü ifade etmek itibariyle ayrıca ted-kika değer kıymettedirler.

Ruhsati bu nevi yazılarında halk ve bilhassa köylü ruhunun tamamen iç yüzünü devletin kudre-tine ?;.. idarenin mükemmeliyetine !?, zorbalığın irtışaa ve iltımasının ruhlarda uyandırdığı kin ve nef-rete tamamen bir ayna vazifesini görmüştür. İşte bu sebeplerdirki: Ruhsati bize yaşadığı devri en can-lı bir şekilde hâlâ yaşatan şairler arasında büyük bir yer ahyor...

Şairin samimiyeti ise bütün duyguların üzerinde mütemadiyen parlamaktadır... binaenaleyh tek cüm-le olarak şöyle diye biliriz:

Ruhsati bu gün tarih olan dünü hâlâ yaşıyor.

Bunlardan başka Ruhsati kendi başından geçen gerek gülünç, gerek mükedder, oldukça mühim ha-diseleri de samimiyetle tasvir ederek kendi yoksul-luğunun tarihini de yazmıştır. zayıf öküzle Sivasa arpa götürürken öküzün yorulması ve yolda çektiği perişanlık hakkındaki yazısı (no. 284), hayalen nı-şanlanarak yaptırdığı düğünü tasvirderki tezatlar-la dolu şiiri, (no. 282) ve daha buna benzer bazı yazıları bizi kendine o kadar bağılyorki mısralar

gözlerimizden silinerek bizi vakada beraber yaşıyorlar. İnsanın hayal ve melekâtını mısralarına takıp sürükliyen bir şair elbetteki hürmete ve ihyaya lâyıktır.

Tanıdığı memleketlerin karakterlerini birer beyit veya mısra ile çizmesi insanı düşündürcek kadar keskin bir vasıftadır, mesela (no 259 daki şiir gibi)

Ruhsati hakkındaki sözlerimizi bitirmeden şunları da ilâve edelim:

Birinci kitap çıktığı zaman matbuat epeyce alakadar olmuştu; Cumhuriyet, Kurun, Ahali gazetelerinde ve Ülkü mecmuasında tenkidler yapıldı. Bu yazılardan bizce ehemmiyetlisi Ülküde çıkan tenkiddi okuyucularımıza bir fikir vermek için aynen burada dercediyoruz.

Deliktaşlı Ruhsatî, hayatı ve eserleri; Derleyen: Kadri Özyalçın; Sivas Halkevi, dil, tarih ve edebiyat kolu neşriyatından. 2/7 sayfa. Sivas, Kâmil Basımevi, 1936.

Kitabın baş kısmı son asır halk şairlerinden Ruhsatî'nin hayat ve edebî şahsiyeti hakkında ufak tefak malûmatı, bundan sonraki kısım metinleri ihtiva etmektedir.

Muharrir, Ruhsatî'nin hayat ve edebî şahsiyetine dair verilen bilgiyi öteye beriye yayılan rivayetlerden değil, şairin elde mevcut yazılarından öğrenmeğe çalışacağımızı söylüyor. Böyle olmakla beraber Kadri Özyalçın'ın, rivayetlere de istinat ettiğini görüyoruz; fakat hangi kısımları rivayetlerden, hangi

kısımları Ruhsatî'nin şiirlerinden istifade ederek yazdığını vazih olarak anlayamıyoruz.

Eserin baş kısımlarında indi hükümlere çok yer verilmiştir. Metinlerin derlendiği yazma cöngün imlâsının fenalığından ötürü, Ruhsatî'nin kendi elile yazıldığı hükmü çıkarılırken, şairin kendi hakkında söylediği « 16 yaşından sonra Hoca görmediği » ifadesi nazarı itibare alınmıştır! Biz, 16 yaşından sonra hoca görmediğinden imlâsının fena olduğunu, bundan, fana yazılı olan yazma cöngün şairin elyazısı olduğu neticesinin çıkarılmasını doğru bulmamaktayız.

178 Parça şiiri muhtevi bulunan metin kısmında ilâhî, nasihatlar, ramazan medhiyeleri gibi başlıklar altında bu mevzudaki dörtlüklerin toplanması, kitabın bu yolda bir tasnife tabi tutulduğu zannını veriyorsa da, ilerideki parçalara bakınca böyle bir tasnifin mevcut olmadığı anlaşıyor.

Sözlerimize nihayet vermeden önce bir noktayı daha işaret etmek istiyoruz Kadri Özyalçın, kitabını yazarken, kendinden önce yapılan bazı tetkiklerden de bahsetmiş, ilk önce bize Ruhsatî'yi Mustafa Nihad'ın 1930 da çıkardığı Muasır Türk edebiyatı tarihi adlı kitabla tanıtiğini söylüyor. Mutsafa Nihad'ın kitabı nihayet bir ders kitabıdır; Ruhsatî hakkındaki bilgiyi başka yerlerden aldığını kendinden evvelki tetkiklerden istifade ettiğini göz önünde bulundurmak lâzımdır. Şair Ruhsatî'yi, bizim bildiği-

mize göre ilk defa tanıtan Eflatun Cem olmuş ve bu değerli âşık hakkında duygu ve düşünce mecmuasının, onuncu, onbirinci ve onikinci sayılarında oldukça etraflı malûmat vermiştir. Aynı muharririn Halk Bilgisi mecmuası'nda (S.1) şairin dört manzumesini ayrıca neşrettiği de malûmumuzdur. Görülüyor ki Mustafa Nihad'a me'haz olan, Eflatun cem'in yazdığı makaleler olmuştur. Şu kadar varki biz burada Ruhsati hakkında tetkiklere girişmek değil, yeni neşriyatı tanıtmak istegindeyiz. sözlerimize niha-yet verirken, sayısı çok az olan halk edebiyatı neşriyatına şiirlerinden edebî bir şahsiyeti haiz olduğu anlaşılan Ruhsati'yi de ilâve ettiğinden dolayı derleyen Kadri Özyalçın'ı, ve himayesinden dolayı da Sivas Halkevini tebrik ederiz. F. A.

Bu yazıları derlerken bize bildiklerini söyleyen Ruhsatinin oğlu Abdussamet ile ellerindeki vesikaları memnuniyetle veren Deliktaşlı H. Salih, Yıldızeli: Yeni köy imamı Ahmet Dursun ve Sivasta çarkçı Kars muhacirlerinden Şaban Çavuşa kitabın ikmalî ve intişarı hususunda her türlü teşvik, yardım ve kolaylığı gösteren Sivas Halkevi Dil Tarih, Edebiyat koluna şükranlarımızı sunmayı bir borç biliriz.

Bütün bu emeklerimiz memlekete nâciz bir hizmet ve Ruhsatiyi bir parça diriltmeye yeter mahiyette görülürse gönüllerimiz kâfi derecede müsterih olacaktır.

Halkiyata ait yazacağımız diğer eserlerde aykırı hatalara düşmemek için matbuatımızın kıymetli irşadlarını ve tenkitlerini bekleriz.

30/7/937

Kadri Özyalçın
Merzifon orta Okulu
Türkçe Öğretmeni.

Kemal Gürpınar
Kangal Cumhuriyet ilk
Okulu Öğretmeni

— 179 —

Çok şükürler olsun gani mevlaya
Çoğu fark etmezdik az olmayınca
Kışı Cehenneme misal yaratmış
Cenneti bilmezdik yaz olmayınca.

Yüzümü Hakka eyledim turab
Cümleye yardımcı ol gani yarab
Nice bin gölleri eylersin harab
İçinde turnası kaz olmayınca. (Kazı)

Bir gün olur elin ermez dilbere
Genç iken kendine bir derman ara
Kim olursa olsun girer vebale
ölçekle terazi düz olmayınca.

Yar ile gördüm safayı, demi
Gitmiyor başımdan dünyanın gamı
Ruhsati zamane tutmaz adamı
Elinde kemani saz olmayınca.

— 180 —

Yahşi yaman her gün geçer efendim
 Acı sözle dağlamaktan ne fayda
 Gıybet etmek zinadan da fenadır
 Şurda burda koğlamaktan ne fayda.

Dünya malın bir araya getirin
 Eksik koman birer birer bitirin
 Sağlığında saymadığın hatırın
 Ölümüne ağlamaktan ne fayda.

Varsın gıybetime hemen dövüşsün
 Ruhsatı pul yerine değişsin
 Ben ölüşün dar yerlerin genişsin
 Sahte kara bağlamaktan ne fayda.

Ahmet Ağaya medhiye

— 181 —

Söyleten söyletir dili mahzunun
 Guşeyle pendimi gel Ahmet ağa

Keştü güzar ettim birkaç kurayı
 Doğru sana geldi yol Ahmet ağa.

Sabavette meşhur hub idi resmin
 Diyanet babında çok idi hasmın
 Bölükbaşı zade del Ahmet ismin (deli)
 Asılzadelığın bil Ahmet ağa.

Bir zaman cündilik Arap at ile
 Çıkardın meydana saltanat ile
 Şayeste medhine hüsnü hattile
 Dedirdin Rüstemi Zal Ahmet ağa.

Bir zaman dolandın pehlivanlıkta
 Kalmadı hevesin bezirgânlıkta
 Şimdi şöhret buldun hanedanlıkta
 Yedirdin kaymakla bal Ahmet ağa.

Doğruluk babında hem cennet aldın
 Mescit bina ettin çok rahmet aldın
 Yüz vurup Kâbeye Haca Ahmet oldun (Hacı)
 Şimdi de dedirdin gül Ahmet ağa.

Tulü ömürlerle uzun yaş versin
 Mevlam imanını hem yoldaş versin
 Beş de Huri kızı beş koldaş versin
 Habibine komşu ol Ahmet ağa.

Bir tüccarım bilmem kisbi kârımı
 Terk eyledim namusumu arımı
 Birkaç hanedana attım zarımı
 Geldi sana düştü zar Ahmet ağa.

Ruhsatın çökmeden çürük binası
 Ne keşi bulunur ne tarhanası
 Ya bir himar ya bir ayran anası (İnek)
 Bağışlasan almam şal Ahmet ağa.

— 182 —

Bir gün başın son yastığa
 Koyacaklar unutma ha
 İki komşu gelir bir bir
 Soyacaklar unutma ha.

Gezen ölüm pazarında
 Gelir bu gün de yarın da
 Bir tahtanın üzerinde
 Yuyacaklar unutma ha.

Bağlanır kanadın kolun
 Nutka kadir olmaz dilin
 Mirasçılar bütün malın
 Yiyecekler unutma ha.

Kan dolar gözün içine
 Söz katma sözün içine
 Yarım top bezin içine
 Koyacaklar unutma ha.

Felek dinlemez nazını
 Kabul etmez niyazını
 Beş on kişi namazını
 Kılacaklar unutma ha

Bu günün kadrin bilmezsin
 Gidersin geri gelmezsin

Bağrın taş öğüt almazsın
Gömecekler unutma ha.

İndirirler kara yere
Karanlık bir ıssız dere
Ne bir mum, ne de bir çıra
Koyacaklar unutma ha.

Yalnız kalırsın biles
Evden barktan ümidi kes
Gaipden işitin bir ses
Soracaklar unutmaha.

İmanın var ise tende
Yine geri gelir canda
Sual ederler o anda
Vuracaklar unutma ha.

Eğer yok ise iymanın
Cehenneme varır canın
Semaya çıkar figanın
Yakacaklar unutma ha.

Ruhsati ölüm korkusu
San islah eder herkesi
Kaldır dünyadan hevesi
Görecekle unutma ha.

— 183 —

Benden selam eyle hubun hubuna
Hele sabreylesin dursun yazaca
Mart dokuzu çıksın seller sökülsün
Herbir eksigini görsün yazaca.

Sahil kuşu gelsin yaylaya gitsin
Dağlar don değışsin beyazın atsin
güller domurlansın bülbüller ötsün
Zülfün mah yüzüne sürsün yazaca.

Dermek nasip ola idi gülünü
Sakınsın rakipten ebrü telini
İnce meyanına acem şalını
Benim niyetime sarsın yazaca

Diyarı gurbette olduk mücavir
Sadık âşıklara bulunmâz nazir
Hele dağlar başı alsın misafir
Ruhsati de eksik görsün yazaca.

— 184 —

Gönül eğlenirmi gurbet ellerde
On dokuz bölüklü kız olmayınca
Garip bülbül gibi öter dillerde
Açılıp gülleri yaz olmayınca.

Ne müşküldür karlı dağı devirmek
Yönünü sevdiğine doğru çevirmek
Aşıka şayeste türkü çağırmak
Anında tadı yok saz olmayınca.

Sevda dolu Ruhsatinin meyinde
Ahuzarım kaldı kaşı yayında
Sevdiğim Hafiğin Gulam köyünde
Bu yıl da gidemek yaz olmayınca. (gidemeyiz)

— 185 —

Dereye aşağı gelir (*)
Çil horuza selam verir
Tavuğun canını alır
Safa geldin tilki paşa

Emirlere sail idim
Ben bu işe mail idim
Beş tavuğa kail idim
Kökünü kesmeye gelmiş.

Haşeri tilki haşeri
Yedin üzeri beşeri
Postu verde çık dışarı
Safa geldin tilki paşa.

Geldin eşini eşini
Dolandın dağlar başını
Nettin ferihin eşini
Safa geldin tilki paşa.

[*] Bu şiirin baş tarafını maalesef bulamadık.

Narpuzun kırağı taşlık
Gel hele gel kardaşlık
Arkasında iki beslik
Pazarlık görmiye gelmiş.

Narpuzun kırağı dere
Bilmiyorum yerin nere
Şu çarşığı yara yara
tilki bey gezmiye gelmiş.

Şükür seni burda gördüm
Halınla hatırın sordum
Bir tavukta kurban verdim
Sefa geldin tilki paşa.

Ruhsati kaptı küreği
Koptu tilkinin yüreği
Dolandı beş on direği
Postu verdi tilki paşa.

Mihrali Beye bu destanı yazınca Aşık bir öküz ihsan ediyor:

— 186 —

Yoksulluk elinden dad ile feryad
otururdum bir köşede avare

Dedim varmı bir kolayca sanaat
Başım alıp gitsem hangi diyara.

Düşünü düşünü hiffet getirin
Bu gidişle ocağını batırın
Niçin böyle tembel tembel oturun
Git bir az et getir şu çocuklara.

Oradan yellendim anide kaçtım
Bir garip yiğidin kapısını açtım
Bir çıtırdı geldi andan savuştum
Bir tavuk elime geçti mudara.

Ünümüzü duydu baba Hasanlar
Gece dündüz yolu beli kesenler
Bir araya geldi söyledi anlar
Çare yoktur gireceğiz mezara.

Dedim bir zengin var damını (yarak) yaralım
Kutnu kumaş ne var ise çıkarak
Gece gündüz beni alıyor merak
Yitirdim muşambada hesapsız lira.

Bir idik üç daha geldi dört olduk
Dördümüzde altı patlar doldurduk
Orta bacadaki taşı kaldırdık
Oradan da gir ettik büyük ahıra.

Bir az sonra kendimizi döşürdük
Bir tenhace yerde işi pişirdik
Onar lira düştü görlük kefenlik
Birer top bez ile birer entare.

Baktım arkadaşın biri geveze
Malı satmak için gitti sivası
Orada çıkarmış çok kötü niza
Olanca eşyayı dökmüş pazara.

Amma tembih olmuş tellal başına
Toplanmışlar kelepirin başına
Seyreyle gör kör şetanın işine
Sahip olmaz portar gider yulara.

Baktım onda arkadaşla olmuşlar
Bağlamışlar kayım bendi olmuşlar

Gördüm eşek cennetine gelmişler
Ne yemin faydeder ne de dubara.

Aman deyin kardeş mal kazanmadım
Çok yerleri gezdim hal kazanmadım
Daha şimdiyece din kazanmadım
Ne yüz ile varacağım mezara.

Ruhsatım kendi kendimden geçtim
Bu gece menamda çok yerden uçtum
Bir de ruya imiş gözümü açtım
Beyim heves etme bu rezil kâre.

Bir destan söylesem tiryakilere
Acep tiryakiler darılırmola (mı ola)
Kızıl üzüm olsa koysam beline
Gözü tabakadan ayrılırmola.

Tiryaki tütünü gayet pek sever
 Birini sarmadan birini eğer
 Tütün tükenince karyı döver
 Erkeğim diye de kurulurmola.

Güzel paranızı vermen tütüne
 Yazık ömrünüze bütün bütüne
 Düşünün bir kerre ondan kötü ne
 Bu kötüyle kabre girilirmola.

Ağızlık tabaka takım beş olur
 Yorgunlukta murdar tütün hoş olur
 Beş kuruşa kâğıt nasıl baş olur
 Tutulursa hapse girilirmola.

Tabaka ambardır ağızlık yaba
 Kimi ince sarar kimisi kaba
 Darağacı kurulsa edemez tövbe
 Bunda da bir şifa bu kurulmola.

Kahkâğıt kaba verir dumanı
 Öksürük gelince vermez amanı

İmiği saz çalar döşü kemani
 Otuz iki makam çalını mola.

Tiryakiler durmuş ederler merak
 Hele birer daha cigara sarak
 Çoluk çocuk çıplak kendi dalya....k
 Bununla maksuda erilmola.

Tütünün avusu ciğeri sarar
 İçmiyen fehmetmez içene zarar
 Göğüs tutulunca hendeği yarar
 Acep kazma kürek bulunurmola.

Ruhsatım da sözüm haklı değilmi
 Bu destan tiryaki aklı değilmi
 Şimdi kaçak tütün saklı değilmi
 Kesede bir tutam bulunurmola.

—188—

Münacat etsem Allaha
 Seni bana yazarmola (mı ola)

Rast gelsem suyun yolunda
Kaşın gözün süzermola.

Sevmedim böyle merdane
Eşi gelmemiş bi dane
Siyah zülfü ak gerdane
Bölük bölük düzermola.

Sanki huriden seçilmiş
Lebinden hülle biçilmiş
Yanağında gül açılmış
Sam dokunup bozarmola.

Yamacında durmak ister
Al kınaya parmak ister
Ruhsat yari sarmak ister
Acep kimse sezermola.

—189—

Ela gözlerine kurban olduğum
Eski ifadenden aman dönme ha

Şimdi havalanıp gökten uçarsın
Benim ilden başka ile konma ha.

Sana söylüyorum canımın canı
Elimden aldıldım sevdiğim seni
Eski ifadenle güvendir beni
Beni ısrarından döner sanma ha.

Şimdi seni sıkı teşvik ederler
Düşürürler dilden dile yederler
Seni soğutmaya gelüp giderler
Yalan yanlış herbir söze kanma ha.

Servi gibi uzun o yarin boyu
Gayet metin yerden hem cinsi soyu
Vefasızlık etme bırak bu huyu
Ellerin sözüne sakın kanma ha.

Yok iken sevdiğim bu işte suçum
Eski ifdenden döndün sen niçin
Ruhsat senden ayrı düştüğü için
Tez ölürse onun için yanma ha.

Seher yeli yar köyüne uğrarsan
Dikkat eyle yollarına aman ha
Bazı bazı ansın ahdü peymanı
Yavaş dokun tellerine aman ha.

Gece gündüz yanıyorum narına
Benden gayri meyletmesin birine
Can fedadır güzel yarın yoluna
Sardırmasın bellerini aman ha.

Gelsin demiş bu gün yine sultanım
kara göz üstüne kaşı kemanım
Bu gün yarın hanesine mihmanım
Kına yaksın ellerine aman ha.

Bakılmazken nazlı yarın yüzüne
Sürme çekmiş kirpiline yüzüne
Benden gayri biri yatıp dizine
El değmesin ellerine aman ha.

Seher yeli dertli dertli esende
Aramızı boz dumanlar kesende

El sözüne uyup bana küsende
Dikkat eyle dillerine aman ha.

Bazı bazı yüreğini yoklasın
Ruhsatinin yollarını beklesin
Gayri emaneti hoşça saklasın
Kuş konmasın güllerine aman ha.

Sabahtan uğruma çıktı
Giderken suya Fatma
Aklım idrâk eylemedi
Bu sendeki huya fatma.

Başında puldan kirebi
Yükledim gami kirayı
Yakışır kutnu sevayi
Giyin usul boya Fatma.

—190—

Başına yakışır elmas
Saçına yakışır elmas
Al hançeri başımı kes
Korkarımki kıya Fatma.

Sürmeler çekmiş gözüne
Kirpiğin dökmüş yüzüne

Korkarım rakıp sözüne
İnanada uya fatma.

Kapında olsam sâi
Destinden nuş etsem meyi
Ruhsat görünmüyor deyi
Acep nerde diye Fatma.

—191—

Seherin vaktinde esen rüzigâr
Bir bir ayan eyle hallerim yare
Kesildi takatim büküldü belim
Haber ver kırıldı kollarım yare.

Ol yüce mevlaye ayandır hâlim
Çok dedim kapında bir kemter kulum
Gonce gül dermekten kesildi elim
Sual et soldumu güllerim yare.

Benim sevdiğimin lebleri baldır
Gözleri Ahudur yanağı aldır
Başıma gelenler bu nasıl haldir
Yüzüm yok söyleyim dillerim yare.

Ruhsatî der ben de serden geçerim
Kırıldı kanadım nasıl uçarım
Her saat başına bir fal açarım
Onusuna gelmez fallarım yare.

—192—

Bir taze civane günül düşürdüm
Gelmemiş emsali kevnî mekâna
Cemalinin nuru tutmuş cihanı
Erişmiş müfuzu ta Süleymana.

Yüzüne baktıkca akıllar zail
Nice bendesi var hüsnüne mail
Bir çift şeftaliye olmuşum kail
Pahıldır bi vefa gelmez imana.

Otuz iki bölük bir baştan başa
Siyah hat çekilmiş o hilâl kaşa
Cözüne bakanın bağı tutuşa
Kasdedip geziyor bir avuç kana.

Burnu küçük kulakları müceyher
 Dişleri incidir dudağı amber
 Gerdanı bir karış her yeri mermer
 Kınalım benziyor Yusüf Kenana

Memeler açılmış Sümbüller gibi
 Şakıyor dilleri bülbüller gibi
 Gamzesi filcandır fağfurlar gibi
 Sultandır sevdiğim cümle hûbana.

Kollarına inci mercan yakışır
 Parmağında Mührü Süleyman taşır
 Boyuna bakanın aklı dolaşır
 Yanarsa yanmalı böyle bir cana.

Yürüyüşü Tavus bakışı Turna
 Ervahi ezelden çekilmiş sürme
 Serinden payece safi som sırma
 Ruhsatın bu şi'iri bir âlişana.

—193—

Hazan ile geçti gülşeni bostan
 Eyle dertli bülbül zar garip garip
 Harabe yüz tuttu bezmi gülüstan
 Ağla şimdengeri var garip garip,

Hanceri Feleğin ucu ciğerde
 Durmayup artıyor yara bu serde
 Garip diyarında tutuldum derde
 Gel tabip yaramı sar garip garip.

Ruhsat bu illerin gonca gülleri
 Seherde ötüyor dost bülbülleri
 Şu sefil sergerdan gurbet elleri
 Gezeyim bir zaman yar garip garip.

—194—

Bir kimsede olsa kibir
 Yüzün dola yüzünden kaç
 Anın mayası bozuktur
 Selâm verme yüzünden kaç

Hicap eylemez insandan
 Utanmaz Ganı Rahmandan
 Eşettir mekri Şeytandan
 Basma sakın izinden kaç.

Adudür okur yazara
Tez günde girsin mezara
Seni uğrattır nazara
Görünme hiç gözünden kaç.

Kibirin aslı piç olur
Acımaz bağıruc olur
Selâm vermesi güç olur
Alma sakın kızından kaç.

Gel gözüm sana yazıktır
Yanaşma südü bozuktur
Gün olsa bir hayrı yoktur
Ruhsat üşü yazından kaç.

—195—

Ayrıldım kâbeden ağlamayımın
Bir dahi dönermi yollarım yâre
Yas çekip karalar bağlamayımın
Ayan oluyormu hallerim yare.

Hacerül esvede diktim gözümü
Zemzemi şerifle yudum yüzümü
Mevlâm kabul eyle bu niyazımı
Kaldırıp ağladım ellerim yare.

Medineye vardık erdik murada
Kalmadı elimden gitti irade
Sultan muhammedi bulduk orada
Yine bülübül oldu dillerim yare.

Arzuladık geldik can feda olsun
Hayali ruhuna ten feda olsun
Altun oluk sana elveda olsun
Durmasın çağlasın sellerim yare.

Nasıl ayrılmalı el'aman Hudâ
İhlası şerifle ettiler cûda
Yüzbin hucaç ile eyledik veda
Ruhsat feda olsun mallarım yare.

Bu şiir birinci kitapta biraz farklı olark intişar etmişti; halk dilinde bu gibi yazıların nasıl değiştiğini

göstermek emelile başka bir membadan elimize geçen
bu yazıyı tekrar koyuyoruz.

—196—

Neyleyim feleğin ihmal işini
İçirir her zaman sem bize bize
Alnımıza bir tan günü çavmadı
Herdem yoldaş olur gam bize bize.

Kişveri gönlümün yayı basıldı
Aşkın çileleri doldu esildi
Kime yar dedimse ağyar kesildi
Daim refik olur kem bize bize.

Yüküm gamdır kareliyim kareli
Yandı yürek pareliyim pareli
Yar elinde yareliyim yareli
Vermiyor Eflatun em bize bize.

Rakıpler set çekti araya bilmem
Kimden em düzelim yaraya bilmem
Neyledim o kaşı karaya bilemem
Nisbetle çekiyor dem bize bize.

Bu sefil Ruhsatı sena kul oldu
Ateşinle yana yana kül oldu
Sevdana düşeli yedi yıl oldu
Dinini seversen dön bize bize.

—197—

Yarep muhannete mal nasip etme
Düşürmüş tavını torda ise de
Gönder cehenneme olsun terbiye
Kafdağı perde isede.

Muhannet kul gibi yoktur amansız
Sırım ile boğar mutlak gümansız
Bir gün dağ başında ölür imansız
Nasip etme Kur'an nurda ise de.

Pahılla muhannet birer yaraşık
Ne kader zemmetse yolunda âşık
Her kez münacatta görmez bir ışık
Musa ile bile Turda ise de.

Şeytan taryıkından vurunup tacı
Bulmasın derdine zerre ilacı
Muhanetin bah zehirden acı
Yarep nasip etme kırdı ise de.

Yana yana serde kalmadı akıl
Var gönül merd oğlu bir merde takıl
Eğer Ruhsatı de olursa pa il
Kurtarma onu da darda ise de.

—198—

Biz muhibbi hanedaniz olsa dünya bir taraf
Şehidi şahı Kerbela kalbde dâva bir taraf
Her kesin başı başına bir gûna [sevdası] var
Benim de her kisbû kârım aşku sevda bir taraf.

Mürüvvetsiz âsı mel'un nasıl kıydın gülüme
Yandı canım arzuhalim hakka şekva bir taraf
Hub cemalın göremezsem bari yolunda ölem
Âteşi aşkı koyuldu geldi cana bir taraf.

Bir yanında narı hasret siynemi huneyledi
Olmadı dönmedi ruyun gülü râna bir taraf
Firkatı masum aşkından gözlerim kan ağlıyor
Sarardı benzim kül oldu soldu hayfâ bir taraf

Ey ruhsatı âşık mısın böyle dâve görürsün
Yolunda vermedin canı kuru fahva bir taraf
Ah bu hasret vah bu firka mahşere kaldı yine
Eşki çeşmin sele döndü oldu derya dir taraf

Zamanın hükûmetine karşı
Şikâyetname

—199—

Bu nasıl hükûmet bu nasıl gidiş
Yarım kıl bütünü soracak Allah
Semaya Çekildi insaf adâlet
Bir dahi hühûmet kuracak Allah (1)

Böylemi gönderdi hükmü kur'anı
Böylemi indirdi emrû fermanı

(1) Şairin Nüfuzü nazarını göstermesi itiba ile
bu yazı çok enteresandır.

Böylemi severler dini imanı
Ne yüz ile sana verecek Allah.

Yaradanı hiç aldın mı zikrine
Devami var mıdır ecap şükrüne
Bir kez de ölümü getir fikrine
Verdiği bu ruhu alacak Allah.

Kul eyledi nefis seni Şeytana
Taptırdı liraya sime divane
Soyunup çıkarsın yarın meydana
Bak ne muamele kılacak Allah.

Çıkarırsın ardı gelmez nizayı
Kendine gel tahsil eyle rızayı
Ruhuna verirler türlü ezayı
Adaletce hükmü verecek Allah.

Hazır edüp cehennemi cenneti
Kabul etmez beşibirlik minneti
Âdil kullarına verüp rahmatı
Zalimi Nirane sürececek Allah.

Haram halâl demez seçmezdin yerdin
Ebet kalır sandın mekânın yurdum
Zulmile bu kadar devlete erdin
Hak Mizan terazi kuracak Allah.

Hele fikret nere varacak halin
Gün begün dolmakta yakın zevalin
Bir top bezden fazla var mıdır malın
Yarattığın rizkın verecek Aallah.

Daim yanar gider Ruhsati sekil
Sıdkile diyvana ihfaye çekil
Her bir umuruma eyledim vekil
Benim dâvalarım görececek Allah.

—200—

Kanı Lokman kanı yoktur Eflatın
Vurdular siyneme yara dayandı
Nice bir çekeyim derdi mihneti
Geldi gam kasavet sere dayandı.

Topraktan halk oldu insanın cem'i
Fani dünya için çekerle gami
Mancılığa konmuş İbrahim gibi
Vücudum yanmakta nare dayandı.

Keşanı yarayı çok çekti Eyyup
Dökülen kurtları üstüne koyup
Âlemi yaratan SETTARÜL UYÛB
El'aman ümidim yere dayandı.

Çok zamandır terkeyledim sılayı
Hak bana çektirir derdü belâyı
Her kaçan cehdetsem yoktur kolayı
Görülmez işlerim zare dayandı.

Ruhsati aşk ile gezdi âlemi
Ehli irfan olan anlar kelâmi
Mevlam böyle nasıl yazmış kalemi
Bilmem bu tecellim nere dayandı.

Güzellere yaş destanı

—201—

Unbirinde bir güzele hizmetim
Yeni açmış has bahçede gül gibi

On ikide henüz gelmiş baharı
Akar gider boz bulanık sel gibi.

On üçünde ebru zülfü top durur
Aklı fikri temelinden kopturur
On dördünde yanağından öptürür
Dili şeker dudaklar bal gibi.

Onbeşinde çilesini doldurur
Onaltıda kendisini bildirir
Onyedide maşukunu öldürür
Göz ucuyla bakar gider yel gibi.

Onsekizde gördüğünü şaşırmas
Ondokuzda dökdüğünü devşirmez
Yiğirmide aklın derer taşırmas
Sahip olur heryanına mal gibi.

Yirmibeşte döner yüceden gider
Otuzunda dört etrafın denk eder
Otuzbeşte yavaş yavaş kan gider
Kırk yaşında geçmez olur pul gibi

Kırkbeşinde kızıl düşer gülüne
Ellisinde vokuş gelir yoluna
Ellibeşte bak dünyanın haline
Tozar gayrı sermayesiz kül gibi.

Altmışında divarlara yan gelir
Altmışbeşte gözlerine kan gelir
Yetmişinde ümid etme can gelir
Tekne kazır teneşir de sal gibi.

Yetmişbeşte söyler söyler usanmaz
Sekseninde her ne etse utanmaz
Seksenbeşte yatar gayrı uyanmaz
Ne söylersen haber vermez lal gibi.

Doksanında hazır eyle bezini
Doksanbeşte kimse çekmez nazını
Yüz yaşında teslim eder özünü
Ey Ruhsatî Felek yine dul gibi.

—202—

Çık salın sevdiğim izzü naz ile
Bağ ile bostana değişmem seni

Medh etsem kaleme gelmez söz ile
Çifte bedestane değişmem seni.

Gören aşık can bağışlar yaoluna
Mail oldum yüzde çifte halna (Ben)
Yüzbin altun zülüflerin teline
Tahtı Âli Osmana Değişmem seni

Akıl ermez esrarına işine
Mihraplar yazılmış yavru döşüne
Dünyanın yarısı hilâl kaşına
Acem gürcüstana değişmem seni

Siyah zülüflerin ipek kelebi
Ruzü şep yoluna kursam dolabı
Gözlerin seyreder Şamu Halebi
Yemene Hindistane değişmem seni.

Her zaman serimde vardır dumanın
Mevlâm ömür verse sürsem devranın
Tokadı Zileyi değer gerdanın
Leh Firengistana değişmem seni.

Acep bir yerinde var mı behane
 Oğul balı olmuş budu dihanе.
 Âhu gözler şûle vermiş cihane
 Karsa kağızmana değişmem seni.

Ruhsati aşiktir doğru yol gider
 Seni seven daha dünayı neder
 Derler belki Kaftan Kafa hükmeder
 Büsbütü cihane geçişmem seni.

—203—

Küçücükten meyil verdim ben sana
 Dürrile mercana değişmem seni
 Lutfeyle sevdiğim cevretme bana
 Deryayı ummana değişmem seni.

Şol Mekke Medine eşrafı neşep
 Mısırla Şam bile şehbazı Halep
 Bağdat Basra Mısır etrafı Arap
 Mülki Aarbıstana değişmem seni.

Kars ile Erzurum Van baştan başa
 Urfa Diyarbekir dahi Maraşa
 Malatya Sivas ile çar köşe [*]
 Bunca şehristana değişmem seni.

Tokat ile Zile Kayseri bile
 Konya Karamani bibaha hele
 Amasya Merzifon Üsküdar nola
 Cümle Rumistane değişmem seni.

Mahlasımız Ruhsat dendi behane
 Rumeli Semerkant hem Horasana
 Yedi kiral boyunca Çine Hakana
 Büsbütün cihana değişmem seni.

Ruhsati Sivasa kira ile arpa getiriyor,
 Ölçeki Seyid isminde biri Ruhsatın arpasını ölçerken
 hile yapıyor, arpayı noksan getiriyor ve kirasını nok-
 sanına sayıyor. zavallı Ruhsatın canı yanıyor, aşağı-
 daki Hicviyeyi yazarak Seyid'e gönderiyor.

—204—

Sana bir destan söyleyim
 Yaşasın Seyid efendi

İnkisar etmeğe kıymam
Şişesin seyit efendi.

Ölçtün özeni özeni
Sen ettin bana düzeni
Yerin Katıran kazanı
Pişesin Seyit efendi.

Düştümde geldim izine
Parmağım patlak gözüne
Kasap itleri yüzüne
İşesin seyit efendi.

Babanı katmam sayıya
Özün benzettim Ayıya
Kendi eştiğin kuyuya
Düşesin seyid efendi.

Ruhsatiyi buldun söngün
Bir kaz bulup yoldun engin
Şeytanlıkta yoktur dengin
Poşasın seyi efendi.

Ruhsat bir gün çeşme yanından geçerken orada
çamaşır yıkayan kızlardan bazıları ona bakarak
alalaylı alaylı gülüyorlar, Ruhsatta şu şiiri söylüyor:

—205—

Arkamdan gülen güzeller
Bilmiyorum gözümmeğri (mü eğri)
Ne dedim neye güldünüz
Dilimde sözümmeğri.

Seyranıma çıkarsınız
Beni od'a yakarsınız
Doya doya bakarsınız
Topal mıyım izimmeğri.

Birinizin ismi Cennet
Gülmek canınıza minnet
Güzele bakması sünnet
Gözümmü kör ağzımmeğri

Ruhsatın yanıyor canı
Asümana çıkar ünü

Hûri olsan sevmem seni
Bak bir kerre özümmeğri. [*]

—206—

Ne sebepki bana düşman olursun
Seni dinsiz seni imansız seni
Bir gün ettiğine pişman olursun
Seni merhametsiz amansız seni

Görmedim sen gibi çağlayıp akmaz
Görmedim sen gibi durulup akmaz
Görmedim sen gibi mevladan korkmaz
Seni mezarında gümansız seni

Senden oldu bana bu kadar yâre
Seni bana göstermezler ne çare
Seni ısmarladım perverdigâre
Ah seni çayırırsız çimensiz seni

[*]Bu yazıyı Halk içinin 10 uncu sayısında Mesleki imzasını taşıyorsa da Ruhsutiye âittir

Beyaz çember siyah saça vurunun
Kimi görsen heves eden yerinin
Benden kaçır rakiplere görünün
Seni hey erkânsız imansız seni

Nice bir ellere luddam olasın
Meyvalar içinde badem olasın
Ruhsati gül gibi adam olasın
Seni evsiz, barksız vatansız seni.

—207—

Yamacımdan giden dilber
Hele dön beri dön beri
Kalbinde iman varısa
Hele dön beri dön beri.

Senin ile hoş pazarım
Mecnunun oldum gezerim
Yüzünde kaldı nazarım
Hele dön beri dön beri.

Kurulmuş kaşların yayı
Destinden nuşettim meyi
Seversen Fatma anayı
Hele dön beri dön beri.

Sayyadım düştüm izine
Mailim şirin sözüne
Ruhsati kurban gözüne
Hele dön beri dön beri.

—208—

Gel gidelim uzaklara sevdiğim
Bizi söylesinler illere karşı
Eğil bir yol bal dudaktan öpeyim
Ağızdan dökülen ballara karşı

Kerem eyle beni tanı sevdiğim
Uğruna koymuşum canı sevdiğim
Bana verirlermi seni sevdiğim
Alayım kaçayım ellere karşı

Malım mülküm hep yoluna koymuşum
Kaç yıl oldu seni böyle sevmişim
Her ağızdan senin methin duymuşum
Gel de sevişelim ellere karşı

Dünya benim olur yari gördükçe
Rahmeylemez bende zari gördükçe
Kışım bahar olur seni gördükçe
Ruhsati sevinir ellere karşı

—209—

Her sabah her sabah dertli esersin
Bilmemki muradın ne seher yeli
Kerem eyle dost köyüne gidersen
Benim de halimi de seher yeli

Hasret kıyamete kalıyor deyu
Yaralar vücudum alıyor deyu
Derdü firkatiyle ölüyor deyu
İsmimi deftere ko seher yeli

Bozuk dünya safasına erilmez
 Adûlar içinde bir gün görülmez
 Bizim bu işimiz burda görülmez
 Çekelim ah ile hu seher yeli

Ne acayip dumanlıdır başımız
 Kırkyediye yüz döndürdü yaşıımız
 Kerbela cengine döndü işimiz
 El'aman bir damla su seher yeli

Kerem ile Medineye varasın
 Arzuhalım doğru dostu sunasın
 Varsın Ruhsatiyi eller kınasın
 Akıyor gözümde cû seher yeli

—210—

Taliim yönelettim ilmi remmale
 Bu sevda siynemde ocak eyledi
 Bilmemki bahtı siyahımmı kem
 Sevdığım arayı uzak eyledi

Su serperler yaktığımız çıraya
 İlaç olmaz yürekteki yaraya
 Soysuz iş bozanlar girdi araya
 Kesti aramızı tuzak eyledi

Bulunmazmı bu yaranın kolayı
 Başımıza satın aldık belayı
 Baş kaldırdı duşmanların alayı
 Kuşanıp silahın yarak eyledi

Gam ile mihnettir mekânım yurdum
 Bir değil beş değil on değil derdim
 Derdi cenaneyi Ruhsata verdim
 Ruhsat bu dâvayı yasak eyledi

—211—

Senden gayri kime edem şikâyet
 Ne haldeyim görmediler ya Rabbi
 Yaralarım göz göz oldu yüz yerde
 Bir merhemcik sarmadılar ya Rabbi

Kırk yaşına değdim aklım döşürdüm
 Aşkın çerisini boydan aşırdım
 Bir taze civana gönül düşürdüm
 Vermediler bana yari ya Rabbi

Neticei kelâm oda yaydılar
 Gördüğümüz düştü aksi yoydular
 Evvel ikrar verip sonra caydılar
 Eski sözde durmadılar ya Rabbi

Ruhsatım arsız arsız gülüyom
 Ah ettikçe didem yaşı siliyom
 Keşan oldu yaralarım ölüyom
 Neşter vurup yarmadılar ya Rabbi

—212—

Bu gün benim gamim vardır
 Uzun boylu yarım gitti
 Yüreğimde ahım vardır
 Dört köşeye zarım gitti

İsmim ezberdir dillerde
 Gözlerim kaldı yollarda
 Meskenim gurbet illerde
 Tutmaz dizim ferim gitti

Sabah güneş doğarmola (mı ola)
 Acep eşim duyar mola
 Ruhsatiyi anar mola
 Güzelce şikârım gitti

Taksitini zamanında ödeyemediği için süreğinin taz-
 yıkına karşı söylediği bu şiir birinci kitabın 10 sıra
 numarasında noksan olarak çıkmıştı şimdi tamamını
 koyuyoruz.

—213—

Hele bir fikreyle gözümün nuru
 Bu kadar lirayı sana kim verdi
 Bazı fukaraya yazma kusu'u
 Mesi, kundurayı sana kim verdi.

Anandan doğanda kürkün varmıydı
 Uryan geldiğini gören körmüydü
 Torba, torba mecidiyen varmıydı
 Tükenmez parayı sana kim verdi.

Kuş tüyü döşekte yattın uzandın
 Haftada bir çeşit geydin, bezendin
 Aferin aklına senmi kazandın
 Turayı murayı sana kim verdi.

Dinle nasihatım ne diyom sana
 Buda bir öğüttür zannetme çene
 Çalışmayla verseydi verirdi bana
 Bu köşkü, sarayı sana kim verdi

Verenin de rızasını bulmalı
 Fukaranın duasını almalı
 Biraz da ahrete azık salmalı
 Ruhsat bu yarayı sana kim verdi.

Ruhsati kendi gibi çair olan ve Münhaci mahlasını
 kullanan oğlu Ali'ye hitaben bu medhiyeyi yazıyor :

—214—

Eğer sen yerim tutarsan ben derim nurüm Ali
 Oku sen adam olasin kalpte sürurum Ali
 Doldurmuş ülkeyi nurü cemalin
 Çal kibriti yansın fenarım Ali
 Ateş sakınır mı pervanesinden
 Şem'ine dembedem yanarım Ali

Kaşların Zülfikar gözlerin cellad
 Yanaklar aklımı eyledi berbat
 Dilin oğulbalı dudağın şerbet
 Verdikçe ağzıma kanarım Ali

Gerdenin pembedir ağ göksün mermer
 Zülüfler sırmadır kokusu amber
 Verilmiş cihanda Arzuya Kamber
 Benim de sehsin Meralim Ali

İsminin şöhreti Aynile Lamdır
 Vafını yazmaya âciz kalemdir
 Bu sefil Ruhsati sana gulamdır
 Koymuşum uğruna her varım Ali

—215—

Ey gönül âgyanı devlet içre himmet kalmadı
 Kimden umarsın vefa ehli mürüvvet kalmadı
 Nefsi nefsi oldu âlem her kişi hayrettedir.
 Kimseden kimseye dermanü takat kalmadı
 Ey diriyga lutfü ihsanın kapısın yaktılar
 Zikri hayrolsun denir ehli saadet kalmadı
 Gel zuhur et kandesin ey Mehdii âhir zaman
 Kim cihanda zâhir olmadık alâmet kalmadı
 Cahilü nâdan olagör diler isen mertebe
 Kim kemal ehline Ruhsat şimdi rağbet kalmadı

—216—

İştirak ettiği 1293 Kars muharebesi esnasında söylediği destan

Her kazaya üç beş atlı dağıldı
 Elediler ince elekten elyi (eleyi, elyi)
 İlâhi zabitler ne deyim size
 Sizmi büyüttünüz yavrularım beleyi beleyi

Karsın üzerini bürüdü tütün
 At ayağı altında kaldık büsbütün
 Nice şehit oldu çocuklu Hatun
 Ağlar körpe kuzularım meleyi meleyi

Zâlim üstümüze topu bağladı
 Ciğerciğim delik delik dağıldı
 Kaptan paşa bunu görüp ağladı
 Dedi çocuklarım nedir kolayı kolayı

Üç beş paşa bir araya geldiler
 Ortalığın ahvalini bildiler
 Kör Moskoftan uruşvatı aldılar (Rüşvet)
 Elden teslim ettiler Karsı kalayı kolayı

Gümrü kalesinden toplar atıldı
 Piyademiz Süvariye katıldı
 Herbir nefer on paraya satıldı
 Ölen ölü sağ kalanlar arzeyliyor sılayı sılayı

Ruhsatıyım yine ömrüm söküldü
 Gencecik yaşımda belim büküldü

Koç yiğitler armut gibi döküldü
Çok gelinler siyah çaldı valayı [*]

Elmedet yâdestigiyri şahı sultanım Ali
Melcei hacet revasın derde dermanım Ali
Hak kitabında buyurdu Fahri Âlem çün senin
« Lâfeten illâalâ şemsi dirahşanım Ali »
Sen ki damadı nübüvvet sahibi hem Zülfikar
Şefii ruzü cezasın diynim imanım Ali
Şehri ilmin babısın yâ Aliyyelmurtaza
Marifet mir'atı hüsnün mahı tâbanım Ali
Cümlelerin derdine kâfil yâşefi'ler eşfai
Ruhsatım biçareyim muhtacınım illa gümanım Ali

1303 kılığında halka vesika ile zahire verilirken
Ruhsat da günlerce bekliyor, nihayet dayanamayıp a-
şağıdaki manzum arzuhalı yazarak Sivas valisi Sırrı pa-
şaya veriyor

—217—

Vakıf ol halime benim efendim
Bir açlıktan başka diyeceğim yok

[*] Çaldı : bağladı
Vala : Şimdiki eşarp

Yoksulluk od'una alıştım yandım
Akşamdan sabaha yiyeceğim yok

Sizi diye geldim beyler gaziler
Ah ettikçe bağrım başı sızılar
Herle diye meleşirler kuzular
Kazana bir avuç koyacağım yok

Böyledir efendim yoksulluk hali
Serimizden gitmez gam kıylü kalı
Alup vereceğim mirinin malı
Babam zamanından sayacağım yok

Ne hayale daldığımı bilmem
Ruzü şep ağlarım bir an gülemem
Yol üstünde durup kervan alamam
Benim sizden gayrı soyacağım yok

Serimde kalmadı zerrece akıl
Ağniya komşular oldular pahil
Sizden istediğim bir kile tahıl
Üç ile beş ile doyacağım yok

Kimini ne güzel vermiş doyurmuş
 Kimini ne güzel sevmiş kayırmış
 «Lâyüselu amma yefal» buyurmuş
 İymanın mahkemdır cayacağım yok

Bütün ahvalimi yazdım varaka
 Atman Ruhsatiyi gözden ırağa
 Bir top bez isterim biraz nefaka
 Ölürsem kabirde giyeceğim yok

—218—

Çaykürt köyü ehâlisinin
 Bazı kimseleri destana lââyık
 İmam Mustafa ki belası köyün
 Birinci rütbeden fermana lââyık

Oğlu Abidin'in sorma halini
 Dağda ağaçların keser dalını
 Ayı emmisinin bir az kalını
 Sürün mahalleden ormana lââyık

Kardeşi Abdullah gümüşün eşi
 Boynuzu dürzünün sanki fil dişi
 Ahmedin öküzü anlamaz işi
 Kulağından tut koş harmana lââyık

Karısı emine ceplerde çerez
 Pek namus ehliymiş pezevenk, teres
 Samanlık samanlık durmayup her gez
 Dal gibi... Salmana lââyık

Ceddi emcedini saysam tükenmez
 Kızı kızanları dünyada kanmaz
 Veliyyüşşeytana olurmu namaz
 Çekin dar ağacına urgana lââyık

Adım ra ve tadir yurdum deliktaş
 Koca kulağına laf girmez gölük
 Mustafa ve hoca ye yülük
 Bu adlar pek büyük sultana lââyık.

—219—

Seher vakti dertli dertli
 Ötme bülbül ötme bülbül

Yakışmaz şanına senin
Etme bülbül etme bülbül

Akıtma gözün yaşını
Koyverme Yaz'ın peşini
Terk edüp gülün başını
Gitme bülbül gitme bülbül

Seher vakti et virdini
Münevver eyle yurdunu
Benim derdime derdini
Katma bülbül katma bülbül

Bihamdillah geldi bahar
Bak bir oldu leylü nehar
Bencileyin vakti seher
Yatma bülbül yatma bülbül

Çilen tamam olmadıkça
Gülün sana gülmedikçe
Müşterisin bulmadıkça
Satma bülbül Satma bülbül

Kül olmuşum yana yana
Nuş etmişim kana kana
Ruhşatiyi pek yabana
Atma bülbül atma bülbül

—220—

Nasihatım budur sana bir öğüt
Sözünü bilmeyen kuldun ırak ol
Yoklamadan geçme herbir dereyi
Dibi görünmeyen gölden ırak ol

Bazı köseleri saymazam hele
Saygılı furtuna başa pek bela
Akıbet getirir işine hile
Aşlı veled başı kelden ırak ol

Eğer âkil isen bu sözümde dur
Vadinde durmazsa hem aşlını sor
Bir adam berevi olsa sulu kör
Kulak sağır kış topaldan ırak ol

Nasihatim budur alana kelam
 Dür döker ağzından vasf etmez kalem
 Dağ başında adam olmaz vesselam
 Şeriat bilmeyen ilden ırak ol

Aşık isen bir alışkın saza düş
 Sâlik isen bir doğruca ize düş
 Evlenirsen bir bakire kıza düş
 Yıldızı silinmiş duldan ırak ol

Eğer yiğit isen sıradan kalma
 Mesned buldum deye fakiri yolma
 Nasihatim olsun içgüvey olma
 Avratından gelen maldan ırak ol

O nice deryadır herdem dalınmez
 Zemanе suyuna pirinç salınmaz
 Der Ruhsati Âlem islah olunmaz
 Çek başın koynuna yelden ırak ol

—221—

Bir vakta erdiki şimdi günümüz
 Ayak belli değil ser belli değil

Bir gülü rânaya olduk müptela
 Bülbul belli değil har belli değil

Kimse serin bu sevdaya salmamış
 Hiçbir kimse haktan nışan almamış
 Şeriatın asla eser kalmamış
 Hayır belli değil şer belli değil

Kimse bilmez bir kimsenin kasdini
 Bilen hanı duşmanını dostunu
 Cümlesi giyinmiş namert postunu
 Avrat belli değil er belli değil

Kamusu dalalet bendini geçmiş
 Tehayyürde kalup Ruhsatım şaşmış
 Cümle âlem halkı gayretten düşmüş
 Namus belli değil ar belli değil

—222—

Yine bahar geldi seller söküldü
 Terkeyle harabı gülşeni bülbul

Ben de senin gibi aşıkım güle
Didemin yaşına baksana bülbül

Şita geçer Bahar olur Yaz olur
Dağlar yeşil perde Cihan şaz olur
« Ben gül demem gülün ömrü az olur »
Dönderdim kaddimi kemana bülbül

Ben de âşık oldum bir âlişana
Dağılmış şöhreti bezmi cihana
Ben de senin gibi oldum daha ne
Yazık figanına efsane bülbül

Dembedem gözlerin kızıl kandamı
Bu aşkın ateşi özde candamı
Meramın güldemi beyabanda mı
Baksana bir kerre Cihane bülbül

Sadık üftad olan muradın bulur
Şu çahı dünyada kamıyab olur
Yani Ruhsat senden gerimi kalır
Gel imtihan olak divane bülbül (olalım)

—223—

Ruhsatinin vasiyetnamesi

Hakkı dünya cümlesi ihvanıma olsun halâl
Ammi dayı akraba dört yanıma olsun halâl
Herkime ki merhaba dedimse yine merhaba
Hûlus ile dinime iymanıma olsun halâl
Oğul uşak peder mader cümlesinden razıyım
Benden şekva etmesin Süphanıma olsun halâl
Bilir bilmez ettiğim isyanıma olsun töbe
Yalnız dostum değil düşmanıma olsun halâl
Rahmet ile yadedene rahmet etsin Zülcelâl
Zükûr ünas sağır kebir haneme olsun halâl
Vasiyyetnamem işiten bakmasın noksanına
İşte baksın okusun divanıma olsun halâl
Vasiyyet kılmak sünnettir nebiler tenbihidir
Getirdiğim salavat süphanıma olsun halâl
Beş vakitte zikrederdim çarıyar eshabını
Ebubekir Ömerü Osmanıma olsun halâl
Sad hezaran esselam ol Ali evladına
Kerbelada can veren cananıma olsun halâl
Unutmasın Mahşer günü Ruhsat köle kemteri
Candan gayri hedayam yok şu kanım olsun halâl

—224—

Dedim dilber gel bir pazar edelim
 Dedi ben alış veriş bilmem
 Dedim muhabbetten kuralım çarşı
 Dedi ben tenhada görüşü bilmem

Dedim işittinmi Ferhat Şirini
 Dedi aşk yoluna vermiş varını
 Dedim Ferhat vermedi mi serini
 Dedi düşmanım çok şer işi bilmem

Dedim Kerem yanmış Aslı yoluna
 Dedi Aslı düşmüş elin diline
 Dedim Kamber ölmüş Arzu yoluna
 Dedi ben inkisar kargışı bilmem

Dedim Ruhsat sana olmuş mülâzım
 Dedi bir Ruhsatta olsun ne lâzım
 Dedim eğer kabul olsa niyazım
 Ledi ben oraya varışı bilmem.

—225—

Bir saat görmezsem açılmaz aynım
 Resmi Aşkar donu mercan kır atım
 Üstüne gelince cûş eder gönül
 Hem arka hem de öne kalkan kıratım

Gerdanına gümüş rahti düzdürdüm
 Hem de halis mecididen sızdırdım
 Mahkemede şecerini yazdırdım
 Soyu belli Arabistan kır atım

Eşinir haykırır pehlivan gibi
 Diker kulakları bir ceylan gibi
 Seten açar gider Balaban gibi
 Yakışır medhine destan kır atım

Mevlam lâyük görmüş Abdülkadir
 Fiyatın sorarsan doksanbeş lira
 Korkarımki malum ola Hünkâra
 Çıkmaz benden korku her an kır atım

Dizi tırnakları benzer demire
Ne kadar vafsetsem sığmaz zamire
Kırk saat yol gitsem almaz umura
Yine dizgin etsem kirman kır atım

Sıkıştırırsam karakuşa kavuşur
Ruhsati yazmağa medhe tutuşur
Seni alan muradına yetişir
Satan her gün olur pişman kır atım

Ruhsat ölen karısı Meryemin mezarını ziyaret ettiği vakit aşağıdaki şiiri yazmıştır. Bu şiir 932 de intişar eden Sivas halk şairleri bayramı adlı dergide üstad Ahmet kutsi tarafından dört kıta olarak «Ruhsat Fatmanın mezarı başında» başlığıyla neşredilmişti. Halbuki bu yazı Fatmaya değil meryeme aittir. Çünkü meryem pek genç iken ölmüş ve Münhacı ile Abdüssamedî öksüz bırakmıştı. Fatmanın ise hiç bir çocuğu durmamıştır.

—226—

Vardım nazlı yarın ziyaret ne
Dedim kalk gidelim dedi varamam

Dedim bukadarmı vazgeçtin benden
Dedi vazgelmedim amma varamam

Dedim kuzulara nasıl dayandın
Dedi evvel Allah sana güvendim
Dedim aşkın ile odlara yandım
Dedi biliyorum amma varamam

Dedimki koynumda koydun ellerim
Dediki gözetme gayri yollarım
Dedim yine bülbül oldu dillerim
Dediki anladım amma varamam

Dedim senin ile ahdim var idi
Dediki dünyada bahtın yar idi
Dedim benden ne tez gönlün farıdı
Dedi farımadı amma varamam

Dedim Ruhsat mıdır elde iradın
Dediki mahşere kaldı muradın
Dedim beni konakta mı aradın
Dedi arıyorum amma varamam.

Ruhsati zamanının karakterini şu şiirle ne güzel anlatıyor, bakınız :

—227—

Eyvah irfanıma yazık aklıma
Herbir gövereni bostan sanırım
Kime Hacı desem Haç'ı beraber
Haçık Mardiros'u islam sanırım

Çürümüş dünyanın temeli bitmiş
Harkes öz başına bir tarık tutmuş
Gözümmü farketmez aklım mı gitmiş
Uyuz tilkileri arslan sanırım

Acep benim gibi varmı ayarsız
Bazı derviş vardır gayetle arsız
Tekyede zikreder taşrada hırsız
Her taç urunanı Sultan sanırım

Aktı gözüm yaşı gark edemedim
Döndürüp dolabı hark edemedim
Elması Zümrüdü fark edemedim
Gördüğüm boncuğu Mercan sanırım

Deşildi Ruhsati umman çıkıyor
İnsan dedikleri hayvan çıkıyor
?Zinde sadıları bican çıkıyor?
Murdar hırsız kurdu kurban sanırım

Ruhsat bir gün Sivasta aşçı dükkânına gidiyor.
Aşçı bunu köylü ve perişan görünce yemeklerin ek-
şimiş ve kalmışını önüne getiriyor. Ruhsat aşçıya ca-
hil olmadığını göstermek için aşağıdaki destanı söy-
lüyor.

—228—

Padışahım beni aşçı beşetse (başı etse)
Bulgur pilavını her gün ederdim
Çatal ferman getirttirüp katline
Bostan pancarını sürgün ederdim

Lâzim değil bamiyenin balgamı
Uğratmayın havuç ile şalgamı
Bazı bazı bulur isem dalgamı
Lahana sarmasın bir gün ederdim

Madımak diyerek döşerler bir ot
 Çoğuna it siğer mideni gen tut
 Çirişi toplada yel olana sat
 Yemliği tez günde tezgın ederdim

Kabak şöyle dursun cennette yerim
 Soğan sarmısağı perhizde derim
 Marul purasayı almaz defterim
 Patates ekmeği hergün ederdim

Hiçe değmez pancar ile purasa
 Şayestedir yeralması Sivasa
 Ayva dolmasından getir var ise
 Turunç yaprağını durgun ederdim

Katıklı çorbaya ot doğratmazdım
 Livik kurutmasına ip kıvratmazdım
 Hele şu sormuğu hiç söyletmezdim
 Arsız telliceye görki neyderdim (ne ederdim)

Bu takımlar bizim işe yaramaz
 Çoban olsam bazı yerim köremez
 Bostancıdan hiç bir zengin töremez
 Kavunu karpuzu kırgın ederdim

Rençberlik dediğin halal nafaka
 Pekmez yoksa peyniri koy tabağa
 Gel Ruhsati çöreği çek kırağa
 Ekin çok biterse dizgin ederdim

—229—

Nice Çarşambalar Cüm'alar geçti
 Nice bir başımdan yıl kara bahtım
 Hiç ekaik olmadı ciğer acısı
 Aksın gözlerimden sel kara bahtım

Her kez yolum bir engine düşmedi
 Çok ocaklar yaktım lokma pişmedi
 Zalim Felek bildiğinden şaşmadi
 Taşları bağrına çal kara bahtım

Çok teselli verdim gönül almadı
 Çok aradı dermanını bulmadı
 El içinde itibarım kalmadı
 Gayri uğrun uğrun gül kara bahtım

Sene bin üçyüz onaltı andan?
 Usandırdı beni bu tatlı candan
 Değilmi bu dünya mü'mine zindan
 Dahi bilmedinse bil kara bahtım

Ey Ruhsati daha düşme benliğe
 Adam olup karışmadın şenliğe
 ?Yetmiş yıldır hiç çıktınmı genliğe
 Görünür gözüme yol kara bahtım

—230—

Bugün ben sabahtan gül yüzlü yarin
 Kendini görmedim babını gördüm
 Sandım maşukuna sunmağa geldi
 Elinde bâdenin kabını gördüm

Taramış zülfünü dökmüş yüzüne
 Kudret sürmesini çekmiş gözüne
 Hicap edüp bakamadım yüzüne
 Bir gece menamda hâbını gördüm

Ferzend olmuş bilemedim fendini
 Sıtkı candan gönül sevdi kendini
 Bütün âlem çözemezler bendini
 Yeryüzünün Mahitabını gördüm

Emse idim leblerinin balını
 Sallanışı değer dünya malını
 Ruhsati medh eder böyle gelini
 Doldurmuş giderken âbını gördüm

—231—

Azdı yaralarım tabip bulunmaz
 Bn dertlere düşvar oldum ağlarım
 Korkarımkı hasret kalam sunama
 Doğduğuma pişman oldum ağlarım

Arı varmış her çiçekten bal almış
 Nazlı yarin ebrusundan tel almış
 Dedilerki sevdiğini el almış
 Dertilere baş ben oldum ağlarım

Ne yapayım böyle imiş kaderim
 Gün begün artıyor derdim kederim
 Ben bilirim şeyk Mnhemmet pederim
 Ruhsatiye eş ben oldum ağılârim

—232—

Kûşei tenhada buldum kemali
 Meclislerin gıybetinden usandım
 Attım bir köşeye malı melâlî
 Zemanenin servetinden usandım

Kulağım işitmez gözüm seğriyor
 Bir merak var ciğerimi doğruyor
 Devamsız sözlerden başım ağrıyor
 Cahillerin sohbetinden usandım

İnanırsan yalan değilim hâşâ
 Gezdiğin yerlerde eyle temaşa
 Cüz'i bir iyiliği kakarler başa
 Muhanetin minnetinden usandım.

Yaparlar odayı görsünler deyu
 Şurada burada sorsunlar deyu
 Keserler kurabanı yesinler deyu
 Zamanenin şöhretinden usandım

Akıl ermez oldu böyle düzene
 Kulak uran olmaz tartı Miyzana
 Yağlı kazan akar yağlı kazana
 Ağniyanın davetinden usandım

Mu'mine Dünyada bu bir nasihat
 Hiç kalmadı gayret yüze yüz sohbet
 Alir isen ibret arkadan gıybet
 Ben de gayrı Ruhsat bundan usandım

— 233 —

Perişan halimi göremi geldim
 Gel bizim bahçede şakı bülbülüm
 Görelim dünyada dertli kim imiş
 Aşkın kitabını oku bülbülüm

Muhabbeti muhabbete verelim
 Vefasız dünyada bir dem sürelim
 Sefa geldin bizim ile
 Olayım sana şâki bülbülüm

Cümle derdimizi getirek dile
 Sabır köşesinde doldurak çile
 Boşuna yanmıyak vefasız güle
 Bilirsin ki baki kalmaz bülbülüm

Eğer can ararsan ara cananı
 Boş yerine sarf eyleme efganı
 Eğer Ruhsat isen maşukun tanı
 Zikreyle dembedem hakkı bülbülüm

Bu şiiri 932 de üstad Ahmet Kutsi tarafından çıkarılan « Sivas Halk şairleri Bayramı » adlı dergiden ayven aldık

— 234 —

Leylû nehar derunumda yanan ateştir benim
 Eğer derdimi sorar, san cümleye bastır benim
 Eğer yükümü sorarsan La'lû Elmas satarım
 Kendi pavlikamdan çıkar sade kumaştır benim

Marifetimden sorarsan Benneliktir san'atım
 Eğer ahlaktan sorarsan Şiir okur tabiatım
 Eğer sancağım sorarsan Sivastır vilâyetim
 Eğer mevlûdüm sorarsan Deliklitaştır benim

Eğer tariykım sorarsan nakşibendi itiyim
 Eğer mertlikten sorarsan cümlesinden kötüyüm
 Eğer mezhepten sorarsan Cimpolattan katıyım
 Hem Muhammet cariyari sevdiğim beştir benim

Eğer nikâhtan sorarsan dördü bitirdi tamam
 Eğer evlattan sorarsan yirmiyi bulur heman
 Eğer devletten sorarsan bir himarım var inan
 Arzumanım anın için kınaman keştir benim

Âşık Ruhsat boyak almaz çeşit çeşit renk alır
 Herkim okursa diyvanım şi'irimden mehenk alır
 Eğer günahım sorarsan Kafdağına denk olur
 Anım için gamım gitmez gözlerim yaştır benim

Şairlerin benliği ve şahsı hakkında oldukça mühim malûmat verdiği için bu parçanın değeri yüksektir. Bu şiir Ortayaylanın «3» sayılı nüshasında Hikmet Öktem imzası ile neşredilmiştir. Noksanını bulduğumuz için tamamını tekrar yazmak zaruretinde kaldık.

— 235 —

Fatmaya karşı

Müptelâyım bahçenizde ötmeğe
 Bülbül oldum güllerine Fatmanın
 Bir eşref saatte halk etmiş Mevla
 Şeker katmış dillerine Fatmanın

Ben[de]yalvarırım Terzi Babaya (hayyati vehbi)

■ Olanca emeğim gitti hebaya
 Zalim düşman metin girmiş araya
 ■ Toplar kurmuş yollarına Fatmanın

Kerem oldum dağı daşı dolandım
 Sail oldum kapı kapı dilendim
 Bahar seli gibi coştum bulandım
 Karıştıkça sellerine Fatmanın

Ruhsatıyım bir acayip hal oldum
 Yana yana ocağında kül oldum
 Altun idim gümüş idim pul oldum
 Yana yana hallerine Fatmanın.

Ruhsat birgün evinin duvarını karısı ile
 tamir ederken hem güneşin kızdırmasından hem de
 işin verdiği sıkıntıdan terliyor, susuyor. Karısından
 ayran istiyor, karısı ayran olmadığını söyleyince duvar
 başından aşağıdaki köylülere olan şu şiiri yanık bağı-
 rının derdini şu musralarla döküyor.

— 236 —

Boz Ayran

Yine oldum gözümüze tutiya
 Eski bildiğimiz koca boz aran
 Gündüz gündüz hayaline yelerdik
 Girdin düşümüze gece boz ayran

Yoksulluğun zincirini kırarsın
 Darılada vara çoban durasın
 Düşmanlar başına gele göresin.
 Gör biryol yoksulluk nice boz ayran (bir kere)

Kadir Mevlam şem,amızı yandırır
 Pervanemiz serimize döndürse
 Herkes muhtacına bir tas göndö se
 Nail olur Sekiz Hacca boz ayran

Seni görenlerin yüreği yağlı
 Seni görmiyenlerin ciğeri dağlı
 Kaymağın torunu yağın öz oğlu
 Alçak mertebeli yüce boz ayran

Ben neyleyim Baklavayı böreği
 Sen soğudun ancak yanık yüreği
 Mevlam eksik etme dinin direği
 Yanısıra bir güzelce boz ayran

Terk eyledin Ruhsat gibi yiğidi
 Davar sahibine verdin öğüdü
 Bilmem muhanetler senin nen idi
 Döndürdün yüreğim tuca boz ayran

— 237 —

Nasıl vasf edeyim güzelim seni
 Rumeli Bosnayı değer gözlerin
 Dünyaya gelmemiş eşin akranın
 İzmir Konyayı değer gözlerin

Kimsede görmedim sendeki nazı
 Tunus Tarablus Mısır Hicazı
 Karsı Kağızmanı Acem Şirazı
 Giridi Hanyayı değer gözlerin

Yüzünde görünür Yusuf nışanı
 Yüzünü görenler çeker efğanı
 Büsbütün gürcistan Erzurum Vanı
 Belhi Buharayı değer gözlerin

Ruhstim eyledim senin de medhin
 Alyanaktan bir buse ver himmetin
 Yüzbin sarraf gelse bilmez kıymetin
 Âhırı Dünyayı değer gözlerin

— 238 —

Elinden dad ile feryat
 Aman eğri bâşlım aman
 Kara bulut gibi çökmüş
 Aman siyah saçlım aman

Siyah benler katar katar
Bana çevreyleme yeter
Gamzen oku cana batar
Aman hilâl kaşım aman

Kara gözler oymak oymak
Olmaz cemalına doymak
Dudakların ballı kaymak
Aman inci dişlim aman

Kerem kıl edelim pazar
Sana dokunmasın nazar
Benimle küsülü gezer
Aman mercan dişlim aman

Ruhsati vasfını yazar
Aklı fikri bende gezer
Kimden aldım ah ile zâr
Aman gözü yaşlım aman

Ruhsatiyi zamanının Hükûmetine atan siirinden dolayı
hapsediyorlar. o da aşağıdaki şi'ri yazıyor

— 239 —

Burası Hazreti Yusuf makamı
Yatalım bir zaman ne olur olsun
Günde kâse kâse zehir verseler
Yutalım bir zaman ne olur olsun

Hele şaşırmiyak haftayı ay'ı
Esaret yükünden denk edek tayı
Kurun semaveri kaynatın çayı
Yutalım bir zaman ne olur olsun

Sultan Mehmed Han zati âlişan
Erer maksuduna payına düşen
Ehli ayal kapardında perişan (kapı ardı)
Yatalım bir zaman ne olur olsun

Görüyon halini bâyu gedanın
Hiç haceti yoktur savtü adânın
Hulûsi kalb ile emrin Hudanın
Tutalım bir zaman ne olur olsun

İrademle satın aldım gamleri
 Hilaf olur değil dostum kemleri
 Dışarıda sürdüğümüz demleri
 Untalım bir zaman ne olur olsun (unutam)

Ey Ruhsati dürümüne dürelim
 Lira yokki yaramıza saralım
 Gel bu zehri çilemize verelim
 Yutalım bir zaman ne olur olsun

— 240 —

Billahi ağyare vermenem seni
 Elimde bu kadar mesned var iken
 Çevirip dört yanın hisar eyledim
 Bende ilmi simya kuvvet var iken

Haberdar olmadım canda narimden
 Dağlar âciz kaldı âhu zarimden
 Ayıramaz kimse beni yarimden
 Esmaya bu kadar dikkat var iken

Gönül kuşum yücesinden uçurdum
 Elim ile yare bâde içirdim
 Ölümün acısını çoktan geçirdim
 Ayrılık ateşi gurbet var iken

Yine mi göründün dudağı kiraz
 Aklımı başımdan oynattın biraz
 O kızıdan kimseler alamaz miras
 Deliktaşlı Âşık Ruhsat var iken

Aşağıya koydumuz yazı birinci kitabın 76 No sında
 noksan olarak intişar etmişti. Şimdi tamamını elde et-
 tiğimiz için tekrar koyuyoruz.

— 241 —

Ben âşıkım deyu ah etme gönül
 Dağlarda duman var sen nolasaksın
 Çağlar Her dilince Hakka çağırır
 Şat Fırat Ceyhan var sen nolasaksın

Yazıcıoğlu yanmış evrak elinde (cı oğlu) *
 Mecnun Hakka yetmiş Leylâ dilinde

* «Maalkaralı yazıcı oğlu Memet Muhammediye müellifi»

Ferhad canı vermiş Şirin yolunda
Füzuli sultan var sen nolacaksın

Aşk ile kül olmuş yanmış Niyazi
Eşref oğlu gezmiş Şamı Şirazi
Yunus meleklerden olmuştur razı
Bakayı bulan var sen nolacaksın ?

Emrah göçün çekmiş dârı fenadan
Mansuri kendini asmış semadan
Arınmış Kuddusi hep masivadan
Canına kıyan var sen nolacaksın

Âşık Garip asmış sazın duvara
Kerem baba yanup dönmuş fenere
Kusurinin gözü dönmüş pınara
Enelhak diyen var sen nolacaksın

Âşık ömer gelmiş çok yazmış ebyat
Kâmili dünyada almamış murat
Nizam oğlu dertli çok kılmış feryat
Bekayı bulan var sen nolacaksın

Ben âşıkım deyu çok kılma zarı
Otur bir köşeye edüp kararı
Ne sultanlar gelmiş Âdemden beri
Feryadü figan var sen nolacaksın

Nice âşık gelmiş nicesi geçmiş
Nice şir saklamış nice şir açmış
Nicesi bu yolda serinden geçmiş
Ummama dalan var sen nolacaksın

Bazı âşık vardır sürer savurur
Mahbubi aşkıdan dağı devirir
Altmışbeş yaşında çalar çağırır
Meslekî suzan var sen nolacaksın

Ben değilim Hak söyletir dilimi
Bâda içtim kimse bilmez halimi
Şu yalan dünyadan çektim elimi
Meftunî nihan var sen nolacaksın

Çoklar aşk yolunda verdi serini
Dağlar çekemezdi ahü zarını
Dahi öldürmedin nefsin birini
Ruhsati külhan var sen nolacaksın

— 242 —

Kaşların Zülfikar gibi çatılmış
İlle benzer pehlivana gözlerin
Birisi zapt etmiş Şamı Halebi
Birisi hükmeder Vana gözlerin

Kimlerden öğrendin cilveyi nazı
Yaktın ateşine kül ettin bizi
Biri Diyarbekir Harput Aspuzu
Biri azdır Elbustana gözlerin

Gören âşıkları bütün zapt etmiş
Tekrar yine gamzelerle ahdetmiş
Biri Belhü Buharaya cehdetmiş
Birisi de Rumistane gözlerin

Bir kemlik görmedim sen gibi dosttan
Vasfını eyledim dillere destan
Birisi de değer şol Arabistan
Birisi de Hindistana gözlerin

— 243 —

Canıma kasdeder herdem birisi
Ebrû zülfü Bağ İrem korusu
Biri Arabistan Acem Farisi
Ruhsat vermez kıyar cana gözlerin

Siyah sürme çeksin ela gözüne
Eller beni kınar deyu korkmasın
Aldanmasın rakiplerin sözüne
Eski sözden döner deyu korkmasın

Bahar seli gibi dolup taşıpta
Bilmediği karlı dağdan aşıpta
Minhac gibi bir soysuza düşüpte
Kerem gibi yanar deyu korkmasın

Serbest salsın gemisini engine
Sakın keder getirmesin rengine
Ortalığın düzenine dengine
İnanırda kanar deyu korkmasın

Arzu edüp baharını selini
 Yetirmeyüp sümbülünü gülünü
 Duman çöküp yitiripte yolunu
 Eski yurda konar deyu korkmasın

El yanında kara etmem yüzünü
 Karda gezer belli etmem izimi
 Hemen özü gibi bilsin özümü
 Ruhsatiyi sınar deyu korkmasın

— 244 —

Bir güzel değerse onbir yaşına
 Domurlanır güllerini sevesin
 Oniki yaşına basınca kadem
 Kınalıya ellerini sevesin

Beyaz gerdanına elvan bürünecek
 Akıl baştan tebdil olur görüncek
 Yatağının baş ucuna varıncak
 Alyanaktan güllerini sevesin

Bu dert seni iflah etmez öl bari
 Arasekil hediyeleyer sal bari
 Ondördüne deyince ol dilberi
 Nazlı nazlı dillerini sevesin

Yar sevmesini ne bilecek semeler
 Öylesi ahmağı eşüp gömeler
 Onbeşinde domurlanır memeler
 Yüz sürüpte dillerini sevesin

Kim dayanır bu güzelin taşına
 Gönül havalanır dağlar başına
 Onaltıda benzer tavus kuşuna
 Salındıkça yollarını sevesin

Gayrı ismi her hanede okunur
 Ziynetlenir altın küpe takınır
 Onyedide hicabeder sakınır
 Boyu servi dallarını sevesin

Ata idim kollarımı boynuna
 Muhabbet ateşini koysam beynine
 Ondukuzda girip kızın koynuna
 Terleyüpte güllerini sevesin

Ruhsatî Âşıktır hûblara ezel
 Yirimibir yaşında dökülür gazel
 Yirmibeşecek sevilir güzel
 Andan sonra döllerini sevesin

— 245 —

Duldalanma yar mevlayı seversen
 Yandırır cihanı şanlı gözlerin
 Âhir mevertime de sebep olursun
 Tek bana gösterme kanlı gözlerin

Gamzelerin öldürmeğe yay tutar
 Didem yaşı umman olmuş çay tutar
 Beni görüp gözün yumar huy tutar
 Beladır başıma cinli gözleri

Örgülerin ince bele yaslanır
 Deli görse mah cemalın uslanır
 Samsun Diyarbekir Vanda seslenir
 Her kazada belli ünlü gözlerin

Bilmem acap Ruhsatinin suçu ne
 Mail oldum şu dilberin saçına
 Sabi gibi al beşiğin içine
 Sallasın uyutsun nenni gözlerin

— 246 —

Satı bacı var şu kıza
 Söyle beni koğlamasın
 Bir çift busenin ucundan
 Musturlanıp ağlamasın

Çekmesin başına yorgan
 Olmasın arada bir kan
 Beni zaptedemez urgan
 Zülfü ile bağlamasın

Ocağını doğru yaksın
 Doğruca kaynasın aksın
 Tütünü doğruca çıksın
 Her tarafa çağlamasın

Sahip olsun korusuna
 Peteğine arısına
 Benden gayri birisine
 Verüp gönül bağlamasın

Ruhsatiyi kandırup
 Gelmez yola gönderüp
 Cıgerini yandırup
 Aşk od'una dağlamasın

— 247 —

Dudu hanım şu kızına
 Söyle bana darılmasın
 Gözelim diye yüksekte
 Uçup bana kurulmasın

Beni ateşine yakup
 Bulanı bulanı akup
 Benden gayrısına bakup
 Kol açupta sarılmasın

Eğer hüner gösterirsem
 Aşkın yelin estirirsem
 Bazı bir buse istersem
 Örüldükçe örülmesin

Mailim hilâl kaşına
 Pullu yemeni başına
 İşte değmiş onbeşine
 Olkadarda durulmasın

Ruhsatım der telli hanım
 Yetmişine vardı sinnim
 Kimseye yok yaman sanım
 Gıyabıma sorulmasın

— 248 —

Her zaman bulanık akma
 Bir kuyu eş durulasın
 Her kes bilir ölüm vardır
 Ne boş yere yorulasın

Vasıl olun vara vara
Gezme mudara mudara
Bir güzel sev gözü kara
Günde bir yol sarılasın

Desinler şu kimin kızı
Temiz ola yüzü gözü
Yad oldukça güzel sözü
Kuruldukça kurulasın

Gayri lal eyle dilini
Gül isen bul bülbülünü
Mecaziden çek elini
Nice böyle yar olasın

Nerden aldın bu fırkatı
Nüş ettin aşkın şerbeti
Âferin âşık Ruhsatı
Güzel dedin var olasın

— 249 —

Kadir Mevlam şudur senden dileğim
Koyma beni dağ başında bir zaman
Herkimi sevdimse yad oldu gitti
Yar hayali derman olur bir zaman

Bir haber almadım gözü elâdan
Anın için kurtulmadım belâdan
Dilerim görmezsem yari Mevlâdan
İşim gücüm efgan olur her zaman

Ya Rabbi sevdayı kaldır serimden
El Âlem yanmasın ahü zarimden
Bir yiğiti ayırırsan yarinden
Onun hali yaman olur her zaman

Ruhsatiyi böyle yakıp yandırma
Gonce güle yad bülbülü kondurma
Ben ölürsem azraili gönderme
Yari yolla canım alsın her zaman

— 250 —

19 Zilkade 304 Tarihinde ölen Deliktaşlı Osman ağaya söylediği ağıt.

Büyük dairenin Osman ağası
Binanı koydunda nere gidiyon
Emmini dayını öksüz bacını
Ananı koydunda nere gidiyon

Böylemiydi Osman ağa dileğin
Ne olduda tutmaz oldu bileğin
Çuha şalvar Kemha kutnu yeğin
Donunu koydunda nere gidiyon

Evlendirip göremedim hayırın
Ev de melul kaldı yatmaz kayının
Bütün miras kaldı tarlan çayırın
Nanını koydunda nere gidiyon

Çağırdım çağırdım uyanamadın
Döşeyip yazlıkta uzanamadın
Yoksa bacınanı dayanamadın
Hanını koydunda nere gidiyon

Abana da gözden kan yaş dökmeğe
Kalmamış takati yasın çekmeğe
Dayıların gelmiş bayrak dikmeğe
Kınanı koydunda nere gidiyon

Hilâl kaşın birbirine çatıpta
Siyah keysulerin yere katıpta
Ananı bacını burda atıpta
Yanını koydunda nere gidiyon

Ruhsat sağ kalupta ne murat aldı
Ahü firkat ile ummana daldı
Senin muradın da Mahşere kaldı
Sunanı koydunda nere gidiyon

Bu şiir birinci kitapta noksan olarak Çıkmıştı, tamamını yazıyoruz.

— 251 —

Salevat yok ibadet yok namaz yok
O da kulum derse Kirkor ne desin
Yalanyemin iftira çok dilinde
Ya karabaş buna Derder ne desin

Hemen nefsinde bul herbir kusuru
 Bilirmisin Üçyüz ondört asırı
 Darılma geniş dur gözümün nuru
 Anlayacak belki vır vır ne desin

Kendine bakarsan her yeri adam
 Derki beni insan yaratmış Hudam
 Ârif meclisine basmamış kadem
 O da zırlanırsa zır zır ne desin

Zaten bir adamki anadan sağır
 Yüzbin nasihat ver Ellibin çağır
 Asma sakal ile baş olmaz ağır
 Şabi emrüd kâmil kır kır ne desin

Nasihat almayan kulak paslanır
 Kabul eylemezse nerde seslenir
 İnsan olan ergişiyeye yaslanır
 Ey Ruhsati ayıp dır dır ne desin

İnsan olan ergişiyeye yasılır
 Hayvan olan inad eder asılır
 Çorbalığı şişer Miran kesilir
 Ey Ruhsati buna hınzır ne desin

— 252 —

Yine bahar geldi açıldı güller
 Bülbülü şeydalar dağlarda gezer
 Bir saçı Leylâya gönül vereli
 Elbet Mecnun olup bağlarda gezer.

Ne yaman ateştir aşkın ateşi
 Gittikçe artıyor dilde savaşı
 Yar senin elinden gözümün yaşı
 Bahar seli gibi çağlar da gezer

Ruhsati dinleyin bağı yanıklar
 Bezmi muhabbette kalbi sadıklar
 Sevdüğinden cüda düştü aşıklar
 Ruzü şep ah eder ağlar da gezer

Bu şiir de birinci kitapta noksan olarak intişar etmişti. Şimdi tamamını koyuyoruz.

— 253 —

Tufan oldu karlar yağdı dağlara
 Ölüm tatarları beligtiriyor

Gayrı bizden selâm olsun sağlara
Cahilleri bize glştryor

Uzaktır Dünyanın arası deyu
Kocalara lm sırası deyu
Bütün bize kalır mırası deyu
Her kes taksim edüp blştryor

Yakın olamıyor her kes mezara
Yalan dünya ile düşmüş pazara
Sen lmezsin deye nefsi emmare
Boşboşuna bizi çalıştırıyor

Puşta pezevenge kaldı bu meydan
Galiba imedik kalmaz bu meyden
Zaten kapısını açmış Kr şeytan
Günde yzbinini buluşturuyor

Gayri z canından bezdi Ruhsati
Güftar edüp derdin yazdı Ruhsati
Ölüm fırtanasın sezdi Ruhsati
Yalandan gözünü siliştiriyor.

— 254 —

Bugün ben bir güzel gördüm yanağı ahmerlenir
Tel tel olmuş ebruları kokusu amberlenir
Ağzı şeker dudağı bal dili Skker sevdiğim.
Salınışı Sadrıazam kendisi hnkrlanır.

Kaşların yayını kurmuş benim ile cenk eder
Gece gündüz ahuzarım uğruna kurban gider.
Gözlerimden senin için durmadan al kan gider
Her gördükçe derdi artar meyli var ikrarlanır.

Kendi onaltı yaşında sarılacak can gibi
Duruşu tavus misali sekişi ceyln gibi
Güzelliği vasfa gelmez yusufu kenan gibi
Bir acayip gözlerime baktıkça dilberlenir.

Bir sevdalı gönlüm vardır güzellerden hazlanır.
Rakibeme keşfolmasın duyarda gammazlanır.
Bu gün başım ağrır deyu kara gözlüm nazlanır.
Bir kan aldır gerdanında Ruhsati berberlenir

— 255 —

Amanallah yerin göyün sahibi
Halkeden Sen bütün cihan senindir
Kün demekle var eyledin alemleri
Halımız hep sana ayan senin dir.

Kimisine verdin sarı altunu
Ömründe düşünmez yerin altını
Kimide bulamaz kekik otunu
Aç susuz kırılan hayvan senindir.

Kimine geydirdin efhar donları
Kimisinin üryan geçer günleri
Kimisinin arşa çıkar ünleri
Ahü feryat bunca insan senindir

Kimine yedirdin kuzu büryanı
Kuş tüyü döşekte incinir canı
Kimide bulamaz arpadan nanı
Kebir, sağır, köle çoban senindir.

Kimisine verdin aşkı firkatı
Kimisine verdin derdi mihneti
Hiç birisin istemiyor Ruhsatı
Verirsen bir zerre iman senindir.

Ruhsatin hepsine sebep olan şiir bu olsa gerek.
(Hüküm değil tahmin, zan.)

— 256 |

Şevketlû bir defa tebdil kıyafet
Gezmek vecibei zimmetinizdir
Memleketin bir tutarı kalmadı
Düzmek vecibei zimmetinizdir

Sormadan verirsin rütbe nışanı
Görelim içinde var mı imanı
Vezirlerin ıslahına fermanı
Yazmak vecibei zimmetinizdir

Dize çıktı musiybetlik harmanı
Ancak senden olur olsa dermanı

Haberin yok batırdılar devranı
Süzme vecibei zimmetinizdir

Furumaye çıktı sadre oturdu
Fakir fukaraya verir, patırdı
Mürtekipler ortalığı batırdı
Sezmek vecibei zimmetinizdir

Âşık Ruhsatinin canı dağlandı
Ne yaman mihnette kaldı eğlendi
Adâletin kapıları bağlandı
Çözmek vecibei zimmetinizdir

— 257 —

Sevdiğim sabreyle hele yaz gelsün
Tecer in gülleri bitene kadar
Gönül sevdiğinden nasıl vaz gelsin
Derdime Lokmanım yetene kadar

Elim ermez gonce gülün dermeğe
Siyah benlerine canı vermeğe
Arzumanım vuslatına ermeğe
Eğleneyim eller yatana kadar

Derdimi evraka yazdım bir zaman
Ümidi yarımnden üzdüm bir zaman
Hafik kazasını gezdim bir zaman
Ruhsati mahlasım satana kadar

— 258 —

Bahtıma bir remil attım
Baktımki hep sıfır sıfır
Sevdiğim o kızı gördüm
Dönüyor kıfır kıfır

Şekerdir dudakları
Emdirsin bana bari
Güldükçe yanakları
Oluyor çukur çukur

Sevda aştı başımızdan
Vaz geldikte işimizden
Bak göründü karşımızdan
Yar geliyor tıklar tıklar

Söz kâr etmezmi benine
Günahımız el boynuna
Ruhsatiyi al koynuna
Gülüselim fıkır fıkır

Ruhsatın Hezel vadisindeki aşağıya koyduğumuz yazısı birinci kitapta pek noksandı, şayanı dikkat olan tamamını elde ettiğimiz için baştarafı ile beraber tekrar neşrediyoruz.

— 259 —

Divriği se ntinden tezevvüç etsem
Kaşlar siyah kirpik süzeğen olur
Yanaşma vasiyyetim ol Hekimhana
Her geçen yolcuya çezeğen olur.

Hezeli hey deli gönül hezeli
Lebi hayat dudakları mezeli
Meşhur olur Darendenin güzeli
Lâkin hane hane gezeğen olur.

Görmeği bir kerre gönül arzular
Öylesi gözeli görmeli gözler
Güründe çok olur edalı kızlar
Arkansıra dudak büzeğen olur.

Ben bu hasretlere dayanamıyom
Gaflet uykusundan uyanamıyom
Sıvasın içine güvenemiyom
Kıl kadar ayıbım yazağan olur.

Olursa da olsun bizlere köylü
Üç günlük ay gibi kaşları yaylı
Hafikten getirsem bir suna boylu
Kaçırırım geri tezeğen olur.

Neler gelir bak şu gönül yâdına
Güvenilmez her güzelin südüne
Bir de Deliktaştan baktım tadına
Altmış beş yaşında kızağan olur.

Üç kerre evlendim eğer şan ise
Gönül maşukunu nolur tanısa
Dedem vilâyeti gitsem Tunusa
Saklamaz sırrımı sezeğen olur.

Havuzdan güzele yok ihtiyacım
 Karasarlı gözüm nuru sertacım
 Küpelide vardır hem anam bacım
 Elbeğli gönlümü üzeğen olur.

Bu sözlerim altun küpe et takın
 İftira eyleme ödeşmen hakkın
 Kertme Çamurluya yanaşma sakın
 Arkansıra kuyu kazağan olur.

Değme nasihati alamıyorum
 Dürüst ibadetim kılamıyorum
 Kangal Alacahan bilemiyorum
 Korkarım canından bezeğen olur.

Böyle olsa Ruhsat ettin bayramı
 Kangı bapta edeceksin ârâmı
 Gitsem Elbustana bulsam Meryemi
 Eşinden ayrılan yozağan olur.

— 260 —

Turnam gider isen Mekkeye doğru
 Götür arzuhalım yare bak ne der
 Yine leylü nehar artıyor derdim
 Benim bu derdime çare bak ne der

Duğru Medineye götür nâmeyi
 Hiçmi çıkarmayım siyah câmeyi
 Ölenecek sürem ben bu dâvayı
 Mektubumu sun Hünkâra bak ne der

Ol tariyka döner mola yönümüz (mi ola)
 Kesilmezmi faryadımız ünümüz
 Ellibeşe kadem bastı sinnimiz
 Daha gelmedimi sıra bak ne der

Rü'yamızı tabir edüp yoyasız
 Bir fen ile eşigine koyasız
 Deliktaşlı Ruhsatinin diyesiz
 Dikkat eyle o gamhare bak ne der

Bu şiir orta yaylada intişar etmiştir.

— 261 —

İlgıd ılgıd esen seher yelleri
Benim keklik sekişlimden bir haber
Yine bahar geldi dağlar yeşerdi
Söyle benim dal kaşlımdan bir haber

Sevdiğimin kulakları sestemi
Gönlü sevdam ile yine hastamı
O da benim gibi kara yastamı
Göksü elvan nakışlımdan bir haber

Sinnim vardı otuz beşe dayandı
Bağrım yine ateşlere boyandı
Gönül gayri gafletinden uyanı
Bülbül gibi konuşlumdan bir haber

On yıldır Ruhsati hasret yüzüne
Mihnet duzağını kurdum izine
Seher yeli vardınsa Çamdüzüne
Benim Âhû bakışından bir haber

— 262 —

Hey Ağalar derdim kime yanayım
Gönül yoldaşını bulana kadar
Kişi sevdiğinden ayrı düşerse
Yanar ateşlere ölene kadar

Gözyaşından mektup yazdım almadı
Hasretiyle yandım sorar olmadı
Seher yeli dedi çilen dolmadı
Ara izlerini bulana kadar

Göz yaşımı o ummana getirir
Vefali güzeller derman yetirir
Sevdiğim karşımda küsmüş oturur
Ağlarım saçımı yolana kadar

Ruhsati nerede kaldı vatanım
Kesildi takatim bitti dermanım
Geldi kederimden ağzıma canım
Ölmem yar yanıma gelene kadar

— 263 —

Acap hangi elden gelürsüz
 Bir haber sorayım durun Turnalar
 Sılada yarimden neler bilürsüz
 Bana bir teselli verin Turnalar

Gönüller perişan telleri eğri
 Dayanmaz cevrine âşıkın bağı
 Yolunuz uğrarsa o yare doğru
 Üstüne kanadı gerin Turnalar

Eski sözlerinde yarım durursa
 Gözlerimin yaşı bir gün kurursa
 Yolunuz o yana doğru varırsa
 Ayrılık nicedir sorun Turnalar

Ruhsati sorarsa yanıyor bağı
 Gaminle bulandı gönülde ağrı
 Haydı varın gidin o yare doğru
 Ötüne derdimi serin Turnalar

— 264 —

Bir bakupta bir geriye çekilme
 Naz götürmez kara bağrım üzgündür
 Al yanağa civan teller sokunma
 Aşk elinden zira canım bezgindir

Hacet değil ben de bildim güzelsin
 Ceylan gibi yad avcıdan tezersin
 Niçin böyle melul melul gezersin
 Fes bir yana zülüflerin bozgundur

Kaşların nevrestir benzer kemana
 O da perişandır devrü zemana
 Gören kâfir niçin gelmez iymana
 Humarlanmış ela gözler süzgündür

Ruhsati der kereminden himaye
 Ok tutayım şu sen meleksiymaya
 Utanırım halim şudur demeğe
 Canım hasret bir busene vurgundur

— 265 —

Cemalın mahını Hak hûb yaratmış
Bakıyor gözlerin şâhane dilber
Cümle güzellere serfiraz etmiş
Bulunmaz hüsnüne behane dilber

Eritir ateşin dağların karın
Yok yere geçirdim ömrümün varın
Bir Arzu bir Zöhre bir dahi şirin
Bir de sen gelmişsin cihane dilber

Gerçi şu cihanda güzeller çoktur
Güzeller içinde emsalın yoktur
Kaşların kemandır kirpiğin oktur
İnci dişler uymuş dihanе dilber

Bazı solar bazı açılır gülüm
Firenk şekerinden tatlıdır dilin
Bu sefil Ruhsati kapında kulun
Can verir uğrunda daha ne dilber

Nice figan ettim nice ağladım
Bir kez yari bize baktırmadılar
Rakiyp olan harap etti köşkümü
Encamı bir ocak yaktırmadılar

Gözleri sürmeli yanağı gülgez
Yüzünü görmeği kaseder herkes
Minnet eylemedik koymadım bir kes
Bir nışan yüzüğü taktırmadılar

Ruhsatiye bu dert Haktan verildi
Çok bulanık akıyordu duruldu
Sebep olan birer birer kırıldı
Neticei kelâm çok durmadılar

— 266 —

Bir güzele gönül verdim bu yerde
Giyinmiş kuşanmış alınan oynar
Sanırsın Firdevsin bağından gelmiş
O beyaz elleri gülünen oynar

Bahçelerde fidan boya bakınca
Gören âşıkları od'a yakınca
Al yanağa kırmızı gül sokunca
Bir karış gerdeni hâl inan oynar

Yanaklara Miskü Amber ekilir
Gören üftadenin beli bükülür
Söyledikçe Lâ'lü gevher dökülür
İnciden dişleri dilinen oynar

Şimdi Ruhsatinin halları yaman
Başımı bürüdü sevdayı duman
Salınıp karşımda gezdiği zaman
O ince belleri şalınan oynar

— 267 —

Kadir Mevlam budur senden dileğim
Bu yalan Dünyayı taşlamalıdır
(Yari güzel olanın uyku girmez gözüne)
Uyanıp cilveye başlamalıdır

Gönül bir âsiyap olmuş üğünür
Dertli sinem taşlar ile döğünür
Bazı kötü bir şey bilmez öğünür
Öyle kötülerini haşlamalıdır

Ruhsati ne bilsin bâde süzmeği
Destur alıp göğsün bendin çözmeyi
Neylemeli karye karye gezmeği
Ak göksün üstünde kışlamalıdır

Ruhsati gençlerin toplanıp eğlendikleri bir meclise
gidiyor. Gençler Ruhsati görünce onunla eğlenmek
istiyorlar. Bunun üzerine Ruhsat aşağıdaki şiiri söylü-
yor (Menteşeli Ahmed Çavuştan)

— 268 —

Hey ağalar gelin meydan yerine
Arap at dizgini tozdan bellidir
Kuyruğu sağrıda kelle kucakta
Beygirin ceylanı izden bellidir

Kargayı kafese koysan ötermi
 Çaylak kuşu şahin yerin tutarmı
 Ardıç çalısında elma bitermi
 Elmanın iyisi özden bellidir

Çakır dikeninden bâde olurmu
 Bunu içenlerde mâde olurmu (Mide)
 Aslından olmıyan zâde olurmu
 Asılzade olan yüzden bellidir

Kayalar başında bostan olurmu
 Böyle zulumkârlık kasten olurmu
 Çakalın yavrusu arslan olurmu
 Arslan yavrusu da gözden bellidir

Ruhsatım da derki ciğerim ezik
 Portakal yerini tutarmı pezik (Pancar)
 Eğrilmiş pamuğu ipliği bozuk
 Çuhanın iyisi dizden bellidir

— 269 —

Hasta yatarken geçmiş olsun demiye gelen komşu
 kadınlara söylediği türküler.

Hep güzeller derildiler, geldiler;
 Yüreciğim yaralıca güzeller.
 Bir beni öldürüp girmen kanıma.
 Birer öpüş törelice güzeller.

Gönlümüz engindir yüce değilim;
 Sarığıma bakman Hoca değilim.
 Sakalım ağ (ak) ama koca değilim
 Daha gözüm çıralıca güzeller.

Ah neleyim yeşilim yok alım yok;
 Size yarar şeker ile balım yok;
 Fukarayım mangırım yok, pulum yok
 Ararsınız paralıca güzeller.

Ruhsatım da hepinize baş olur,
 Çoğu seko giyer cebi boş olur,
 Birer öpüş hatırcığım hoş olur,
 Ararsınız Turalıca güzeller.

— 270 —

Bahri cehle gidüp olma harami
 Tariyki müstakim yoldan ayıptır
 Ne kem söyle ne kem işit kelâmı
 Nasi seyre doymaz elden ayıptır

Benlik dâvâsından gel eyle hazar
 Aç ibret gözünü eyle bir nazar
 İki melek hesap defterin yazar
 Sıdkıyle bak sağa soldan ayıptır

Gece gündüz Hakka yalvar düâ et
 Derman bulup dertlerine deva et
 Allahtan kork Peyğamberden haya et
 Terki edep olma elden ayıptır

Bir nasihat öğrenmezsen atadan
 Sonra başın kurtulamaz şitadan
 Ey Ruhsati kendin sakla hatadan
 Azimüşşan Zülcelâldan ayıptır

Yüzün yere serüp huddam olursa
 Hayvanlıktan çıkup adam olursa
 Tövbesine sabitkadem olursa
 Günah defterini silenler girer

Tariyki Rahmana gidenler girer
 Komşusunu razı edenler girer
 Sünnetini edâ edenler girer
 İllah namazını kılanlar girer

Ciğerini aşk od'una dağlayup
 Kanaat kemendin bele bağlayup
 Seher vakti feryad edüp ağlayup
 Ruhsati Mevlasın bulanlar girer

— 271 —

Cennetlik kullardan haber sorarsan
 Bir Allahı Tanrı bilenler girer
 Babanın ananın hizmetlerini
 Yetirüp düâsın alanlar girer

Gece gündüz aşk od'una tutuşup
 Kâmillerin zümresine katışıp
 Apdest alup cemaate yetişip
 Beş vakit namazın kılanlar girer

Dinle nasihatim Bay ile Gedâ
 Kabul edenlere canımız feda
 Dini bir uğruna olup şüheda
 Diyari gurbette ölenler girer

Buğzu adâveti kalpden kaldırıp
 Muhabbetin nûrî ile doldurup
 Nefsi emmareyi basıp öldürüp
 Arayup iymanı bulanlar girer

Âşık bir tarihte Sıvasa geliyor, Sulukahveye ini-
 yor. Onun gelişine herkes sevinirken oradakilerden
 iki adam (şu suratsız herife ne itibar ediyor sunuz)
 diye istihfaf etmişler, Ruhsati vakit kaybetmeden şu
 şiiri inşadetmiş.

— 272 —

Yüzüme bakupta hayvan bellemen
 Nutukta var, lisanda var, dilde var
 Bir tüccarım yeni bedestan açtım
 Kutnuda var, kumaşta var, şal da var.

Ateşim de yoktur dumanım tüter
 Yaramın üstüne yaralar katar
 Yaz, baharın gelmiş bülbüller öter
 Susam da var, Sümbülde var, Gül de var.

Sulu kahve Sıvasın Kepçeli meykiinde bir kah ve
 idi.

Âşık istihfaf edenlerin biri dülger, digeri palancı
 imiş. Elini öpüp kendilerini affettiriyorlar.

Nerde bir pir görsem hadden aşarım
 Elini kor ayağına düşerim
 Sevdigime ben bir oda döşerim
 Şeker de var, şerbette var, bal da var.

Necat bulmaz münkir ile yalancı
 İflah olmaz dülger ile palancı
 Sanmayınız bu Ruhsati dilençi
 Mansıpta var, iradda var, mal da var.

Bu şiirin üç kıtasını Mustafa Nihadın Muasır Türk
 Edebiyatı tarihi adlı eserinden birinci kitaba alınmış-
 tı, şimdi tamamını yazıyoruz.

Ayrılık badesin tatlımı sandın
 Ne tez tebdil olmuş çemenin dağlar
 Bu güzellik geçer sana da kalmaz
 Daha neye bağlı kemanın dağlar.

Nice güzellerden alırsın pacı
 Al, yeşil renklerden giyersin tacı
 Yardan ayrılması ölümden acı (zehirden)
 Bu yüzden gitmiyor dumanın dağlar.

Gece, gündüz yalvarırım hudaya
 Daha şimdengeri beni kınama
 Bir kez vasil olamadım sunama
 Semaye erişmiş efganın dağlar.

Ruhsat gibi karaları bağlarsın
 Aşkın ateşiyle yürek dağlarsın
 Benim ahvalime sen de ağlarsın
 Var ise zerrece imanın dağlar.

Yine bahar geldi bülbül sesinden
 Seda verip seslendinmi yaylalar
 Çevre yanın lâle, sümbül bürümüş
 Gelin olup süsleedinmi yaylalar.

Göz yaşlarım sel olmuştı çağlıyor
 Kömür gözlü karaları bağlıyor
 Bülbül gelmiş gül dalında ağlıyor
 Deli idin uslandın mı yaylalar.

Sefil sümbül boynun eğmiş bakıyor
 Sarı çiçek elvan olmuş kokuyor
 Senin ruyun, buyun beni yakıyor
 Al geyinüp feslendin mi yaylalar.

Ben de senin gibi ersem murada
 Neyleyim ki elimde yok irade
 Ruhsatıyım gam yüklerim kirada
 Beni görüp yaslandın mı yaylalar.

Bu şiir de Mustafa Nihadın kitabından alınmıştı.
 Noksan kısmını ekliyoruz.

Bu şiir 261 sayılı süre oldukça benzer, bunu Deliktaşta Hacı Salihden ve Münhacinin el yazması bir defterden elde ettik bir evelki şiirin bundan muharref olması ihtimali vardır.

— 275 —

Aman seher yeli car sende kaldı
 Meri keklik sekişlimden bir haber
 Yine bahar geldi bulandı hava
 Göksü elvan nakışlımdan bir haber.

Başı selâmet mi yoksa hastamı
 Ebru, zülûf perişan mı; süstem mi?
 Bilmem benim gibi kara yastamı
 Kaşı çatma çatışlımdan bir haber.

Sinni vardı yigirmiye dayandı
 Şimdi gaflet uykusundan uyandı
 Seher vakti müşk,, anbere boyandı
 Güller gibi kokuşlumdun bir haber.

Elli gündür hasret oldum yüzüne
Muhabbet duzağın kurdum izine
Biat etmez bu Ruhsatin zözüne
Her tarafa akışlımdan bir haber.

311 İğtişasında Ruhsatinin oğlu Abdussamedî mağara köyünden Ermeni malı getirdi diye zaptıyalar karakola götürüp Hasır ovası etmişler. Bu haksız muameleye canı sıkılan Ruhsatî şu destanı yazmış.

— 276 —

Vaktımız hünkârı gazi Hamit han
Nufusun artarsın rahman dediler
Vezir vüzarasın ber karar etsin
Kitabımız Aziz Kuran dediler

Çul giyerik yoktur bizim çuhamız
Fark olmuyor kalınımız yuhamız
Verdik çıktı kurtulmadı yakamız
İkide bir istintak divan dediler.

Oğlumu ettiler hasır ovası
Tütmez olsun sebebinin yuvası
İki bakır bir kaç çömlek dâvası
İkide bir istintak divan dediler

Bu günkü davayı koyma yarına
Dokandılar ehli islâm nuruna
çek sancağın yetiş meydan yerin
Aliyyülhaydara arslan dediler

Ermeninin meşvereti kav oldu (kavi oldu)
Hafikli deli Memet yeni tav oldu
Koca kullı keşiş satgesav oldu
Yanı sıra niçe vartan dediler

İreşberin elindedir orağı (rençber)
Kimi yakın biçer kimi irağı
Tanel çavuşunuz yedi y....ğı
Var git cehennemde kıvrın dediler.

Sinnim altmış sağlık eserim yoktur
Dünya harap olsa haberim yoktur
Böylesi güftarda nazarım yoktur
Yaz Ruhsatî buna destan dediler.

— 277 —

Er kalkan âşıklar menzile erdi
 Sen de tedarikin gör yavaş yavaş
 Nevbahar, yaz geçti tufan erişti
 Yağar dört yanına kar yavaş yavaş.

İşe güce varmaz oldu elimiz
 Başa gelecegi yazar dilimiz
 Tutmaz oldu artık orak elimiz
 Değer musallaya ser yavaş yavaş.

Halasa çare yok gayri bu gamden
 İçirirler bir gün şerbeti camdan
 Yeter sen de geç bu hay haşemden
 Tarıkı rahmana gir yavaş yavaş.

Aldı bu serimi derdile firak
 Vefasız dünyanın yakasın bırak
 Uzaktır yolların ey şemsi çırak
 Kayım et yükünü sar yavaş yavaş.

Ruhsati yoluna bayrak gerektir
 Ateşli çölleri yarmak gerektir
 Aguyı kesmeye tiryak gerektir
 Sokmadan vücudum mar yavaş yavaş;

— 278 —

Yar beni düşürdün dilden dillere
 Üzmeden sevdiğim gel yavaş yavaş
 Gönlümü döndürdün garip illere
 Göründü gözüme yol yavaş yavaş

Boyunu benzettim taze fidana
 Seni seven âşık olur divane
 Dudağından emsem yar kana kana
 Aksın tatlı tatlı bal yavaş yavaş

Kaşların benziyor mâhi hilâle
 Gözlerin hükmeder yedi kırala
 Seher vakti yorganını arala
 Değsin ak göğsüne yel yavaş yavaş

Yaratān ögmüşte yaratmış seni
 Ruhsat ta görünce o siyah beni
 Yollara düşürdün diyvane beni
 Dedin ateşimle öl yavaş yavaş

— 279 —

Bu gün yine yardan bir haber geldi
 Sıkça sıkça bize gelmesin demiş
 Kendisine benden bir umut yoktur
 Boş yere narime yanmasın demiş

Feleğin elinde od'a yandık biz
 Mevlam sana kaldı artık işimiz
 Döğsün dizlerini geysin kara bez
 Rûzü şep ağlasın gülmesin demiş

Felek kemendini taktı boynuma
 Yarimin hayalı düştü aynıma
 Bir hançer sapladı bu söz beynime
 Hasret kıyamete kalmalı demiş

Kalkıp gidüp yar yanına varmalı
 Karşısında el bağlayup durmalı
 Ruhsati düşmandan öcün almalı
 Sağ koymalı değil vurmalı demiş

— 280 —

Beni beğenmiyen dilber
 Varmış bir hayvana düşmüş
 Gece gündüz ağlayarak
 Gözleri alkana düşmüş

Dostları hep düşman olmuş
 Düşmanları rûşen olmuş
 Zülüfler perişan olmuş
 Porsumuş gerdana düşmüş

Yıkmiş göz üstüne kaşın
 Ağlamaktan yaşın yaşın
 Boşanırım diye başın
 Alupta meydana düşmüş

Geldi karşımıza durdu
Boynunu bir yana burdu
Yüreginden almış derdi
Onulmaz dermana düşmüş

Baktım eşine binamaz
Haftada bir elin yumaz
Kendini yanına komaz
Bir sofı şeytana düşmüş

Ey Ruhsati uzatma çok
Sana lâzım değil aç tok
Kurtulmanın kabili yok
Tuğralı Fermana düşmüş

— 281 —

Boncuk pazarında bitir hesabı
Eğer tüccar isen Mercana yetiş
Yeter Mecaziye gayri terk eyle
Varup bir mürşidi irfane yetiş

Elin dayanmadan iki dizine
Şimden sonra bakan olmaz yüzüne
Ölüm nişanesi düştü özüne
Tay eyle yükünü kervana yetiş

Mü'min kullarına Farz eylediği
Geçirip Şitadan yaz eylediği
Seksen bin Huccacın arzeylediği (Arzu eyle)
Çıkup Arafata kurbana yetiş

Yâ ilâhi kabul eyle düamı
Mahşer günlerine koyma dâvâmı
İhlâsı şerife eyle devamı
Oku Tecvid üzre Kur'ana yetiş

Hakkın verdiği ne edüp kanaat
Umurı dünyadan edüp Feragat
Tariyki Nakşiden alup inabet
Arayup derdine dermana yetiş

Nasihatim budur ey femi gülgez
Vüs'unca bir eser koymuştur herkes
Acep okuyanlar demezmi bir kez
Var Âşık Ruhsati imane yetiş

Ruhsatin işanlanıyor, yapılacak fukara şenliğini kö-
yünün en sefil, kirli, beceriksiz, zavalı insanlarını ya-
zısına katarak şöyle anlatıyor.

— 282 —

Bihamdillah biz de nâmizad olduk (namzed)
Gûş eyle birader destanı seyret
Bayrak dikilecek pazarertesı
Toplansın cemaat devranı seyret

Okunsun Darende maiyyet Gürün
Gülsüm'ün konağı hem geniş serin (1)
Danışık ekmeği yenecek yarın
Arpa nanı keşten ayrıanı seyret

Pazarlığı görsün Hınıçla Memet
Aklı teyik adam canıma minnet (11)
Kahveci kör İbiş kaynatsın şerbet
Gayet tiryakidir var anı seyret

Çerkes çok temizdir fincanı yusun (111)
Takımı yerine Kôr Hasan kosun
Ahrazlar gelene merhaba desin (dilsizler)
Güzel seda ile irfanı seyret

Osman dayım güzel şerbet dağıtsın
Musa hizmetcidir yüzüm ağ etsin
Deli Veli kâhya Allah sağ etsin
Herkes ibret alsın Gülşanı seyret

Yunacak Mahyar da okuycu gezsın
Meşhur kâtip Culi konuğu yazsın
Kôr Mıstık çarçabuk şerbetler ezsın
Fark eder tadını iz'ânı seyret

Kôr İbiş pasban kapıda dursun
İleri gelenin dizine vursun
Apul baytar olsun kırığı sarsın
Sardığın öldürür Lokmanı seyret

Hüseyin Kel Mehter bir zurna yapsın
Davulu boynuna Kel İbil taksın
Topallar yığılsın bir halay çeksın
Kalbe cilâ gelsin dumanı seyret

Çağırın kelleri binsin Cırıd'a
Küstürüp kimseyi koyman geride
Kulaksız eşşeğe binsin biri de
Atbaşı beraber cevlanı seyret

Koca kır merkebe palanı vurun
Ne kadar Seğmen var selâma durun
Hele şu gelinin cihazın sarın
Çoğu yayan kaldı efganı seyret

Bin belâ getirdik sultanımızı
Kesin gürk anası kurbanımızı
Gel bir nazar eyle keyvanımızı
Kapaklıca gelen büryan'ı seyret

Hıyo hanım kollarını sıvasın
Süphanallah kabı kaba ulasın
Kara yağlıcadan sarma dolasın
Bildircin dolması Büryan'ı seyret

Mumlar yansın seyir kılak Teltele
Evlenmeden sökeniyor döl döl
Divriğili bibim versin el ele
Yar ile sürdüğüm devranı seyret

Yoktan nikâhlandık olduk selâmet
Bihamdillah hiç olmadık melâmet
Darısı dullara bulsun halavet
Bu hayal düğünü var anı seyret

Yine su harkımız yerin bulmadı
Rakiyplerde her kez kail olmadı
Ruhsati Fatmadan murat almadı
Sana bir eğlence Destanı seyret

— 283 —

Dünyanın temeli yitti
Geçinmesi çetin oldu
Fukaraya gün kalmadı
Mürtekipler metin oldu

Kime edersin riayet
Ne derman kaldı ne takat
Nisalarda yok şerafet
Elekçiler hatun oldu

Aksine yazamım hattı
 Böyledir Dünyamız zati
 Bu derdi çekmez Ruhsati
 Yana yana tütün oldu

Ruhsati Sıvasa satmak üzere arpa getiriyor. Kendisi gibi bakımsız öküzün yüzünden neler çektiğini şu yazısında okuyalım.

— 284 —

Bir dilek diledim Gani Mevladan
 Bir çift öküz verdi bahara doğru
 Yüklettim otuzbeş uruplâ arpa
 Yünümü dönderdim şehere doğru

Yarıya varmadan öküz yoruldu
 Kolum kaldı kanatlarım kırıldı
 Perişanlık yakamızdan sarıldı
 Kulağın beri tut habere doğru

Çağırdım komşular hele durunuz
 Cem olun da bir meşveret kılınız
 Hele bu öküzün halin sorunuz
 Boynun uzatıyor Tebere doğru

Komşular der tez sür yetiş buraya
 Geri kalma düşürelim araya
 Sen gelmeyüp vere idin kiraya
 Yönünü dönderdin Zarara doğru

Gayri anladımki öküz kalacak
 Yatsı namazını burda kılacak
 Dedim arkadaşlar nasıl olacak
 Yan yan bakıştılar Harara doğru

Yusufun var bir öküzü ziyade
 Dedi koş gidelim kalma burada
 Bir oğlu var bağışlasın ol Huda
 Hem de uğratmasın nazara doğru

Bazı Yusuf koştu bazı İsmail
 İnşallah murada olurlar nail

Rabbim dergâhında etmesin zail
Dilerim gitmesin ol nâre doğru

Koşup geldik Yascabelin başına
Sarılan boş kalmaz Hakkın peşine
Her iş biter sen yorulma boşuna
Koyverdim öküzü pınara doğru

Bir su içti yarısını dökerek
Bir diz vurdu sinirini bükerek
Girdim suya kuyruğundan çekerek
Güç ile çıkardım kenara doğru

Çok söz koşduk Kardaşları aşırdık
Bir aşk geldi kendimizi şaşırdık
Sükût edüp aklımızı devşirdik
Geldik Eğriköprü kemere doğru

Sabah namazında girdik meydana
Biraz rahat geldi bu şirin cana
Yüzler sürdük Şemsi Aziz sultana
Yalvardık ol Perverdigâre doğru

Gün değdi gözledik müşteri gele
Açtık çuvalıki zehir zembele
Verdik alnımızı çektik bir çile
Çok felâket geldi bu sere doğru

El Kırkara verdi biz otuzbeşe
Yönümüzü dönderdik Deliklitaşa
Öküz boş kağnyı götürmez boşa
Çekildi zügürtlük damara doğru

Ol zaman oynadı beynimin taşı
Çektiğim büsbütün yoksulluk yası
Elime geçerse bir zehir taşı
İçer de giderim mezara doğru

Doğruladık Deliktaşın yolunu
Yine koştuk komşuların malını
Hiç soran yok fukaranın halini
Bala katık derler naçara doğru

Çok söz geldik hanemizin önüne
Bakın imdi siz bu işin sonuna

Geldik düştük bir muhanet yerine
Örüldü yüceldi duvara doğru

İlâhi nâmerdi hadden aşırma
Ruhsatiyi tariykından şaşırma
Sonradan görmüşe yönüm düşürme
Ko böyle geçinsin fukara doğru

Aşağıya koyduğumuz yazı birinci kitapta noksan ve biraz farklı olarak intişar etmişti. Şimdi elde ettiğimiz yeni şeklini koyuyoruz. Orta yayla ve Taşanda çıkmıştır.

— 285 —

Benim sana düzenim yok dengim yok
Eğri gitme sunam yolda düz yürü
Düşman ile barışığım, cengim yok
Kaşın eğip kirpiklerin süz yürü

Sapma yoldan düşürürler tuzığa
Niçin meyil eylemezsin bu bağa

Beyaz çemberini çekme dudağa
Dillerine kandı şeker ez yürü

Başına bağlamış pullu yemeni
Yüzüne bakanın artar imanı
Daha küçüktür bilmez amanı
Var arada adû engel düz yürü

Doğru yürü imanını bulasın
Mahşer günü şâd olada gülesin
Nice böyle inkisarım alasın
Ruhsatiye doldur bade süz yürü

Cennettenmi geldin ey meleksima
Bir ateş koyverdin cihana döndü
Kerem kıl ağyardan sen seni sakın
Azdırırlar seni zemanе döndü

Bal ilemi terbiye oldu temelin
Yoksa terk etmekmi beni emelin
Hiç gitmiyor hayalimden cemalin
Baksam sen görünün ne yana döndü

Kaş kara göz kara her yerin güzel
Ben sana aşıkım ezelden ezel
Kerem kıl bağına düşmeden gazel
Bir puseye geldim ihsana döndü

Ezelden uğruna koymuşum seri
Fırakı hicrinle oldum serseri
İncinme sevdiğim söylensin bâri
Düşürem ismini Destana döndü

Derdine düşeli değilim ayık
Yakışır pâyine onbeş halayık
Köleyim ben de görürsen lâyıık
Ruhsatin can verir dihanе Düñdü

— 286 —

Gel gönülcem eyle aklın başına
Döner çarhı devran karar olurmu
Dünyada ömrünü geçirme boşa
Yalan dünya sana hiç yar olurmu

Düşünüp bir kerre eyle firaset
Zehirde batında olmuş işaret
Fırsat elde iken gel eyle gayret
Okuyup yazmadan zarar olurmu

Havayi hevesle konup göçersin
Zevki zefâ ile gelip geçersin
İkinci meheli dükkân açarsın
Akşam üstü bey'ü pazar olurmu

Bu nakdi ömrünü verme havaya
Sakın aldanmagıl Dârü fenaya
Ruhsattan nasihat Bay'a Geda'ya
Nazar kıl beyhude güftar olurmu

— 287 —

Dedim Kör oğlumu yoksa çöllo mu
Dedilerki yok yok şanlı kel Mıstık

Dedim atı var mı dediler yayan
Dedim karakuş mu dediler şahan
Dedim gözü nasıl dediler yanyan
Rast geldiğine kinli kör Mıstık

Dedim boyu nasıl dediler selvi
Dedim aklı nasıl dediler sivri
Dedim izi nasıl dediler eğri
Çatal yürek yarım canlı kör Mıstık

Dedim zorda nasıl dediler metin
Güreşte nesi var dediler çetin
Dedim hizmetini almalı satın
Yaşı yirmi beş sinni kör Mıstık

Ruhsat metheder böyle arslanı
Nefsi Deliktaşın Nahir çobanı
Şimdiki asrın Mirimiranı
Yüreği tunç demir donlu kör Mıstık

— 288 —

Sen de benim gibi farkındamısın
Yine uzak düştü ara durnamız
Bir arzühalim var hüblar şahına
Götür amma yoktur para Turnamız

Gözyaşıyla yazdım derdin hepinin
Benim için ziyaret et kapısın
Nazar eyle Kudretullah yapısın
Duğruca var ol Hünkâra Turnamız

Dizde derman yoktur ben de varayım
Siyah rüyüm asitana süreyim
Bâri burda feryat edüp durayım
Neyleyim yok elde çare Turnamız

Dört hurufta dost ismine mailim
Akıl fikir gitti baştan zailim
Ben Ruhsatım her cevrine kailim
Gittikçe artıyor yara Turnamız

— 289 —

Muhâlif esmeyiz dostun köyüne
 Biz bigâne sabâlardan değiliz
 Söz içinden söz anlarız be yahu
 Öyle beyni kabalardan değiliz

Destur alup Pirden doldurduk çile
 Aşkile ederiz dostu gulgule
 Deliktaşın yerlisiyiz esselâ
 Konar göçer obalardan değiliz

Révnakı Dünyada yoktur fikrimiz
 Birliğine pend olmuştur fikrimiz
 İnşaallah kabul eder zikrimiz
 Biz emeği hebâlardan değiliz

Tariyki Nakşiden tamdır postumuz
 Muhanetten gayri yoktur dostumuz
 Türap olduk çiğnesinler üstümüz
 Mağrur olan babalardan değiliz

— 290 —

Zu ur etti Ruhsatımız verildi
 Bulanık gönlümüz Hakka duruldu
 Nefakamız Tevhid ile verildi
 Alıp satan zibalardan değiliz

Bir taze civana düş oldu gönül
 Siyah zülüfleri dâre yol vermez
 Yüzüne baktıkça şaş olur gönül
 Ateşi Dünyada nâre yol vermez

O yare münasıp bu güzel sözler
 Ayrıldım yarimden gönül pek özler
 Bakdıkça yüzüne kamaşır gözler
 Seherde açılan nûra yol vermez

Uğruna ser koyup ölmek isterim
 Yanaktan bir buse almak isterim
 Yüz yıl rükâbında kalmak isterim
 Başım alup gitsem kâra yol vermez

Âşık olan aşk bâdesin içmiştir
 Dilinden Dür döküp cevher saçmıştır
 Bu Ruhsati namusundan geçmiştir
 Tarih seksenbirde âre yol vermez

Divarın başından seslediği boz ayran türküsünü
 duyan komşular birer kab ayran getiriyorlar, komşu-
 dan getirilen büyükçe bir kazana dolduruyorlar, aksi
 olacak gece içine fare düşüyor. Ruhsati o zaman ka-
 zanın başında bu şiiri söylüyor.

— 291 —

Hemen göçü yükletelim
 Ya bu fare durur ya biz
 Kara kollar bekletelim
 Ya bu fare durur ya biz

Damımızın ardı tarladır
 Ekin yok bize zorladır
 Karanlıkta göz perledir
 Ya bu fare durur ya biz

Bacamızdan çıkmaz tütün
 Unu teslim ettik bütün
 Kaçak döğüşüne metin
 Ya bu fare durur ya biz

Denizden çıktım adaya
 Hasmin gözümde tutuya
 Arzuhal yazsak kediye
 Ya bu fare, durur ya biz

Bacamıza taktık camı
 Cehteylese deler anı
 Gel Ruhsati yıkak damı (yıkalım)
 Ya bu fare durur ya biz.

Birinci kitabın 121 sıra numarasında yazılı olan bu
 şiirin şimdi tamamını koyuyoruz.

— 292 —

Salla seyip bir söz atar meydana
 Kendini bir adam sanır devamsız

Yarı tay olamaz sarı samana
Dinliyenler hayran sanır devamsız.

Ben ârifim deyu posta kurulur
Devamsız devamsız söyler, yorulur
Her sözünde damdan hezan kırılır
Kendi kendin irfan bilir devamsız.

Ne firenge benzer, ne de Nemseye
Nalsız atın sürer daim keseğe (kesek)
Vırıl. vırıl söz düşürmez kimseye.
Bütün bende sanır meydan devamsız.

Nur bulunmaz sakalında saçında
Yedi, sekiz yamalık var kışında
Bütün yalan esahı yok içinde
Doğru sözü güman sanır devamsız.

Suya varır pınar ile konuşur
Koma varır davar ile konuşur
Eve varır duvar ile konuşur
Boncuğunu mercan sanır devamsız.

Ey Ruhsati niye derdin taylaman
Vaıp bir yaylada gezip yaylaman
Devamsız olmasan sen de söylemen
O da seni yaman sanır devamsız.

Kitabın basılması bittikten sonra yeniden bir defa daha gözden geçirdik. cümle ve mısralar arasında ufak tefek yanlışlar karine ile anlaşıcağından burada kayde lüzum görmedik, yalnız mânâ ve mefhume tesiredecek derecede aykırı olan hataları aşağıdaki çizelgede doğrultarak sayın okuyucularımızdan özür dileriz.

Sayfa	Satır	Yanlış	Doğrusu
XV	8	[No. 208]	218
XVI	15	[No. 262]	276
XVII	11	İrtişaa	İrtişa
18	10	Üstüne	Üstünde
18	14	Yüzüne	Gözüne
20	03	Kapında	Kapısında
27	08	Kafdağı kelimesinin yanına « Önünde »	yazılacak
40	15	Yazıyı	Yazı
46	06	Düştü	Düşü
50	05	Yaktılar	Yıktılar
51	16	Ölü	Öldü.
60	06	Dönderdim	Dönderdin
67	03	Sadıları	Sandıkları
75	17	Şairlerin	Şairin
75	07	Çımpolatan	Çin polatan
77	09	Aran	Ayran
77	10	Yelerdik	Yeldirdin
81	16	Adânın	Sadânın
85	06	Şir	Sır, sır
101	14	Rakibeme	Rakiybime
106	01	Benime	Beynime
110	17	Bakışından	Bakışlımdan

Sayfa	Satır	Yanlış	Doğrusu
114	13	Gülüm	Gülün
124	09	Kıtasını	Kıtası
127	01	Süre	Şiire
128	10	Nüfusun	Nüfuzun
128	11	Vüzarasn	Vüzerasın
136	01	İşanlanıyor	Nışanlanıyor
140	01	Yazamım	Yazalım
147	06	Zehirde	Zâhirde
151	01	Zu ur	Zuhur

(İ N D E K S)

Sıra No.

179 — 192	sonuna kadar şehbeytin bulunduğu kıtanın son harfi A ile biten
193	» » » B »
194	» » » Ç »
195 — 197	» » » E »
198	» » » F »
199	» » » H »
200 — 216	» » » İ ve K »
217 — 218	» » » L »
219 — 223	» » » M »
224 — 234	» » » N »
235 — 251	» » » R »
252 — 276	» » » Ş »
277 — 281	» » » T »
282	» » » U ve Ü »
283 — 287	» » » Z »
289 — 293	» » » » »

Ruhsatinin hayatı Ve Edebi şahsiyeti

Ruhsati hakkında şimdiye kadar yapılan tetkikler pek azdır. Mustafa Nihat (1930) da neşrettiği Muasır Türk Edebiyatı Tarihi «adlı eserinde 19 cu asır Halk Edebiyatından bahsederken Ruhsatinin iki küçük şiiri ile, yalnız ismini bize tanıtır.

[Muasır Türk Edebiyatı tarihi Sayfa 247 ve 257,258]

İkinci defa olarak biraz fazlaca malumat ile beraber iki şiirine 1931 de Sivasta bir müddet çıktıktan sonra kapanmış olan (Adım) mecmuasının sekizinci sayısında Deliktaş muallimi Kemol imzalı bir yazıda bastırıyoruz. Kemal Deliktaşta Ruhsati hakkında biraz araştırma yapmış, hayatı hakkında malumat toplemiş; gazetelerde dolaşan bir kaç şiirini not etmiş olacakki, bize geniş mikyasta malumat veremiyor. Hatta Ruhsatinin doğum tarihini bize 1250 göç yılı olarak gösteriyor. Halbuki: Ruhsati şu yazısında ne vakit doğduğunu açıkca söylemektedir.

Elli birde zuhur edüp
Doğup meydana geldim men
Altmışında âşık oldum
Dalup ummana geldim men

Son senelerde bir müddet Sivas Kültür Direktörlüğünde bulunan kıymetli şâirimiz Ahmet Kudsi Tecer de Ruhsati hakkında araştırmalar yapmış ve hatta bir kısım notlarını tabedilmek üzere matbaaya vermiş ise de; her halde bazı sebebler doleyisile neşr etmemişlerdir. Biz Ruhsatinin hayatını ve şahsiyetini ortada yayılmış bulunan rivayatlerden değil, elde mevcut bulunan yazılarından öğrenmeğe çalışacağız.

Ruhsati (1251) göç yılında Deliktaşta doğmuştur. Asıl adı Mustafadır. Onaltı yaşına kadar köyünde okumak yazmak öğrenmiş ve ondan sonra da hoca görmemiştir. Bilahare Nakşibendi tarikatına intisap ettiğini şu yazısından anlıyoruz :

Tarikatım Nakşibendi Terzibaba sultanım

Mürşidi Şeh Şakir adında bir zattır. Ruhsatinin Edebi şahsiyetini yazarken söyleyecek olduğumuz şu noktayı burada da kaydetmeden geçemeyeceğiz. Ruhsati bazı yazılarında temâmile Bektaşî olduğunu yazar

Şu şiire bakınız :

Gözümüz Haydarı gezer sel gibi Bektaşiyiz
Selman'ın koynundan çıkan gül gibi Bektaşiyiz

— IV —

Hünkâr Hacı Bektaşın haddesinden çekilüp
Kaba saba sanmasınlar tel gibi Bektaşiyiz
İlh

Bazı rivayetlere göre Deliktaş ve imamlık yaptığı Çat köyü mıntakasından hiç ayrılmadığı söylenirse de anası babası sağ iken yurdundan ayrılarak bir müddet gurbet elde dolaştığı yine şiirlerinden anlaşılmaktadır. Meselâ şu kıtadaki ifadeye bakınız :

Felek gurbet ele attı taşımı
Mevlâyı seversen dur seher yeli
Pederinin ellrinden öperim
İlet selamımı ver seher yeli

* *

Dayanılmaz gurbet elin barına
Her günününe haftasına ayına
Yüzlerimi validemin pâyna
İletüp hasretle sür seher yeli

Sonra şu aşağıdaki yazısında da daha yurduna kavuşmak için hayli zaman olduğunu açıkca söylemektedir.

Noldu Mehenk dağı sana da noldu
Zorlu çiçek dağı karşıma geldi
Sılada sevdiğim ellerin oldu
Kavuşmağa hayli zaman gürünür

— V —

Ruhsati bütün hayatını büyük bir yoksulluk içerisinde geçirmiş olduğu gibi âile bakımından da mesut olamamış; yuvasına karışan eşleri birer birer ölmüşlerdir. İlk âilesinin adı Meryem, ikincisinin adı da Fatmadır. 35 yaşında iken Meryem vefat etmiş, Ruhsati on sene bekâr yaşadıkdan sonra Fatma ile evlenmiştir. Ruhsatinin birinci karısından iki erkek çocuğu doğmuştur. Birincisi ve büyüğü olan Minhaci babası gibi şâirdi.

Minhacinin bazı şiirleri bizim, Ruhsata âit şiirleri not ettiğimiz «çönk» ün sonuna güzel ve pîşkin bir yazı ile yazılmıştı. Hakkında bir fikir verebilmek için aşağıya bir şiirini kaydediyoruz.

Gönül dalgalandı bulandı hava
Sermayesiz esen yellere döndüm
Felek şiyvekârım elimden aldı
Kervani kesilmiş yollara döndüm

Feleğin elinden şekvalanırım
Ayrılık elinden sevdalanırım
Çalkanı çalkanı dalgalanırım
Ördeği gelmedik göllere döndün

Bayram gelsin ak ellere kınalar
Göç eylemiş bizim elden sunalar
Harab olcu yapıcağım binalar
Akar boz bulanık sellere döndüm

Elimden kuşumu dumana saldım
Şu yalan dünyadan ne murat aldım
Kınaman ahbaplar pek naçar kaldım
Ayrıldım eşimden dullara döndüm

Minhacım gelinde bakın nazıma
Dağlar âciz kaldı ahü zarıma
Gene yalıtılık çöktü serime
Söylemez dillere lâllara döndüm

Minhaci maalesef çok yaşamamıştır. Bir şûrinde 1308 göç yılında otuzbeş yaşında öldüğünü söyler.

Dünyaya geleli çok çile çektim
Ömülden gayrısı geldi başıma
Sinnim vardı otuz beşe dayandı
Üç yüz sekiz tarih koydum yaşıma

Buna nazaran Minhaci binikiyüz yetmiş üçte doğmuş oluyorki : Ruhsatinin 22 yaşında evlenmiş olduğu fikrini çıkara biliriz. İkinci oğlu Abdüssamedin sağ olduğunu ve Deliktaşta Ruhsatiyi sevenlerin Abdüssamede hâlâ Ruhsati dediklerini muallim Kemal Adım mecmuasındaki yazısında kaydeder [1931 Nisan Adım, sayı 8 Sa 6]

Ruhsati hayatında iki mahlas değiştirmiştir. Bunlardan birisi [İcadi] diğeri de [Cehdi] dir. Her halde bu mahlasları kendi telakkisine uygun bulmamış olmalığı; En sonra Aldığı Ruhsati mahlasında karar

kılmıştır. Bu düşüncesini bize şu şiir isbat edebilir zannederim.

Eşref saattir gelmedi Mehdi
Elesti ezelden birledim ahdi
Bir zaman İcadî bir zaman Cehdi
Şimdide Ruhsati baba dediler

Elde mevcut şiirlerine göre Ruhsatinin 1315 göç yılında sağ olduğu ve 64 yaşında bulunduğu anlaşıyor.

Ahır vakıt inkâr edemem haşa
Ne çaldı kalemi o gelir başa
Tarih geldi kondu üçyüz onbeşe
Düman peydah oldu serde de şimdi

Yine bir şiirinde artık yetmiş yaşına yaklaştığını ve hâla yaşamak istediğini söyler.

Tariykim dolmakta yetmiş yaşına
Yine dünya için bak savaşıma
Günahim veznettim kendi başıma
Terazi baş vurdu abramız yoktur

Şu hâle nazaran Ruhsati bu yazısını yazarken 66 67 yaşlarında bulunuyordu. Binaenaleyh ölüm tarihi olarak biz de muallim Kemalın kabul ettiği 1317 göç yılın kabul edersek fazlaca bir hata yapmış olmayız.

İşte yukardan beri ortaya koyduğumuz fikirleri

toplarsak Ruhsatinin hayatı hakkında mücmel bir malûmat edinmiş oluruz.

Ruhsatinin hayatı hakkındaki sözlerimizi bitirmeden; elde ederek şiirlerini not ettiğimiz (Cönk) ün mahiyeti hakkında birkaç söz söyleyelim.

Cönk halen sivasa bağlı Gürün kazasının Emin bey Mahallesinde oturan Şükrü onbaşı oğlu Kâmilin elindedir. Bu, uzunluğu 15 enliliği 7 - 8 santim kadar olan mustatil şeklinde ve çok kaba kâğıttan yapılmış bir defterdir. Fakat defterin baştarafından bir hayli yaprak kopmuş olduğu gibi ortalarında da yırtıklar ve kopmuş yaprak yerleri görülmektedir. Defterin cildi temamilen koparılmış; yalnız dikiş yerinde eski bir meşin parçası kalmıştır.

Defterin nihayetine sonradan bazı yapraklar yapııştırılmış ve işte bu kısma da Minhacının şiirleri çok güzel bir yazı ile yazılmıştır.

Ruhsatiye ait şiirlerin yazısı gayet fena, okunması müşkül bir halde olmakla beraber; yazıda kullanılan mürekkep de kurumdan yapılan ve siyahtan ziyade kahve rengine yakın bir mürekkeptir.

Defteri tetkik ederken bu yazıların bizzat Ruhsatinin el yazısı olduğuna dair bende bazı kanaatlar doğmağa başladı. Bu kanaatımı şu sebebler doğurmuştur:

1 - Yazıları çok fenadır, okunması müşküldür. Mürekebi de fakiranedir.

Buntara karşılık olarak Ruhsati şiirlerinin bazılarında yazısının fena fakat sözlerinin cevher olduğunu söyler :

« Hattım kemdir ama sözüm cevahir »

Mısragında ve

« Kim yazarsa bu kitabı hüsnü hattı ile eğer »

Mısraında olduğu gibi.. Kendisi yazısını beğenmiyorda başkasının kendi şiirlerini güzel bir yazı ile yazmasını istiyor.

Mürekebi fakiranedir : Zaten Ruhsati hayatında bolluk görmemiştir. Bütün ömrü zaruretler içinde geçmiştir. Vakıâ bir parçacık mürekkep alacak kadar para bulabilir isede, kimbilir hangi sebebler onu kurum mürekebi ile yazmağa sevketmiştir.

Bu iki fikir biraz gevşek olabilir. Fakat şu üçüncü fikir üzerinde düşünmek icabeder. Ruhsati şiirlerini yazarken kaleminden dökülen bazı mısraları beğenmemiş, üzerini iki üç defa çizmiş; bu çizdiği mısraın altına yine o kıt'ayı manasile uygun diğer mısraları yazmıştır. Fakat dikkat edilince çizilen mısrağ da okunabilmektedir.

Meselâ :

Geçirme elde variken fırsatı derler bana
Vaz gelmez bu davalardan çok katı derler bana
Delik taşın derununda Ruhsati derler bana

[Şalı şalvar ilik düğme çöz meden hoşlanırım]

Ben âşıkım çok muamma çizmeden hoşlanırım

İşte bu kıt'anın kerre arasına aldığım mısra çizilmiş ve altına da 5 inci mısrağ yazılmıştır. Bundan başka üzeri çizilipte yanına veya altına yenisi yazılan kelimeler de az değildir.

İmlâ meselesine gelince : Ruhsatinin onaltı yaşından sonra tahsil görmediğini bize açık açık isbat ediyor. O zamanın müdevven imlâsına uymayan yüzlerce hata vardır. Halbuki : bir yazı ne kadar fena olsada imlâ cihetinden doğru olunca pek âla okunabilir. Ruhsatinin yazısı fena; kendisi de itiraf ediyor. İmlâsı da çok bozuk, bunu da onaltı yaşından sonra hoca görmediğini söyliyerek itiraf etmiş olmayormu?... Bütün bu vasıfları havi bir (cönk) e Ruhsatinin kendi elyazması (cönk) ü diyemeyizmiyiz?... Maamafih bütün bu mütealealar Şahsi mütealarımdır. Eğer bir gün Halkevi veya Kültür direktörlüğü (cönk)ü satın alıpta mütehassıs Edebiyatçılara tetkik ettirirse o vakit hakikat neyse bütün mânasile ortaya çıkar...

Ruhsatinin Edebi Şahsiyeti

Ruhsatı tetkik ederken onda üç mütebariz şahsiyet taşıyan yazılar göreceğiz:

1— Tamamile din aşkı, sofu ve islami ahlak telkin eden yazılar.

2— Sofulara çatan ve Bektaşî fikirlerini telkin eden yazılar.

3— Tamamile Lâdini ve beşeri aşkı ve hayatın zarurelerini, kötülükleri ayna gibi gösteren yazılar..

A— Ruhsatı bu üç vasıfta bize samimi görünmenin sırrını bulmuştur. Allaktan Peyğamberden bahsederken içinde sönmez bir din aşkı ve heyecanı çarpmaktadır. Derhal hükmedersiniz ki : Ruhsatı çok koyu ve dindar bir molladır. Hele Ramazan için yazdığı destanlar, türküler, kasideler cidden birer bediadır. Kendisini kaptırdığı aşkı ilâhının heyecanı misrağlarında coşkun bir sel gibi çağlayıp akmaktadır.

İslami ahlak telkin eden Talimi yazılarında ise o zamana göre ne asıl fikirleri taşımaktadır?... Yalancılığın, koğ, ve gıybetin dini riyakârlığın, para için yapılan kepezeliklerin iç yüzünü öyle canlı bir şekilde meydana koyuşu var ki... Hele içinde bulunduğu fukarağlığın halini öyle canlı tasvir etmiş ve haset ile cömertliğin vasıflerını öyle keskin satırlarla haykırmıştır ki : Tek kelimesine hak vermemek elden gelmez... Misrağlarında yaşadığı cemiyetin ahlak telakkilerini naksansız bir şekilde âksettirmiş olduğunu açıkça söyleyebiliriz. Bütün bunları yazarken Ruhsatı tam manasile samimidir.

B— İkinci vasfında Ruhsatı en mutaassıp bir Bektaşî şeklinde görülür. Tarikatın erkânini bilir, seri verüp sırrı vermiyecek kadar dikbaşlıdır. Bektaşiliğin meziyetlerini en ince teferruatına kadar sayar, sofulara çatması birer zekâ sulesidir. Bu sıfat onun aynı zamanda işine de yaramaktadır. Fakirdir. Allah bir çok insanlara para vermiştir.; Halbuki; Onlar hiç bir dini akideye malik değildirler. O halde Ruhsatı yavaş yavaş Allaha karşı gizli bir alayla karışık isyan bayrağını kaldırmalıdır. Ruhsatı de aynı işi çok mükemmel bir surette yapmaktadır.

**Açlığı seversin sana üç oruç
Yarım lira borcum vardır ver Allah**

Diye başlar ve içinin ateşini döktükten sonra rahattır... Hele bazan isyanın son haddine geldiğine kanaat getirerek birden bire tekrar Tanrıya yalvarmağa başlaması cidden nefis bir tezât nümunesidir.

Ruhsatı Bektaşiliğin geniş telekkisine de sahiptir. Onun nazarında akkûlahlık, kızılbaşlık felan gibi sınıflar yoktur. Bektaşiliğin, mutaassıp dindarların kafalarına sığmadığına kızar, onun için; Bektaşilik bütün din esaslarını canidir. Binaenaleyh sofulara şöyle çatmakta kiç bir mahzur görmez :

**Kıldan günah olaydı bitirmezdi halk eden
Sakal bıyık ayıp deği kâfi biz Betaşiyiz
Ayıp olaydı kestirirdi Haydarı kerrarımız
Hacı Bektaştan doğurttuk kani biz Bektaşiyiz
Ah külâhlık Kızılbaşlık dilde câri bir kelâm
Ervahı ezelde bulduk kâfi biz Bektaşiyiz**

**Muhammedin âline eshabına itbana
Kaydedene içiririz şafi biz Bektaşiyiz
Ruhsatiye Muharremde yas ve matem günüdür
Yakar bizi Kerbelânın havfi biz Bektaşiyiz**

Düşüncesini böylece açıktan anlatan Ruhsati elbette samimi olacaktır.

C— Lâdini ve beşerî aşkı teremmüm eden şüirlerinde Ruhsati temâmile başka bir renk içinde görünür. Basit fakat canlı hayaller, içli yalvarışlar, cana yakın dil dökmeler; Onu bize hâkiki bir âşık olarak kolayca tanıtır.

Gurbetten bahs edişleri, kendisini istemiyenlere karşı fırlattığı iğneler; ince bir zekânın menşurundan süzüldüğünü açıkca gösterir. Hele temennilerinde, sevgilisi ile karşılıklı konuşmalarında o kadar canlı, revan bir uslûba ve akışa maliktirki; hayran olmamak mümkün değildir. Basit ve mânâsı herkesce bilinen kelimelerle ruhunun akislerini öyle canlı bir şekilde ifade etmiş vardırki: misrağlar üzerinde gayri ihtiyarı düşünmek mecburiyetini his ederiz. Bu satırları yazarken; Ruhsatinin en bariz olan bu vasfını istediğim şekilde anlatacak kelime bulamadım dersem yalan söylememiş olurum. Binaenaleyh bu husustaki son hükmü okuyucularıma bırakacağım.

~

Dil bakımından Ruhsatinin yazıları çok temizdir. Şu yüzlerce şiiri içerisinde pak az yabancı kelimeye tesadüf ederiz. Bu temiz Türkçe kelimelerin birbirleriyle terkibinden doğan âhenk ise ayrıca bir güzelliği taşımaktadır.

Vezin ve kafiye hususunda diğer Halk şairleri gibi, Ruhsati de müşkülpesent değildir. Kafiyeleer yarım imiş, aldırma. Verin bazı yerde aksıyormuş ne zararı var. Onun aradığı deruni âhengi yaratan ruhtur. Bu ruh ise bütün canlılığı ile yaşıyor. O halde Ruhsati kuvvetle muvaffak olmuş, yaşamış ve hâlâ da yaşayan değerli bir halk şâiridir

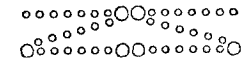
Bu kitap Ruhsati hakkında yapılacak olan daha etraflı tetkiklere küçük bir zemin teşkil edebilirse; kendim için en büyük iftihar payını almış olacağım.

7/4/936

SIVAS

Kadri Özyalçın

Kız Orta okul Türkçe öğretmeni

RUHSATININ DEYİŐLERİ

İLÂHİLER

— 1 —

Serde tâcım kalpde ruhum tende canım Mustafa
Kalmadı tende mecalım ey cenanım Mustafa
Ruyüm siyah destim boş nasıl varam divane ben
Hakka yarar ilmim yok gevher kânım Mustafa

Olmadı bir irşadımız bu nefsi emmareden
Kes kemal bulmaz imiş okumakla kareden
Yüzbin tabip Lokman olsa kurtulmak yok yareden
Senden gayrı yok ilacım bî dermanım Mustafa

Taliim tecrübe kıldım bahtı siyah kareyim
Kesmedim her kez gümanım şem'ine pervaneyim
Ruhsatım haşır olanda değme böyle yanayım
Tek dilde ezberim olsün namü şanın Mustafa

— 2 —

Ne kadar cevır etsen şu ben gedaya
Payında huddamım elhamdülillah
Gerek miran gerek ciran yüzünden
Eksik değil gamım elhamdülillah

Güftarımı gören tan, eder belki
Kendimden söylemem hakikat bilki
Kurda krut göründüm tilkiye tilki
Âdeme âdemim elhamdülillah

Ne devletim vardır ne de bir atım
Anadan öksüzüm babadan yetim
Gam ile yuğrulmuş kemiğim etim
Sabırdır her demim elhamdülillah

Ağım yok yas donu karam var amma
Onmayacak kadar çarem var amma
Hamam Eyyup kadar yaram var amma
Hudadır merhemim elhamdülillah

Ne çokça malım var ne de bir aklım
Şükür ambarda da bulunmaz tahılım
Ruhsatım ahretime yetiktir aklım
Dünyaca sersemim elhamdülillah

— 3 —

Ne zan ede sîn efendim ben beni bilmezmiyim
Gece gündüz can verecek cânanı ben bilmezmiyim

İsmi nurdu cismi nurdu sözü nurdu dihanı nur
Ol Muhammed Mustafa sultanı ben bilmezmiyim

Ziruh olup hal dilince figan edüp öttüğü
Şevkile güller açılıp lale sümbül yettiği
Seksenbin huccaç çekilüp arzedüben gittiği
Kâbei beytülharamı eyvanı ben bilmezmiyim

Âhır zaman nebisidir hem Muhammed Mustafa
Anın için halk olundu bu çihan hep mutlaka
Cümle ashabı güzün ol çarıyarı bâsafa
Ebubekir Ömeri Osmanı ben bilmezmiyim

Zevcü Fatimatüzzehra mevlanın arslanını
Kırdı küffarı hâketti hem akıttı kanını
Kaldırdı beytülharamdan putların nişanını
Ol Aliyül Murtaza arslanı ben bilmezmiyim

Bilmeseydim Ruhsat alup içmez idim câmı ben
Leylû nihar her zamanki eylerim efganı ben
Bir mecazi aşk yolunda artırmışım namı ben
Gökten inen dört kitabı Kur'anı ben bilmezmiyim

— 4 —

Dilde ezber kalbde envar Mustafadır Mustafa
 Ümmetine olan rehber Mustafadır Mustafa
 Leylû nihar ezberimdir ezkârimdir hep varım
 Yerde gökte olan serdar Mustafadır Mustafa

Mustafa nûrundan oldu kevkebile âsüman
 Mustafa nûrundan boldu Şemsile mahitaban
 Mustafa olmasa halk olmazdı âlem bu cihan
 Şefaati yarın mahşer Mustafadır Mustafa

Şanında (LEVLÂK) denildi hamd olsun yezdanına
 Ahmedî Mahmut Muhammed Mustafa sultanına
 Mahşer günü erişir ümmetinin dermanına
 Sahibi livai bühter Mustafadır Musta

Mustafa aşkıdan Ruhsatı oluyor hep deli
 Mustafaya HUU çekerler cümle melek hep veli
 Ben de bir can ile başı meydana koydum beli
 Dihani nur hadisi nur Mustafadır Mustafa

— 5 —

Seni bir ruhtan yarattı
 Lâilehe illallah de
 Sen hâk idin nevvar etti
 Lâilahe illallah de

Güzünü etti Azrail
 Yüzünü etti İsrail
 Kulağın etti Mikâil
 Lâilahe illallah de

Veçhine veçhin benzetti
 Kur'anda böyle methetti
 Ehli iman bin şükretti
 Lâilahe illallah de

Hele fikret bu ne devlet
 Nasıl olmyasın ümmet
 Niçün terk edesin sünnet
 Lâilahe illallah de

Gerek yabanda yazıda
Melekler senden haz ede
Ağır gele terazide
Lâilahe illallah de

Bnndan âlâ sünnet olmaz
Bundan âlâ dikkat olmaz
Bundan âlâ devlet olmaz
Lâilahe illallah de

Ruhsati çal serin taşa
Akıt gözden yaşı yaşı
Geçirme ömrünü boşa
Lâilahe illallah de

— 6 —

Tesbihi sallma boşa
Utan Allah de Allah de
Edebdir sallamak hâşa
Aman Allah de Allah de

Keşf olur yetmiş bin perde
Kulunu bırakmaz darda
Uyuma vakti seherde
Uyan Allah de Allah de

Yakın olun huzuruna
Hemi gılmanü hûruna
Sarıl ismi gafuruna
Dayan Allah de Allah de

Allah deyen mahrum kalmaz
Kör şeytan yanına gelmez
Vallahi bir ziyan olmaz
İnan Allah de Allah de

Dayan ol binbir adına
Özün bağla küşadına
Ruhsati aşkın oduna
Gel yan Allah de Allah de

— 7 —

Elde sermayem heman
Aman Allahım aman

Tövbe estağfurullah
Tövbe estağfurullah

Tasarruf ver imanıma
Nefsi salma yanıma
Dayanırım süphanıma
Tövbe estağfurullah

Arayupta bulduğum
Şeyhtan izin aldığım
Daha yoktur bildiğim
Tövbe estağfurullah

Nakşiden giydim tacım
Zikrü teşbihtir ilacım
Rahmetine muhtacım
Tövbe estağfurullah

Irak etme iymandan
Niyazım budur senden
Yarabbi sıdku candan
Tövbe estağfurullah

Vardım tevhit sayesinde
Düştüm dostun sevdasına
Koğ gaybet gayyasına
Tövbe estağfurullah

Çile çektim kışladım
Emmareyi taşıdım
Bilir bilmez işledim
Tövbe estağfurullah

İsterim rahmetini
Bilirim kıymetini
Ağlatma Ruhratını
Tövbe estağfurullah

NASİHATLER

— 8 —

Aklın başına yar ise
Öl şehirde kal şehirde
Darıl bana zarar ise
Öl şehirde kal şehirde

Dağ başında nemiz olur
Aziğımız camız olur
Ölün dirin domuz olur
Öl şehirde kal şehirde

Günah ağacını salla
Malın hak yoluna yolla
Bir az müslümanlık belle
Öl şehirde kal şehirde

Bahçelerde olur söğüt
Var kendi gıdanı üğüt
Ruhsatiden sana öğüt
Öl şehirde kal şehirde

RUHSATİ

13

— 9 —

Yer altında sarı öküz
Yüzondörtbin yaşındadır
Mevlam anı hoş yaratmış
Bütün dünya başındadır

Kendi sarı alını sakar
Dünü günü hakka bakar
Silkinince âlemi yıkar
Bir bunalak (*) peşindedir

Kuyruğunun ucu ağdır
Yelesi Mısıra çağdır
Seksenbin boynuzu sağdır
Herbirisi tışındadır

Aşık Ruhsat söyler bunu
Dağlardan kalındır gönü
Çifte koşa idim anı
Hesap anın işindedir

— 10 —

Hele bir fikreyle gözümüü nuru
 Bukadar lirayı sana kim verdi?
 Bazı fukaraya yazma kusuru
 Mesi kundurayı sana kim verdi?

Anadan doğande kürkün varmıydı
 Uryan geldiğini gören körmüydü
 Torba torba meci diyen varmıydı
 Tükenmez parayı sana kim verdi

Kuştüyü döşeğe yattın* uzandın
 Haftada bir çeşit geydi düzendin

Bu yazının devamı bulunamadı

— 11 —

Zaten bir adamki anadan sağır
 Yüzbin nasihat ver istersen çağır
 Sakal salma ile olamaz ağır
 Şabiemrüt kâmil kır kır ne desin

Nasihat almayan kulak paslanır
 Kabul eylemezse narda seslenür
 İnsan olan er bir kese yaslanır
 Ey Ruhsati ayıp dırdır ne desin

— 12 —

Bir nasihatım vardır alana
 Nedendir bazı adam pek arsız olur-
 Şu dünyada heves eden yalana
 Vadesi yeterse imansız ölür

Bir çocuk küçükten hile düzerse
 Onbeşine girip deniz gezerse
 Yiğirmi yaşında da gayet azarsa
 Meclise varamaz hem yersiz olur

Meyil verme su dünyanın malına
 Zenginler bakmıyor züğürt haline
 Aç koyupta çok soylersen geline
 Hem edebsiz olur hem hırsız olur

Şimdiki evlat tutmaz atanın sözün
Hizmet buyrulursa çevirir yüzün
Talip üstadından almazsa izin
Nekadar çalışsa habersiz olur

Ruhsati Azrail gezer kasdime
Hakkım helal olsun eşim dostuma
Bir belli taş dikin başım üstüne
Bir gün devir döner belirsiz olur

— 13 —

Başına şer çekme gönül ârif ol iz ana gel
Kalma kâmil meclisinden söz belle ırfane gel
Kimsenin ayıbına bakma her ayıbı kendinde gör
Düşünüp Mahşer yerini bir ulu divane gel

Eğer elinden gelirse oku daim âlim ol
Ledünni mektebine gel dili şeker balım ol
Her kapiya el atma doğruca gez salim ol
Bari âhır nefesinde ölmeden imana gel

Rızkına Mevla kefildir bir kimseye eğme baş
Herbirisi bir yol gider sen karışma kuru yaş
Ben âşıkım deyu sakın bir kimseye atma taş
Günahını vezn edüben terazü mizana gel

Otuziki renge girme biri tut ol bir çeşit
Ne kimseyi ateşe yak ne kimseyi de üşüt
Baktın senden kâmilî var hiç söyleme çok işit
Tarıkı müstekim üzre şaşırma bürhana gel

Hesap ettim bu faniden kimse murat alamaz
Kimi sevse yere çalar gider geri gelemes
Aşk dediğin demirden yay tutulan kurtulamaz
Eğer yanmak diler isen Ruhsati külhana gel

— 14 —

Kulak ver pendime divane gönül
Hiç karıp katmanın sırası değil
Meclis gâfletinden malâyaniden
Laf alup satmanın sırası değil

Aşk sefinesini var ummana sal
Eğer gavvaz isen derununa dal
Talibi ilmisen kantardan yan al
Hokkanın batmanın sırası değil

Âşık olan aşkın meyin içiyor
Zâhiri batından bilip seçiyor
Gün bacadan indi vakit geçiyor
Uzanıp yatmanın sırası değil

Gurbetin veremi rahmi sıladır
Çok yüze gülenin işi hiledir
İki avrat alman başa beladır
Ayşenin Fatmanın sırası değil

Ruhsati olursun boşa dolaşma
Varup bir muhalif işe dolaşma
Kendin bilmeyene varup dalaşma
Belaya çatmanın sırası değil

— 15 —

Tarikatim Nakşı amma
Bize veysi kulu derler

Her gidişi yahşi amma
Teaccüpki deli derler

İlik var ise damarda
Ne merde bak ne namerde
Liran var ise kemerde
Ya Kutup ya Velî derler

Dil ehli bir âşık isem
Hayrı şeri farik isen
Kelamında sadık isen
Bu adam sevdalı derler

Oakta yok ise çömlek
Haznende yok ise ömlek
Yok ise arkanda gömlek
Nesini sevmeli derler

Ne kadar yüzün ak ise
Lekesiz sızma yağ ise
Ruhsat kunduran yoğusa
Meclisten koğmalı derler

— 16 —

Zemanenin mahlukatı
Bütün dünyaya düşmüşler
Ederler dinini yağma
Mülkü dâvaya düşmüşler

Nisalar açık gezerler
Cehennemden öd üzerler
Melekler günah yazarlar
Akıllar zabe düşmüşler

Kadı işi yarım görür
Hükûmetler baştan savar
Bazı müftü fetva verir
Kuru fehvaya düşmüşler

Kitaptan kaçan ürkekler
Cehennem yolunu bekler
Mü'minim deyu erkekler
Acep sevdaya düşmüşler

Ruhsat bu ne dolaşıklar
Karardı yanan ışıklar
Bu derdi çekmez âşıklar
Varup Mevlaya düşmüşler

— 17 —

Nâmert kapısına dikme gözünü
Faide yok ağniyadan ağyandan
Âlemin rızkını verene çağır
«KÜN» demekle var eyledi bir andan

Kanaat keçesin eyleyüp sertaç
Sakin bir kimseyedeme kaldım aç
Yarap muhanete eyleme mutaç
Gözüm korktu nâmerd oğlu nadandan

Pek okadar da olmadın naçar
Elbet bu kapıyı bağlayan açar
Kara günün ömrü tez gelip geçer
Kadir mevlam ayırmasın imandan

Yarattiki nasıybini verecek
 Sabır kılan muradına erecek
 Elbetteki kul yazısın görecek
 Ne emroldıysa ulu divandan

Mü'min kullarına çoktur rahmeti
 Rahmeti olmazsa bulmaz Cenneti
 Muhanete aman deme Ruhsati
 İste eksiksiz kısmet kur'andan

— 18 —

Hitam buldu Abrul beşi ne hikmet yaz gelmedi
 Yine duman dağlar başı gitti Mart yaz gelmedi
 Âhır zamana eriştik oldu alem serseri
 Kalbi mü'min şita dolu ne firkat yaz gelmedi

Yaz gelir amma ne fayda kalbimiz olsa selinm
 Gönül kışı çıkmadıkça hakikat yaz gelmedi
 Şubatata yağmadı kar karışılmaz gidişine
 Şimdi gayri Temmuz geldi ne sıklet yaz gelmedi

Eski gün hayal düş oldu fiiline eyle nazar
 Kendi kusurundan ara kabahat yaz gelmedi
 Ruhsati sen âşık isen gerek kemi fark edesin
 Nizam çıktı gitti eski şeriat yaz gelmedi

— 19 —

Haman sabrı tahammüldür belalar okuna kalkan
 Tevekkül babına sarıl olursun arifü irfan
 Gıllü gıyşı çıkar kalpten devam et zikrü tevhide
 Adûyi ekberi katlet hulûs ile oku kur'an

Görüyon dünyanın hali neye kesp eyledi gözüm
 Gemini gark eden sakın bulanık akıyor umman
 Çekil bir tenhaya otur olalım dersen selamet
 Günahın vezn edüp düşün demadem isteyüp iman

Ara bir mürşidi kâmil seni kurtara çirkeften
 Gece gündüz selevat ver Resulullah'a hem ayan
 Olam dersen hakka vasil devamet tevhide daim
 Hesap eyle durdur nefsi süval eder bir gün Rahman

Darılma gözüm nuru ne hasıl mâlâyaniden
 Doğru söz imanın nuru ketmetme olası arslan
 Güzel söylüyorsun Ruhsat sen ıslah eyle nefsin
 Kulun garazından korkma büyük düşman nefsi şeytan

— 20 —

Edepliden edep öğren ödlü gez
 Ham yere basmanın sırası değil
 Halk içinde hatır yıkma tatlı gez
 Gaybete kesmenin sırası değil

Arayup aslına ermedik sözün
 Rast geldiğine bakmayup yüzün
 Mecazi firkate yakmayup özün
 Boş yere küsmenin sırası değil

Bir kimse kimseye eylemez cebir
 Kendi kusurundan bilmeli bir bir
 Kazaya razı ol belaya sabır
 Sen seni asmanın sırası değil

Aşkın ateşine düşüp suzi ol
 Nefsin ile cenk eyleyüp gazi ol
 Her ne ise kaderine razı ol
 Çirkinin yosmanın sırası değil

Ruhsat içme zamanenin zehrini
 Harap eden sonra gönül şehrini
 Çekemezsin iki avrat kahrını
 Fatmanın Esmenin sırası değil

— 21 —

Ben ârifim diye sürme meydana
 Bir tenhada irfanına iyce bak
 Âlem buya senden kâmil bulunur
 Terazile dört yanına iyce bak

Bağzı ahmak sözün bilmez tutulur
 Nohut gibi her mancaya katılır
 Kâmil meclisinde gevher satılır
 Cila gelir iymanına iyce bak

Cahil meclisinde satma güheri
Ne bilsin kadrini beyni serseri
Bir münasip söz bul kapat defteri
Mukayyet ol lisanına iyce bak

Azıcık söylersen olursun rahat
Boş durma kalbinden getir selevat
Ki sende var ise diyni diyanet
İstikamet erkânına iyce bak

Kimisi söylerken vurur kafana
Ne kishine fayda ne de sefana
Durma savuş sarılmadan yakana
Yüze güler düşmanına iyce bak

Kimi gaybet söyler kimisi yalan
Demezki imanım oluyor talan
Hiç bujunmaz kendi aybını bilen
Sen adam al noksanına iyce bak

Kimi bir iftira çıkarır yoktan
Ne nistan utanır ne korkar haktan

Kimisi kendini düşürür tahttan
Açık gezer şeytanına iyce bak

Kimi zerafetle dinin bitirir
Kimi ferasetle işin bitirir
Kimi yıkar ocağını batırır
Emmi dayı gümanına iyce bak

Kimsenin aybında sen olma nazır
Cümlenin halıkı her yerde kazır
Belki meclisinde bulunur Hızır
Kalp gözüyle dört yanına iyce bak

Eğer bir zaleme seni döverse
Süküt eyle sakalına söverse
Baktın ayağına bir taş değerse
Sabreyleyüp isyanına iyce bak

Etme bir kimseye sakın intizar
Hakkını hak eder ol Perverdigâr
Eğer bir kimseyle edersen pazar
Arşına miyzanına iyce bak

Edepli ol edebini takın ha
 Cahil meclisine olma yakın ha
 Zemanenin nisasından sakın ha
 Kan akıtır bühtanına iyce bak

Kurtarayım dersen eğer serini
 Beş vakit namaza sarf et varını
 Kardeşine bile deme sırrını
 Kasdederha öz canına iyce bak

İpeğini kara kıla katarlar
 Güherini az bahaya satarlar
 Sönra seni boğça gibi atarlar
 Ey Ruhseti destanına iyce bak

— 22 —

Yok ise elde sermayem
 Muhammede selavat ver
 Temiz tahir ise mayan
 Muhammede selavat ver

Hem mujde hem şetarettir
 Hemi haccı ziyaretir
 Bin günaha kefarettir
 Muhammede selvat ver

Kulum der rahmeti Rahman
 Senden uzak olur şeytan
 Nasip olur sana iyman
 Muhammede selevat ver

Sıdkı candan isen ümmet
 Terk etme daima sünnet
 Vacip olur sana Cennet
 Muhammede selevat ver

Huriler hak kerim desin
 Tu zat benim yarım desin
 Melekler âferin desin
 Muhammede selevat ver

Ruhsatı ol hakla vasıl
 Varup bir mürşide yasıl

Koğdan gaybetten ne hasıl
Can Ahmede selevat ver

— 23 —

Sen Aliye çağır ben de Allaha
Görelim hangimiz haklı çıkarız
İptida danışak Resulüllaha
Görelim hangimiz haklı çıkarız

Darılma gel kardaş gibi konuşak
İkimizde sert gitmiyek barışak
İnanamazsan dedelere danışak
Görelim hangimiz haklı çıkarız

Cihalette gideydik ha mezar var
Sağda solda defterimiz düzer var
Bukadar müftü okur yazar var
Görelim hangimiz haklı çıkarız

Ramazan Methiyesi

— 24 —

Onbir ayın serfirazı Ramazan
Sefa geldin sefa geldin Ramazan
İsyan deryasına düştüm elaman
Yüz üstüne basa geldin Ramazan

Sen gelende gaip oldu Azrail
İşbu Kur'an sana olmuştur nazil
Münkir münafıklar oldu hep rezil
Sefa geldin sefa geldin Ramazan

Senin ile rahmet indi âleme
Senin vasfın alınmazki kaleme
Senin âşıkların durdu selâma
Sefa geldin sefa geldin Ramazan

Sen bak imdi gözüñ yuman kör kula
Kim yüzn yumaz bakmaz bir kavle
Kimi tütün arar kimi nargile
Sefâ geldin sefa geldin Ramazan

Oruç tutup Teravihi kılanlar
Onlardır rahmeti hakka dalanlar
Tutmayanı yazık sokar yılanlar
Sefa geldin sefa geldin Ramazan

Herkim eder Leylei kadri ihya
Rahmetine gark eder Gani Mevla
Kusurunu affeder Bari Teâla
Sefa geldin sefa geldin Ramazan

Gökte melek yerde Ruhsat karşılar
Yanar kandil zinetlenir çarşılar
Bazı mü'min yüzün yıkar turşular
Sefa geldi sefa geldi Ramazan

— 25 —

Gam kasavet boydan aştı yürüdü gamler yine
Kerbela fikrime düştü geldi imamlar yine
Mahı Muharrem erişti yas ve matem günüdür
Firkat ile gözlerimden akıyor nemler yine

Mâsumlara kasdedenler yoktur iman neylesin
Bâbı merhamet kapansa yüzbin aman neylesin
Yürekteki olan derde hazik Lokman neylesin
Kendi verdiği yarayı kendisi emler yine

Şeksiz şüphesiz yezittir bu ayda handân olan
Şemir Mervan değildir aşkere deniden olan
Bu davayı ehline sor ne bilsin nâdan olan
Kerbelâyı aşka düşen yürekten gümler yine

Ben belayı kabul ettim her beladan dönmenem
Dünya alt üstüne batsa zelzeleden dönmenem
Mansur gibi dâre çeksen Kerbelâdan dönmenem
Sinem yetmiş yezit için yazarım zemler yine

Ben oturur ben yatarım ben gezerim sana ne
Ben okurum ben dökerim ben yazarım sana ne
Ben bir ehli tariyatim ben azarım sana ne
Aklın yetmez Ruhsatiye etme sitemler yine

— 26 —

Onbir aydır yol gözlerdik
Hûb açıldı gülün Bülbül

Eğer kadrini bilirsen
Muradını alın Bülbül

Tâzim ile çıkup karşı
Melekler donadır Arşı
Ziynetlenir dükân çarşı
Sen de ara yolun Bülbül

Edelim tevhidi zikir
Kuralım methine fikir
Biz de kavuşduk bin şükür
Söyler dertli dilin Bülbül

Sen de Ruhsat gibi coştun
Yoksa âşık mısın şaştın
Onbir aydır cüdâ düştün
Şimdi buldun Gülün Bülbül

TÜRKÜLER

— 27 —

Öyle bir zamaneye yetti günümüz
Yiğit belli değil mert belli değil
Gücü yeten soyar gücü yettiğin
Papak belli değil kurt belli değil

Adalât çekildi zulmile doldu
Geçti nevbaharım gülleri soldu
Dünyanın gidişi acayip oldu
Koyun belli değil kurt belli değil

Her kez eksik değil bu serim yastan
Ah ettikce duman çıkıyor festen
Haraba yüz tuttu bezmi gülistan
Yayla belli değil yurt belli değil

Âlem âsi olmuş islah olmuyor
Ehli diyanetin yüzü gülmiyor
Ruhsati de ne dediğin bilmiyor
Kalem belli değil hat belli değil

— 28 —

Bendeni akıldan kıldın ferâmuş
Sevdiğim tükenmez derde düşesin
Bürüsün yolların duman ile kış
Kıymetin bilmedik kürde düşesin

Dökesin kan yaşı edüp ahüzar
Yastık yoldaşında olma ihtiyar
Ellerin koynunda gezip derbeder
Derdin üçü geçip dörde düşesin

Bu göklerde mezarını kazsunlar
Umarımki elvanını bozsunlar
Karye karye destanını yazsunlar
Kadrini bilmeyen kurda düşesin

Ey âşık gel nazar eyle pendime
Bâlâdaki sözlerimden gücenme
Ruhsatıyım bütün sözüm kendime
Kabristan gibi bir yurda düşesin

— 29 —

Mumulu köyünden seyaran eyledim
Kılıçözü çayır çimen görünür
Tecer kısmına da cevlan eyledim
Candan baktım asıl vatan görünür

Yine deli gönül kaynadı coştı
Akdağı koydu da Bozoka geçti
Şol Yozgat şehrine bir ateş düştü
Güzelleri kaşı keman görünür

Noldu Mehnek dağı sanada noldu
Zorlu Çiçekdağı karşıma geldi
Sılada sevdiğim ellerin oldu
Kavuşmağa hayli zaman görünür

Gözüme göründü Bulgarın dağı
Sineme vurdular zahmile dağı
Yolumuz uğradı Selmanlı bağı
Al yeşil bahçeli bağban görünür

Gönül arzu ediyor Niğdeyi Boru
 Ah ettikçe artar âşıkın zâri
 Çifte bedestanlı koca Kayseri
 Erciyas karşımda duman görünür

Dolan gel Mustafam şu dağı dolan
 İnanma dünyaya ötesi yalan
 Ruhsatiyi görüp insafa gelen
 Göksünde zerrece iman görünür

— 30 —

Şu Sivas sancağının sorma halini
 Geçirdiler ince elekten eleyi eleyi
 Nisaların ahı semaya çıktı
 Döküldüler körpe kuzular meleyi meleyi

Allah Allah imdat kur'anda kaldı
 Ciğer kebab oldu büryanda kaldı
 Eriş va Muahammet car sende kaldı
 Başta olan batırdılar bulayı bulayı

Yüce dağlar başı duman dediler
 Kıyamet gününden nışan dediler
 Hubbülwatan minel iman dediler
 Kadir mevlam nasip eyle sılayı

Oldu kıyametten beter yarabbi
 Ruhsati aheder naçar yarabbi
 Bukadar terbiye yeter yarabbi
 Kaldır üstümüzden gayri belayı

— 31 —

Yezidin varsam yanına âlişanım küsmesün
 Herkez etmem muhabbet tende canım küsmesün
 Âli evlâdı Resule ahar ahî ihvanına
 Etmişim sıdkile ıkrar hûb cânanım küsmesün

Kanberinin kanberinin kanberine köleyim
 Âhü zarım göve çıktı arzumanım küsmesün
 Ruhsatiye gece gündüz yas ve matem günüdür
 Başka gözde gözleyüpte ahdü amanım küsmesün

— 32 —

Ateşim yoktur dumanım tüter
 Yaramın üstüne yaralar batar
 Yaz baharın gelmiş bülbüller öter
 Susam da var Sümbül de var gül de var

Necat bulmaz münkir ile yalancı
 İflah olmaz dülger ile palancı
 Sanmanız Ruhsatı biraz dilenci
 Mansup da var irad da var mal da var

— 33 —

Ellibirde zuhur edüp
 Doğup meydana geldim men
 Altmışında âşık oldum
 Dalıp ummana geldim men

Bir güzel cemale yandım
 Elinden nuş edüp kandım

Bülbülden evvel uyandım
 Gülü reyhana geldim men

Komadım el nazarında
 Gülüşmedim azarında
 Belayı aşk pazarınea
 Haman kurbana geldim men

Eğdim gerdan yetim ettim
 Bir mürşidin destin tuttum
 Haman bir kerre hatmettim
 Miri Mirana geldim ben

Ruhsatım oldu bir âşık
 Amma her işim dolaşık
 Deliktaştan çıkmaz âşık
 Lakin bir tane geldim ben

— 34 —

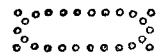
Vücudumda titreyen bu cana aklım yetmedi
 Gönül verip sevdiğim mercana aklım yetmedi
 Bir gece mânamda gördüm muhabbetin bâdesin
 İçmeden mestyleydi fincana aklım yetmedi

İytikadım pek kavidir gökten inen kur'ana
 Ne işlersem malum olur cümle gani Rahmana.
 Âlem zikri abâd edüp gelir iken erkâna
 Bunca nası azdıran şeytana aklım yetmedi

Boynumda aşkın zinciri çözen yoktur bendimi
 Yüzbin sene aman desem duyan yoktur andımı
 Gökte esen yellerden de sakınırken kendimi
 Akşamaca zem eden insana aklım yetmedi

Tarikatim Nakşibendi Terzibaba sultanım
 Şeyh Şakir efendi gelse tazelanır imanım
 Kibleye teveccüh etsem cesedde titrer canım
 Kalbimi ruşen eden ol cana aklım yetmedi

Ruhsatiyi kandırırlar encamı âlem buya
 Gelmez yola gönderirler encamı dünya buya
 Ağaç ata bindirirler encamı dünya buya
 Karanlıkla dolu olan kabre aklım yetmedi

HURUFİYE

— 35 —

Elif Allahı seversen beri bak
 Be benden vaz geçme boyu güzelim
 Te ile Se ile seni saverim
 Cim ile cilvesi huyu güzelim

Ha ile Hı ile hor bakma bize
 Dal ile Zel ile gûş eyle sözüm
 Rı ile Ze ile gel çıkma yüze
 Sin ile safası soyu güzelim

Şin ile şadol tut bu pendimi
 Sad ile Dad ile sakın kendini
 Ta ile Za ile etme andını
 Ayındır kaşların yayı güzelim

Gayın gafletlerden eyleyüp gûzar
 Fe ile kaf ile eyle gel hazer
 Kaf ile Lam ile âlemi gezer
 Mim ile Nun nurü ayı güzelim

Vav ile He ile güftarı yazar
Lâmelif diyen canından bezer
Ya ile Ruhsati böylece yazar
Cenneti âlâsı köyü güzelim

— 36 —

Felek gurbet ele attı taşımı
Mevlayı seversen dur seher yeli
Pederimin ellerini öperim
İlet selamımı ver seher yeli

Dayanılmaz gurbet elin bârına
Her gününe haftasına ayına
Yüzlerimi validemin pâyına
İletüp hısratle sür seher yeli

Gine bayram geldi ağlar Arifem
Amanın kardeşler siz çekin cefam
Garip hemşerine sürdümen sefam
Yandı yürek Ruhsat kor seher yeli

— 37 —

Yarım bana şu pınarda dur dedi
Gelenecek gözlüyorum Leylayı
Derdimi dillere destan eyledim
Gelene geçene hergün söyleyi söyleyi

Bir gidüpte bir geriye bakarak
Mor yeleğe siyah kâmha takarak
Gözlerinden kanlı yaşlar akarak
Göçü ile bir kız gider ağlayı ağlayı

Soramadım şu yosmanın ilini
Sırma kadar saramadım belini
Kimlere toplatmış gonce gülünü
Yanar gider karaları bağlayı, bağlayı

Tuzak mı knrayım okmu atayım
Şeyda Bülbül gibi dalda öteyim
Yitirdim sevdiğim nasıl yatayım
Giderim karalar bağlayı bağlayı

Ak ellere elvan kına yakarak
 Mah yüzüne siyah câme takarak
 Bir gidüpte bir ardına bakarak
 Yaktı beni kül eyledi koylayı koylayı

Bilmem hangi çölde kangı diyarda
 Ruhsatiyi yanar koydu fenerde
 Lokman gelse çare bulmaz bu derde
 Göçebe sevenin hali böylemi

— 38 —

Âya ırfan kınaman bir yar içindir zârimiz
 Kaftan kafa hükmeden hunkâr içindir zârimiz
 Elesti bezmi elestuye bağlamışız özümüz
 Ser verir sır vermeyen ıkrap içindir zarımız

Boşuna dâva kılarlar dalkavuktan taşkına
 Bir nasihat kâr eylemez benim gibi şaşkına
 Söyünmez haşredeki narım Karbelanın aşkına
 ol Ali Haydarı kerrar içindir zârimiz

Ruhsatiyim gine bir od o bağladı özüme
 Şu Dünyanın varı zerre hiç görünmez gözüme
 Günde bin aybımı görse yine vurmaz yüzüme
 Günahımı affeden gaffar içindir zârimiz

— 39 —

Ne dostu fark ettim ne de düşmanı
 Bilmedim bilmedim bilmedim gitti
 Ettiğim cürmüme oldum pişmanı
 Silmedim silmedim silmedim gitti

Nefselinden âciz kalmış berbadım
 Arşa çıkar aşk elinden feryadım
 Dolandım derdime tabip aradım
 Bulmadım bulmadım bulmadım gitti

Nefis imiş yere çalan yiğidi
 Seyir ettim gölgesi yok söğüdü
 Kimya imiş ataların öğüdü
 Almadım almadım almadım gitti

Olanca ömrümü verdim cezaya
Mutabık amelim yokki Rızaya
Nice bin namazım kaldı kazaya
Kılmadım kılmadım kılmadım gitti

Gitmedi başımdan dünya telâşı
Nasipten ziyade yemedim aşı
Günahım vezn edüp bağrıma taşı
Çalmadım çalmadım çalmadım gitti

Ruhsati bu aşka olmuştur müdam
Anlaşılmaz yazar döker dembedem
İnsana karışıp ben de bir adam
Olmadım olmadım olmadım gitti

— 40 —

Sana sözüm vardır bak
Darılma allı gelin
Dudağın şeker kaymak
Dillerin ballı gelin

Gözlerin oymak oymak
Olmaz hüsnüne doymak
Yanağın ballı kaymak
Küsme gel telli gelin

Ne pek düştü hevesim
Ahımdan yandı fesim
Mavi salta bir kesim
Acemden şallı gelin

Yaşatmaz kaşın seni
Onsekiz yaşın seni
Dövdümü kişin seni
Vah vah zavallı gelin

Yürü hey bahtı kara
Kaderindir ne çare
Benlerin sıra sıra
Gerdanı ballı gelin

Şol karayı bağlama
Beni oda dağlama

Dayanamam ağlama
Gözleri nallı gelin

Yüzün gözün ak eyle
Ruhsatı çırak eyle
Gel beni ortak eyle
Diyorlar mallı gelin

— 41 —

Gel çıkalım gurbet ele gidelim
Burda bize eğlenecek vatan yok
Bitirdim karayı ummana daldım
Rahmeyleyüp elimizden tutan yok

Yürekte koylanan aşkın yarası
Bu derdi açmanın değil sırası
Yuma ile gitmez yüzüm karası
Anın için metâmı satan yok

İlâhi ne yaman gafflete daldım
Gayrı nâdim oldum kusurum bildim

Nereye varsam nefsile haşroldum
Çok âsıyım bir insana katan yok

Ruhsatıyım az geliyor ovalar
Bnlamadım ben bu derde devalar
Bütün âlem bu dünyayı kovalar
Hesap ettim bir ardından yeten yok

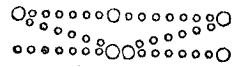
— 42 —

Oddan sudan gayrısını bitirdim
Başımdaki daha bela yetmezmi
Ben Eyyup değilim kılayım sabrı
Daha dolmadımı çilem yetmezmi

Kimsenin ardından kazmadım kuyu
Cümlesi gözüme göründü iyi
Ruzü şeb yalvardım el'aman deyu
Böyle âhü figan salâ yetmezmi

Unutturdum evrâdımı virdimi
Kerem gibi terk eyledim yurdumu
Mecnundan da beter ettin derdimi
Destan ettin dilden dile yetmezmi

Ruhsat verdin mihnet oldu günümüz
 Yedinci kat göğe çıktı ünümüz
 Mevlam bir emanet sana canımız
 Oğlan uşak sana köle yetmezmi

— 43 —

[MİZAH]

Benim biraz nekre kelimelerimden
 Darendeli ister çite kıyamaz
 Deliktaştan dahi istiyen çoktur
 Bir kalbur samana ota kıyamaz

Kendi içirimde neşterim benim
 Her kazada vardır isterim benim
 Sivastanda çoktur müşterim benim
 Bir kebab yedirüp ete kıyamaz

Yaz geldi ortalık güllük gülüstan
 Yine benim başım kurtulmaz yastan
 Mehri Ali beye yazdım bir destan
 İkrar verdi amma ata kıyamaz

Birisi dünyadan almamış murat
 Bazan Güründen de isterler ebyat
 Nice Şirin geçmiş nice bir Ferhat
 Taziya zağara ite kıymaz

Bunca âşık şâî: geldi cihana
 Ruhsati birine bulmaz behane
 Nice şüirim gitti Hekimmihana
 Velâkin anlarda duta kıyamaz

— 44 —

Dedim dilber gülmüsün gülşanmısın bilmem nesin
 Dişi inci dudağı mercanmısın bilmem nesin
 Kul içinde görmemişem sen gibi mehpere ben
 Cennet içre hurii gülmanmısın bilmem nesin

Bu edâler sende varken mürği Tavus imrenür
 Mah cemalin seyretmeğe ârı namus imrenür
 Methine müheyya olsa âşık Yunüs imrenür
 Ruhsati dost uğruna kurbanmısın bilmem nesin

— 45 —

Tegrifin mübarek olsun
 Sefâ geldin hacı baba

Buyurun sadrı bâlâya
 Sefâ geldin hacı baba

Donun bulup pâklandınmı
 Mihman olup dinlendinmi
 Medinede eğlendinmi
 Sefâ geldin hacı baba

Nârimden haberin varmı
 Zârimden haberin varmı
 Yârimden haberin varmı
 Sefâ geldin hacı baba

Şükür tanıdın yurdunu
 Unutmamışsın ardını
 Ruhsat ne bilsün derdini
 Sefâ geldin hacı baba

— 46 —

Gösterme kendini nazardan sakın
 Bir ben değil cümle âlem kan ağlar

Ah edüpte didem yaşın silende
Şu benim derdimden bilen kan ağlar

Nice âşık bu sevdaya boyandı
Nice gafil bu gafletten uyandı
Zeliha Yusüfe iyi dayandı
Çekemem bu aşkı çilem kan ağlar

Hiç bir âşık muradına ermemiş
Bu dünya kimsiye bakı kalmamış
Ferhat Şirin için niçin ölmemiş
Kerem Aslı için hâlâ kan ağlar

Nasıl olmuş Garip ermiş murda
Ve Şahsanem elinden almış irade
Ne hacetki Emrah içmiş bir bâde
Şah vezir paşa gulam kan ağlar

Kimi aya âşık kimi yıldıza
Kimi güle âşık kimi Nergise
Sanırlarki Ruhsrti de bir kıza
Şu benim derdimden bilen kan ağlar

— 47 —

Yine gam gamı da sökütür gider
Aman allah aman caranım noldu
Azdı yaralarım merhem istiyor
Merhemini düzüpte saranım noldu

Telli turna gibi boynu uyadır
Ablak safin gibi için gözdir
Sağına soluna zülûf düzetir
Zülfünü gerdana düzenim noldu

Bülbül degilimki dalda öteyim
Şahin degilimki çalım tutayım
Yanımda degilki alıp yatayım
Soyunup koynuma girenim noldu

Uç pazara uğratmışlar arayı
Sevdiğime bağladılar karayı
Sondürüp yaktıkca gamı çirayı
Salınup karşımda gezenim noldu

Ruhsatimde söyler sözün doğrusun.
Başına sokunmuş çelen eğrisin
Gözleri sürmeli ceran yurğusun (yavru)
Süzülüp karşımda duranım noldu

— 48 —

Keklik gibi taştan taş sekerek
Gerdan açıp gelişini sevdiğim
Sağa sola taksim etmiş örgüsün
Onar onar bölüşünü svdiğim

Onaltıya karar verdim yaşımı
Yenice sevdaya salmış başını
El yanında yıkar gider kaşını
Tehnelrde gülüşünü sevdiğim (تنها)

Sarardı gül benzim soldu diyerek
Hasreti kıyamete kaldı diyerek
Hani Ruhseti de noldu diyerek
Arayupta buluşunu sevdiğim

— 49 —

Eğlen güzel eğlen bir sualım var
Kerem eyle darılırsan demeyim
Seni özke candan sevmek muradım
Yokuşuna yorulursan demeyim

İkimizde bir tenhada burada
Rakipler de baş kaldırmış sırada
Uzak yakın çok söz olur arada
Kulak urur darılırsan demeyim

Mail oldum cemaalının nuruna
Yandı kara bağrım döndü furuna
Benden gayrı meyil verme birine
Kol atarda sarılırsan demeyim

Aşkın gemisini bindin yürüttün
Aralıkta sevdamızı seyrettin
Olanca ahdimi şimdi bir ettin
Mağrur olur kurulursan demeyim

Gönül aynasını sildim ıstıttım
 Rusati dilbere seni baş eşettim
 Şu günlerde bir suçunu işttim
 Eger bana yar olursan demeyim

— 50 —

Rüzgâr eserde bir ziyan olur
 Toplayup bir yana ör bölüklerin
 Yarısın sağa böl yarısın sola
 Yarısın kolunca ser bölüklerin

Eşref gibi ela gözler süzüldü
 Ak göğsüne mihrap hattı yazıldı
 Katarlanmış ince bele düzüldü
 Alıyor aklımı kor bölüklerin

Ruhseti âşıkım ezelden ezel
 Gireydim bağına düşmeden gazel
 Bu edalar sende var ikin güzel
 Tüketir ömrümü yer bölüklerin

— 51 —

Nereye gidem bu gönülün elinden
 Gine bir güzele sevdalanıyor
 Yeni değmiş onüç ondört yaşına
 Selvi fidan gibi ırgalanıyor

Başına bağlamış beyaz bürüncek
 Serden aklım gitti yüzün görüncek
 Siyah zülfün mah yüzüne bölüncek
 Tercan ekin gibi ırgalanıyor

Kurban olam kaşlarının yayına
 Kemhalar yakışır suna boyuna
 Baştan hatem koysam iner pâyına
 Rakibi görünce perdeleniyor

Ruhsatım da derki yüzün gülmezmi
 Rahmeyleyüp didem yaşın silmezmi
 Dedim bir busecik versen olmazmı
 Kızarmış yanaklar Elmalanıyor

— 52 —

Elif ile ne yen sorarsan bana
 Be ile pekmezi balı severim
 Te ile se ile yemem söğü
 Cim ile Cennette dalı severim

Ha ile Helvayi severim Paşa
 Ha ile ham olup yanaşma keşe
 Dal ile dolmayı sürün ateşe
 Ze ile zerdali gülü severim

Ra ile rakipler yesin vebalı
 Ze ile zeytanu çifte cibalı
 Sin ile sirkeli küfte babayı
 Şin ile şekerı narı severim

Sad ile salamur yağlıca çörek
 Dal ile dolandırma kadayıf börek
 Te ile tavşan eti kaz eti gerek
 Zı ile zulm istemem adli severim

Ayn ile âlemden çekdim elimi
 Gayın ile gaflet büktü belimi
 Fe feragat kıldım bildim ölümü
 Kaf ile kur'anı beni severim

Kâf ile Kâbeye sürsem yüzümü
 Lam ile levnimi silsem gözümü
 Mim ile Muhammed yaktı özümü
 Nun ile nûrunda telli severim

Vav ile vuslata erişsek nolur
 He ile hidayet Mevladan gelür
 Lâmelif derunum bir mevla bilür
 Ya ile Ruhsatım hali severim

— 53 —

Elif eğlen bile ben de gideyim
 Be benim derdimden bil kerem eyle
 Te tamam derdimin hesabı yoktur
 Se sabit göz yaşım sil kerem eyle

Cim cemalin gitmez benim özümden
 Ha hukukun çıkmaz iki gözümden
 Hı hoyrat gördünmü benim yüzümden
 Dal dilber ver bana dil kerem eyle

Rı rahm eylersin bilirim seni
 Ze zülalin yakar nice bin canı
 Zel zelil eyledi bu aşkın beni
 Sin selamın her gün sal selam eyle

Şın şükür görmüşüm düşünü bu gün
 Sad sıtkıla tuttum peşini bu gün
 Dad zapta saram döşünü bu gün
 Tı tabip derdimi al kerem eyle

Zı zıya vermemiş hüsnün kemali
 Ayın âlem verir malı melalı
 Gayın gayret ettim görem cemalı
 Fe ferah karşımda kal kerem eyle

Kaf kurban etmişim yoluna canı
 Kâf kerem et güzel âşıkın tanı

Zerre bir ışık ucundan zâre düştüm beklerim
 Kâhi remil zar atarım kâhi tesbih teklerim
 Acap hebayamı gitti olanca emeklerim
 Adalet sahibi Hunkâra götür ver bak ne der

Destine sundukta bak gör yüzüne bakarmı ola
 Yoksa kaşlarını eğüp yüzünü yıkarmı ola
 Hele sabır kılsun deyu bir yular takarmı ola
 Dikkat ile ol ruyü ahmere götür bak ne der

Ruhseti âciz günahkâr pâyna geldi senin
 Gafur ismine bağışla hâyına geldi senin
 Kanakana nûş etmeğe çayına geldi senin
 Binbir aybı setr eden Settara götür bak ne der

— 57 —

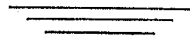
Sabah olup gün doğarken semadan
 Dostun hanesine vardım da geldim
 Özke revîşi hasbû halini
 Herbir umurunu sordum da geldim

Bülbül figan eder evrada başlar
Öter garip garip diller sabahtan

Ben seni severim candan can gibi
Akıttım gözümde yaşlar kan gibi
Bu gün yarı gördüm Huriman gibi
Düzülmüş gerdana teller sabahtan

Aşkınla nûş ettim bir kadeh şerbet
Bilmedim kadrini etmedim hizmet
Dizbediz oturup eyledik sohbet
Dudağından akar ballar sabahtan

Ruhsat bu fenaya olmazkim beka
Ne çare eline vermişim yaka
Bizim hulusumuz temizdir Hakka
Varsın zem eylesin eller sabahtan

DESTAN

— 55 —

Zenginin züğürdün vasfın edeyim
Züğürt nere varsa han da bulamaz
Zengine Baklava Börek çekilür
Züğürt arpa darı nan da bulmaz

Zenginin yoluna çıkarlar karşı
Aralıkta kalır züğürdün başı
Zenginler giyerler kutnu kumaşı
Züğürt bacağına don da bulamaz

Zenginin yoluna olurlar türap
Züğürt nere varsa her işi harap
Zenginler giyerler kundura çorap
Züğürt ayağına gön de bulamaz

Zenginin paytonu dağlardan aşar
Züğürt düz ovada yolundan şaşar
Zenginin helvası bal ile pişer
Züğürt herlesine un da bulamaz

Tavus kuşu gibi her yerin uygun
Bu zülfü bu teli kime düzüyon

Bu hilâl kaşların kara gözlerin
Bu şirin dillerin böyle nazların
Böyle tatlı tatlı güzel sözlerin
Bülbül gibi dili kime düzüyon

Gönlünden kim geçer kime âşıksın
Sırrına sır yetmez ne dolaşıksın
Karanlık gecede yanan ışıksın
Bu cemali gülü kime düzüyon

Seni seven küllü memat olmuştur
Rûyin hazinesi fiyat olmuştur
Dudakların âbıhayat olmuştur
Bu şekeri balı kime düzüyon

Böyle Ruhsat alup ruhsat vermeyi
Böyle erkân ile yola girmeyi
Böyle kâkül kesip saçlar burmayı
İnce bele şalı kime düzüyon

Lam lutfet sevdiğim unutma beni
Mim merhamet eline dal kerem eyle

Nun n olur koynuna girsem bir gece
Vav vallahi havfim kalmaz zerrece
He hele sevdiğim gezek böylece
Lâmelif lâ deme gel kerem eyle

Ye yar Ruhsat seni yemez sevdiğim
Sırrını kimseye demez sevdiğim
Ak göksün üstünde namaz sevdiğim
Sen de benim gibi kıl kerem eyle

— 54 —

Evvel bahar yaz ayları doğunca
Benim gibi seller akar sabahtan
Kıbla tarafından Mekkeden beru
Bir haber getirir yeller sabahtan

Ağaçlar huu çeker iniler taşlar
Dağlar gözlerinden akıtır yaşlar

Gözün sürmelemiş kaşların çatar
 Gamzesi okunu siyneme atar
 Yaz bahar gelmiş Bülbüller öter
 Domurcuk güllerin derdim de geldim

Eski sözde durur pişmanmı deye
 Günlü kederlimi rûşanmı deye
 Acap bana dostmu düşmanmı deye
 Herbir esrarına erdimde geldim

Ruhsatım gelsin deye gözlerdim
 Sağa sola gider deye izlerdim
 Çoktanberi fırsatını gözlerdim
 Hele bir bergüzar verdimde geldim

— 58 —

Hak vergisi yoksa senmi yaparsın
 Bu gönül üzmeyi kimden öğrendin
 Nerde bir antike görsen kaparsın (Antika)
 Gözlerin süzmeği kimden öğrendin

Böyle bahar ile böyle yaz ile
 Böyle sohbet ile böyle saz ile
 Böyle etvar ile böyle naz ile
 Bu düğme çözmeği kimden öğrendin

Acı poyraz gibi yanık esüpte
 Böyle nâhak yere bana küsüpte
 Rakıybin yanında beni kesüpte
 Bu kuyu kazmağı kimden öğrendin

İşitmez kulağın sağır sanırdım
 Herkese meyletmez soğur sanırdım
 Ben seni gayetle ağır sanırdım
 Bu kusur yazmağı kimden öğrendin

Kimsenin yüzüne bakmaz diyordum
 Ruhsatın hatırın yıkmaz diyordum
 Kapıdan dışarı çıkmaz diyordum
 Bu mahle gezmeyeği kimden öğrendin

— 59 —

Mevlayı seversen gel doğru söyle
 Bu yeşili alı kime düzüyon

Zenginin iki üç kat olur damı
Gece şule vermez züğürdün mumu
Kızılırmak gibi zenginin demi
Züğürt damarında kanda bulamaz

Zengin nere varsa ırahat olur (Rahat)
Züğürdün her işi kabahat olur
Zenginin kefeni dokuz kat olur
Züğürt gömleğine yan da bulamaz

Ruhsat bu güftarı yazar bitirir
Züğürdün vasfını dile getirir
Zengin zemheride terler oturur
Züğürt Ağustosta gün de bulamaz

— 56 —

Ey sabâ şu arzuhalim yare götür bak ne der
Kaydedermi defterine acep götür bak ne der
Kırk senedir bir mecazi aşk yolunda yanarım
Uğrun değil halk biliyor ayan götür bak ne der

Ruhsatıym ateş düşdü özüme
Sakın gidemezsin düşme izime
Getir iki tokat vurda yüzüme
Kürde Kivaraya Türkmene verme

— 64 —

Bihamdillah bahar geldi
Eder Bülbül seda şimdi
Her koyakta lâle sümbül
Seri çekti kimya şimdi

Suları hak.. deyu çağlar
Firkatinden ağlar dağlar
Adûler hep kara bağlar
İhsan etti Hüda şimdi

Eski derdim bana yeter
günbegün efkârım artar
Leylek gelmiş tak tak öter
Al'ah diyor o da şimdi

— 61 —

Daha senden gayri âşık mı yoktur
Nedir bu telaşın hey deli gönül
Hele düşün devri âdemden beri
Neler gelip geçmiş say deli gönül

Günde biraz duman çöker serime
Elim ermez gidem kisbû kârıma
Kendi bildiğinle doğru yürüme
Gel iki adama uy deli gönül

Bu yalan dünyadan umidini üz
İnanmasan var kitaba yüze yüz
Hanın mezaristan malın bir top bez
Daha duymadınsa duy deli gönül

Baktım iki kişi mezar eşiyor
Gam kasavet geldi boydan aşıyor
Çok yaşayan yüze kadar yaşıyor
De gel bu rüyayı boy deli gönül [*]

[*] Boymak : Tabir etmek

Mevlâ kanat vermiş uçamıyorsun
Bu nefsin elinden kaçamıyorsun
Ruhsat bak dünyadan geçmiyorsun
Topraklar başına vay deli gönül

— 62 —

Ahır vakit bir iş düşse serime
Acep sorup olmuş ta mı demezler
Meğer haktan imdat ola carıma
Bir köşede kalmış ta mı demezler

Öldüm gittim doyamadım virdinden
Bir haberin alamadım yurdundan
Gece göndüz birisinin derdinden
Sararupta solmuş ta mı demezler

Encamı böyledir hakkın fermanı
Aksi döner fukaranın kirmanı
Arayupta yarasına dermanı
Dert içinde bulmuş ta mı demezler

[NASİHATLARDAN]

— 66 —

Benim oğlum Kerbelâya âşık ol
 Çıkarma karayı bağla bir zaman
 Aşk dediğin elde büyük vesile
 Coşkun sularını çağla bir zaman

Evkâtı hamseye pek eyle dikkat
 Mü'mine buyrulmuş Farz ile Sünnet
 Mecazî aşk ile edesin ülfet
 Boş yere sineni dağla bir zaman

Seherde el bağla durup niyaza
 Haris olma oğul kani ol aza
 Biraz güftarımızdan çıkup beyaza
 Okuda gönlünü ağla bir zaman

Çıkamaz senden masumların firkati
 Eğer ister isen Hurü Cenneti
 Ceküp aşkın Zülfikarın kaskatı
 Nefsi emareyi dağla bir zaman

— 60 —

Yenile bir bağa bağban olmuşum
 Lebi sükker yanakları al çalar
 Kemhalar giyinmiş servi boyuna
 İnce bele lâhuriden şal çalar

Her nerden baksam karşı gelirdi
 Adûlerden intikamım alırdı
 Benim mecnun olduğumu birde
 Emsin diye dudağına bal çalar

Haşarı hey deli gönül haşarı
 Ah ettikce ela gözler yaşarı
 Kerem et sevdiğim çıkma dışarı
 Seher yeli zülûfünden tel çalar

Güzelliğin şu âleme tanıtma
 Arayerde nâhak yere kan etme
 Kerem eyle Ruhsatiyi unutmu
 Düşmanlar sevinip bize el çalar

Yine azdı mihribanım
 Kış oldu kalbi tufanım
 Gel ağla Ruhsati canım
 Kabul oldu düâ şimdi

— 65 —

Mansuri kendini aşk ile dârâ
 Kement atup asmış deyu kınaman
 Ferhat Şirin için sarp kayaları
 Külünk ile kesmiş deyu kınama

Gönül bir Leylânın gezer peşinde
 Kâh hayalde görür kâhi düşünde
 Mecnun Leyla için dağlar başında
 Öz canından geçmiş deyu kınaman

Emrah şeref bulmuş elin dilimden
 Tahir suya gitmiş çeşim selinden
 Dertli Kerem Han Aslının elinden
 Ateşlere düşmüş deyu kınaman

Garip Şahsanemden muradın alup
 Yakup Yusüfünü arayup bulup
 Kanber de Arzunun yolunda ölüp
 Genç yaşında göçmüş deyu kınaman

Yârin hasretinden yandı pervane
 İşte ben de koydum seri meydana
 Derdiyok sırtını dosta düşmana
 Her kazada açmış deyu kınaman

Eşim gitti yetemedim ardından
 Kuzuları kızıl kanar yurdundan
 Ruhsati de Mevlasının derdinden
 Bulanmışta coşmuş deyu kınaman

Aptal olup terk eyledim şalımlı
 Bir tenhada lâleyledim dilimi
 Sağlığımda soran yoktur halimi
 Acep Ruhsat ölmüş de mi demezler

— 63 —

Eğer âşık isen gözümün nuru
 Sakın mecmuamı yârana verme
 Hattım kemdir amma sözüm mücevher
 Bir kıymet bilmedik hayvana verme

Veziinden düşürür ebyatlarımı
 Okuyup seçmez bu hatlarını
 Atar bir köşeye san'atlarımı
 Pahıla, hasede şaytana verme

Verirsen verdiğin ehli dil olsun
 Tanzim eyledikçe hem bülbül olsun
 İlmi tarikatte dili bal olsun
 Sözünü bilmedik insana verme

Ruhsat bu hikmette kalmıştır dona
 Ecel satın alınmıyor yüz bine
 Derdin kaçtır deyu soımayın bana
 Yedi de var sekiz de var on da var

— 71 —

Geldi geçti yiğitliğin harmanı
 Koyver gayri tutma benim peşim yar
 Elli beşte keçimizi seçelim
 Otuz beşte lâzım idin eşim yar

Genç olanlar işin görüp haklıyor
 Esrarını sezdirmeyüp saklıyor
 Çün Azrail haftada bir yokluyor
 Eksik değil yüreğimde şişim yar

Gençliğimde nere varsam bulurdu
 Üç beş defa hatırımı alırdı
 Kocalığın alâmeti belirdi
 Yavaş yavaş titiriyor başım yar

— 68 —

Bihamdillah hudavendim
Eriştirdi yaza bizi
Mahı Ramazan geliyor
Yetirdi niyaza bizi

Kılalım emrine şükür
Edelim ruzü şep zikir
Ruh geldi uyandı fikir
Kaldırdı namaza bizi

Anla şiiri lebi zülâl
Tanzim eyle kaşı hilâl
Hamd olsun Gani Zülcelâl
Alıştırdı aza bizi

Kendi aybımızı görsek
Yüzümüz yerlere sörsek
Yesir pazarına varsak
Kimse almaz yüze bize

Ruhsat yüzbin halin olsa
Çok yeşilin alın olsa
Dünya kadar malın olsa
Sararlar ak beze bizi

— 69 —

Divriği semtinden tezevvüç etsem
Çeşmi siyahı süzeğen olur
Yanaşma vasiyet Hekimmihana
Her rast geldine çezeğen olur

Hezeli ey deli gönül hezeli
Lebi hayat dudakları mezeli
Meşhur olur Darendenin güzeli
Lakin hane hane gezeğen olur

Bir defa séyrettim gönül pek özler
Öylesi güzeli görmedi gözler
Güründe bulunur edalı kızlar
Arkansıra dudak büzeğen olur

[Bu yazının sonu bulunamadı]

Malûm oldu bunların bu gidişi gidiş değil
 Gözü baktı dili durdu hakikattan geldi ses
 Murat oldu cana geldi ervahi Enbiyanın
 Hamdolsun dinin sahibi Muhammetten geldi ses

İnkâr etmediler hâşâ[®] dediler suç bizimdir
 Müslümana sözümüz yok nasihattan geldi ses
 Şevketlimiz kadiym olsun [!] afetti kusurların
 İâne erzak buyurdu hükûmetten geldi ses

Atalardan kalma cevap kul azar gelir kazâ
 Bu sözlere iyman eden tarikattan geldi ses
 İncil, Tevrat, Zeburda var mı Beylik davası
 Zannım var Kur'anda da yok şeriatten geldi ses

Gerek Beydir gerek Paşa ahrete faydası yok
 Fakrile muhabbet etti nur Ahmetten geldi ses
 Herkes kendin islâh eder sen karışma Ruhsati
 Kendi düşen ağlamaz hiç teb'ıyyetten geldi ses

Benim oğlum vasiyetim tutarsa
 Eni konu her iş artık biterse
 Benim vadem senden evel yeterse
 Ruhsat baba de de ağla bir zamen

— 67 —

Kara gözlüm yoktur emsalin mislin
 Şirin dudakların dillerin vardır
 Cennettenmi çıkdın Hurimi neslin
 Akar boz bulanık sellarin vardır

Mekânın şehirmi yoksa kasaba
 Sakın yakın olma hariç mezhebe
 Baha verme ile gelmez hesaba
 Mah yüzünde çifte hallerin vardır

Gelir geri gider isen buradan
 Tanrı selâmını kesme aradan
 Güzelliği sana vermiş yaradan
 Nice Ruhsat gibi kulların vardır

Her ne kadar gayret etsem olmadı
Gamde kaldı deli gönül gülmedi
Yemeğin de halâveti kalmadı
Haftada bir dökülüyor dişim yar

Ölüm fırtınası çöktü özüme
Sekizde bir kanan yoktur sözüme
Can göziyle bakan yoktur yüzüme
Güzümün üstüne indi kaşım yar

Hiç bir yerde halâvetim tadım yok
Hocalıktan gayrı başka adım yok
On senedir kısırladım südüm yok
Ne ayrıman kaldı ne de keşim yar

Gönül kuşun yücesinden uçurdum
Bâde deyu semi zehri içirdim
Gitti gayri yaz baharım geçirdim
Çar etrafım hisar etti kışım var

Sabır köşesine geç'im oturdum
Her hesabı bir kapıda bitirdim

Ne hal ile iki evlat yetirdim
Büyüğü boşadı attı eşin yar

Söylerim sözüme yalan katamam
Metaimi az paraya satamam
Ruhsatiden kes ümidi yataman
Yetmişine kadem bastı yaşıım yar

— 72 —

[312 Ermeni itişaşına dair destan]

Tarih üçyüz onikide şeriattan geldi ses
Ermeniler kanatlandı ganimetten geldi ses
Düşüp Beylik sevdasına verdiler postu bütün
Çoluk çocuk oğul uşak musibatten geldi ses

Kimisi can feda kıldı İngilizin yoluna
Kimini verdi komitaya horuzattan geldi ses
Kiminin yellendi bu nu İrakının zoruyla
Tahta hücum eylediler gururattan geldi ses

— 70 —

Buyursunlar dertliler gam dukânına
 Kengî çeşit isterlerse bende var
 Doksan üçte Meryemimi yitirdirdim
 Od bağladı hasret narı canda var

Felek gelir benim ile güleşir
 Taliim tersine döner dolaşır
 Kızıl kanat kuzularım meleşir
 Acep benim gibi olmuş kande var (Nerde)

Ayrılık ateşin çektim oturdum
 Bir derdimi bin deftere yetirdim
 Sadakathı yoldaşımı yitirdim
 Bakmıyonmu gözlerimde kan da var

Derdime bir Lokman bulup deşmedim
 Geçti ömrüm bir dengime düşmedim
 Çok emeğim geçti helâllaşmadım
 Nice hakkı hukukumuz nan da var

— 76 —

Âşık Ömer gelmiş çok yazmış ebyat
 Kâmilî dünyada almamış murat
 Nizam oğlu Dertli çok kılmış feryat
 Bakayı bulan var sen ne olacaksın

Âşık Garip sazın asmış duvara
 Kerem yana yana dönmüş fenere
 Kusurinin benzer gözü pınara
 Enelhak diyen var sen n olacaksın

Nice âşık gelmiş nicesi geçmiş
 Nice sır saklamış nice sır acmış
 Nicesi bu yolda serinden geçmiş
 Feryadı fiğan var sen ne olacaksın

Bilirmisin âşıklığın sırrını
 Cümlesi bu yolda vermiş serini
 Dahi öldürmedin nefsin birini
 Ruhsatım külhan var sen n olacaksın

— 77 —

Günül yeter sevdin çirkefi cahı
 Hakikatten kuralım birde pazar hey

Ey Ruhsati hakka çevir yönünü
 Nola bari kurtarasın dinini
 Haram ile besledinse tenini
 Elbette yakacak nar birer birer

— 74 —

Gam yeyip gam çekme divane gönül
 Cümlelerin nasibini daim veren var
 Ettiğin işleri bilmez belleme
 Kara karıncayı gece gören var

Doğruyu koyupta sen ayrı gitme
 Bir kulun sırrını bir kula satma
 Bırak kibirliği mağrurluk etme
 Bin bir ayak üzerinde duran var

Yitirip fikrini ummana dalma
 Kul olan bir kulun hakkını alma
 Senden aşağıya zülüm-kâr olma
 Sırat köprüsünde sorgu soran var

Âşık olan yetmişinde yorulur
 Sahipsiz kuş kanadından kırılır
 Ol Mahşer yerine iki ev kurulur
 Biri Cenneti âlâ bir de Miyzan var

Dünyaya geleni ölmez belleme
 Herdem ağlayanı gülmez belleme
 Âşık Ruhsatiyi bilmez belleme
 Buna delilimiz nuru Kur'an var

— 75 —

Ah bi vefa dünya senin elinden
 Peygamberi ahır zamanı nettin
 Güvenilmez düzenine dengine
 Ebubekir Ömer Osmanı nettin

İntikamın aldı nice kâfirden
 Elinde zülfikar çağlanır nurdan
 Arıttı Kâbeyi puttan küfürden
 Aliyyül Haydarı aslanı nettin

Kalk dur salını salını
 Rüştü beyin gör halini
 Mihri Ali beyin gelini
 Oyan nazlı hanım oyan

Cümle beyler yasa geldi
 Kara geydi tasa geldi
 Nışanlın Sıvâsa geldi
 Oyan Pembe hanım oyan

Başlığını kesecekler
 Söylemezsen küsecekler
 Sûretini basacaklar
 Oyan telli hanım oyan

Yatma hanım bayın bayın
 Misafirin dağıt çayın
 Pazarlık kürkünü giyin
 Oyan telli hanım oyan

— 73 —

Ellibir yaşında tufan erişti
 Yağmaya başladı kar birer birer
 Haraba yüz tuttu bezmi gülistan
 Yakar vücüdümü nar birer birer

Boş yere gevherin çalma gel taş
 Her ne dersem hilâf değilim haşa
 Ne genç der ne koca ne Bey ne Paşa
 Değer musallaya ser birer birer

Kimse yetmez bu feleğin atına
 Tutmuş yakamızı çeker çetine
 Topraklar susamış adam etine
 Hem ağzını açmış yer birer birer

Kayıt gör başına uzaktır yolun
 Elinde bir zerre varmı amelin
 Oğluna kızına yetirmez elin
 Cümlesine hasret kor birer birer

Yeter gayri vazgel bu hay haşemden
Kiramen Kâtibin şerrin yazar hey

Ne şerafet vermiş Bülbüllerde
Ne ziynetler vermiş o güllerde
Dünya güle de kalmaz bülbüllere de
Sende düşün sen de eyle hazer hey

Alçak yürü vezir olma Ruhsatı
Her bir ayba nazar olma Ruhsatı
Pek okadar kibir olma Ruhsatı
Şu nefsine esir olma Ruhsatı

— 78 —

« Mizah olarak yazdığı şiirde
Mihri Ali beye bir destan
yazdığını fakat at almadığını
söyliyen Ruhsatinin meşhur
destan budur »

Mahir beyin bir tanesi
Oyan nazlı hanım oyan
Rüştü beyin pervanesi
Oyan nazlı hanım oyan

Dügüncüler seçilecek
Davete çay içilecek
Yarım Bayrak dikilecek
Oyan Pembe hanım oyan

Çehizin sırikla denkle
Beşyüz atli geldi cenkle
Bahar anan geldi bekle
Oyan nazlı hanım oyan

Bu sırada ölüm çetin
Tepemizden çıktı tütün
Yasın tutsun Lala hatun
Oyan Pembe hanım oyan

Aç sene bülbül dilleri
Kuşanup kemer şalları
Neye düzdün bu gülleri
Oyan Pembe hanım oyan

Pederi sadırda köbesi kamer
 Nurden halkkolunmuş kokusu Anber
 Hafidi Muhammet seyyidi server
 İmam Hasan ile Hüseyini nettin

Kenan ellerinden gitti Mısra
 Arzeder Hüsnünü Bağdat Basıra
 Güneş hicabından inmezdi yere
 Zeliha Yusufu Kenanı nettin

Hakkın emrettiği yola giderdi
 Veli deyne canın feda ederdi
 Bin Deveyi bir akçaya güderdi
 Veyselkarani gibi çobanı nettin

Böyle bir günde siz sürün savurun
 Dağı dağ üstüne vurun devirin
 Ey Ruhsati daha fatma çağırın
 Ölüyorsunuz hanı imanı nettin

Ne inişin dibindesin
 Ne yokuşun başındasın
 Dahi onbeş yaşındasın
 Uyan güzel hanım uyan

Donattılar dezettiller
 Bir tahtaya uzattılar
 Ahrete gelin ettiler
 Uyan güzel hanım uyan

Mezarına diktiler taş
 Götürdüler yavaş yavaş
 Rüştü Bey başında göz yaş
 Uyan nazlı hanım uyan

Ruhsat da bu derde şaşı
 Kasavet kazanı coştı
 Eller geldi helâllaştı
 Uyan nazlı hanım uyan

— 79 —

Ben bir kalem şuarâsı yazmadan hoşlanırım
 Kış gününde yatıp yazda gezmeden hoşlanırım
 Ben bir rencber parçasıyım Kabamanca istemem
 Bulgur pilavı yanında ezmeden hoşlanırım

Bulunursa bir tatlı dil istemenem çay şerbet
 Dervişandan ne hasıldır sofiyleri kıl davet
 Falan şöyle falan böyle nemelâzım koğ gaybet
 Def'i game böyle sözler düzmeden hoşlanırım

Baktımki biraz camaat bir odaya celp olur
 Dadi haktan gelir ilham biraz güftar selp olur
 Her kulunun bir derdi var anlarımki kalp olur
 Bir söz atup o halleri sezmeden hoşlanırım

Biraz güftar celp eyledim dinleyene bir fasıl
 Gönül eylemeğe bundan âlâ söz olmaz asıl
 İki mü'minin beyninde adâvet olsa hasıl
 Bir taş atup ol şer işi bozmadan hoşlanırım

Geçirme elde var iken fırsatı derler bana
 Vaz gelmez bu dâvâlardan çok katı derler bana
 Deliktaşın derununda Ruhsati derler bana
 Şalı şalvar ilik düğme çözmeden hoşlanırım [*]

[*] « Ruhsati bu mısraı biraz kaba bulmuş olmalıki etrafını çizmiş ve altına şu aşağıki mısraı yazmıştır. »

Ben âşıkım çok muamma çizmeden hoşlanırım

— 80 —

İnşallah eylemez imana muhtaç
 Eğer bir kişide irfan oldukca
 Beş vaktına devam eyle kış ve yaz
 Dilinde zikrile Kur'an oldukca

Bihamdillah geçinirim az ile
 Düşerim babına bin niyaz ile
 Yanaşmam Cehenneme söz ile
 Muhammet Mustafa sultan oldukca

Ümidim muhkemdir kış ile karda
Ne havfım dünyada ne de mezarda
Mizanda Sıratı korkulu yerde
Ebubekir Ömer Osman oldukça

Sofunun hâyını huyunu bilmem
Gafur ismi elde ummana dalmam
İşallah Mahşerde susuz da kalmam
Aliyyül Murtaza aslan oldukça

Allah Muhammedi mahzun göndermez
Ümmetin hatırını sındırmaz
Cehennemde hicap edip yandırmaz
İmam Hasan ile Hüseyin oldukça

Ruhsatı yetmezmi bu kadar ahın
Rahmetinden fazlamıdır günahın
Aşkım Hakkın Resulullahın
Kaçan ceset ile bu can oldukça

— 81 —

Ellerin gönlüne benzemez gönlüm
Daha kaşı kemandadır Yarabbi
Bulmadım ben gibi başı belâlı
Dağlar gibi dumandadır Yarabbi

Gehi pervaz edüp çıkar göklere
Gehi yağmur gibi düşer yerlere
Gehi Eyüp gibi düşer zârlara
Gece gündüz amandadır Yarabbi

Gehi derviş olur posta sarılır
Gehi meyhar olur tasa'sarılır
Gehi âşık olur dosta sarılır
Gece gündüz amandadır Yarabbi

Gehi Beytullahı sürer yüzünü
Gehi Medineye atar özünü
Gehi bir cemale dikmiş gözünü
Bir karanlık dumandadır Yarabbi

Gehi Ruhsat ile edemez dirlik
 Gehi beş para yok kefenlik kurluk
 Gehi sarılmıştır kocalık pirlik
 Gayri sıra imandadır Yarabbi

— 82 —

Bir faide kılmaz malın menalın
 Bütün hasret kalır kaşı hilâlin
 Adalet kıl çoluk çocuk ayalın
 Bir daha hatırın soramazsın ha

Kerem eyle düşme nefsin peşine
 Kul olanın neler gelir başına
 Uzadırlar musallanın taşına
 Mezara ayakla varamazsın ha

Kara yerde sana bir ev kazarlar
 Bir iş eder defterini bozarlar
 Üzerine beş on kerpiç dizerler
 Sağına soluna dönemezsin ha

Düşün bir kez ne karalı yazın var
 Bir fayda yok nice oğlun kızın var
 Eğer bulunursa bir top bezin var
 Doğru dur onu da saramazsın ha

— 83 —

Gün bu günkü gündür saat bu saat
 Daha dünkü günü göremezsın ha
 Ansızın dururken ölüm gelirse
 Bir saat evinde duramazsın ha

Güvendiğin daller eline gelir
 Kazandığın mallar hep miras kalır
 Bülbül gibi dilin kapanır kalır
 Dahi bir selavat veremezsın ha

Oğlun kızın fiğan edip ağlarlar
 Ayrılık oduna ciğer dağlarlar
 Gözün yumar çeneciğin bağarlar
 Eşini dostunu göremezsın ha

İki Melek gelir sorgu sormaya.
Amelin var mıdır cevap vermeğe
Hazırlanır topuz ile vurmağa
Yakanı elinden alamazsın ha

Baktım bu kapıya kimse giremez
İnşallah ak ile kara karışmaz
Ruhsatı bu sırra aklın erişmez
Hikmeti Hudayı bilemezsin ha

— 83 —

«Sana cânân gönül hayran oluπτur
Hasretinden ciğer büryan oluπτur»
İsyân deryasına daldım aman yar
İki didem yaşı alkan oluπτur

Ne mümkünki kesem ümit ilâhi
Bilir bilmez kazandığım günahi
Ne bir âhi buldum ne doğru rahî
Gafur ismin derde derman oluπτur

Okuyan çok tutan yoktur kitabı
Ahır vakit herkes dinine tâbi,
Nefsini bilene etmem itabı
Kullarına böyle ferman oluπτur.

İlâhi senden olmazsa inayet
Habibinde eylemezse şefâat
Bizlerde bulunmaz hiç istikamet
Devir şimdi âhir zaman oluπτur.

Nefis yularını başa takdıkca
Habersizden dâiremiz yıkdıkca
Ortalığın gidişine bakdıkca
Ülûlebsar olan Ciran oluπτur

Mürüvvet te senin hoyratta senin
Farz ve Vacip dahi Sünnet te senin
Cehennem de haktır Cennet te senin
Bu kemter Ruhsat ta kurban oluπτur

— 84 —

Gönül acâyip sevdada şimdi
 Kapıdan dışarı çıkmamak ister
 Nefsile barıştı tekyede şimdi
 Kimsenin hatırın yıkmamak ister

Nice şita geçti nice yaz geçti
 Nice durna geçti nice kaz geçti
 Müennes olandan zati vaz geçti
 Müzekkere bile bakmamak ister

Şükredüp kulak ver bu nasihata
 Bir yol bulamadım ölümden öte
 Ne koğa karışıp nede gıybete
 Bir kesi bir kese takmamak ister

Zemanenin gidişinden usanıp
 Boyun iğip herbir kese yasanıp
 Her acı çeşmeyi tatlı su sanıp
 Karşıp içine akmamak ister

Ruhsatî başına bir ocak yakar
 Her zaman nefsinin aybına bakar
 Ya Şahmâran çıkar ya akrep çıkar
 Her deliğe elin sokmamak ister

— 85 —

Acâip garâip hikmete bakup
 Bahar seli gibi çoşmasın ister
 Abâancet vatanını terk edüp
 Dumanlı dağları aşmasın ister

Bir kapıya zübdeyleyüp sözünü
 Fark eyleyüp Baharını Güzünü
 Varup Beytullaha sürüp yüzünü
 Dostun eşiğine düşmesin ister

Kırklar meclisinden himmet olupta
 Bâdeler nüşedüp mahmur olupta
 Varup bir mürşide kâmil bilüpte
 Yanıp ocağında pişmesin ister

Bu dert ile bulamamki necatı
 Terk eyleyüp görmedikce mematı
 Mucizatla akıttığı hayatı
 Ol Resulullahın çeşmesin ister

Nefis nefes olup mahşer gününde
 Kimi sağ yanında kimi solunda
 Burakına binüp dizgin elinde
 Ruhsat ta çekmeğe raşyasın ister

— 86 —

«Nasihatlerden»

Ol Habibin sünnetini tutmayan
 Ben âşıkım doyu dâvalanmasın
 Benlik dâvasını kalbden atmayan
 Ben ârifim deyu fehvalanmasın

Âşık olan ednâ gerek cümleden
 Ednâ olan derya olur damladan
 Hisse alır kurbağadan nemilden
 Almazsa boş yere sevdalanmasın

Gayret etsin kâmillere ulaşsın
 Terk etmesin çevresinde dolaşsın
 Kisvet giysin nefsi ile güreşsin
 Yıkılırsa varup çekvalanmasın

Benlik eylemesin bilirim deyu
 Yol aldım sanmasın yelürüm deyu
 Beş vakit Farzını kılurum deyu
 Ben sofuyam deyu tekvalanmasın

Haber anlatırsın kime Ruhsatı
 Bâri esrarını deme Ruhsatı
 Güftü gû yazarsın seme Ruhsatı
 İbaren yanlışır fetvalanmasın

— 87 —

Çamurdan adamı ben de düzeyim
 Amma lâkin can vermesi sana has
 Ervahın dört yüzbin yıllardan evel
 Nasibini göndermesi sana has

Direksiz durdurmak semayı düpdüz
 Döşemek yüzüne kevakip yıldız
 Geceyi gece etmek gündüzü gündüz
 Ayı günü döndürmesi sana has

Ah çekerim göz yaşını ark edüp
 İsyânımı günahımı fark edüp
 Yek saatte rahmetinle gark edüp
 Bu cihanı kandırması sana has

Kimisin düşürüp derdû belâya
 Kimisini âşık edüp Leylâya
 Kimisin çıkarıp tahtı bâlâya
 Kimisni indirmesi sana has

Kimisini karlı dağdan aşırıp
 Kimisinin yolun düzde şaşırıp
 Bir mecazı aşk oduna düşürüp
 Ruhsatiyi kandırması sana has

Yâ İlâhî her ne dersem hatadır
 Yine emir senin ferman sen bilin
 Karışmazlar hikmetine sırrına
 Darda kalanlara derman sen bilin

Hâşâ lillah ne söylersem hatadır
 Adâletin kullarına atâdır
 Fukaranın cehennemi Şitadır
 Yaz günü Cennete ihsan sen bilin

Nazı geçen söz gözlüyor Yarabbi
 Göller coştı kaz gözlüyor Yarabbi
 Ziruh olan yaz gözlüyor Yarabbi
 Emrine muntazır hayran sen bilin

Sen verirsin cümle derdin devasın
 Sen tâmir et yetimlerin yuvasın
 Kabul eyle günahkârın düasın
 Bu âşık Ruhsati kurban sen bilin

— 89 —

Beni bir onulmaz derde düşüren
 Bir Ayın bir de Şin birisi de Kaf
 Ciğerimi kebab edüp pişiren
 Bir Ayın bir de Şin birisi de Kaf

Günah deryasını döküp devirden
 Nefis havasını sürüp savurdan
 Gece gündüz Yâ hu Mevlâ çağırdan
 Bir Ayın bir de Şin birisi de Kaf

Bu sinemi aşk oduna yandıran
 Mahpusluğun zincirini takdıran
 Her kapıda boyun eğüp bakdıran
 Bir Ayın bir de Şin birisi de Kaf

Nakşibendi tarıkına girdiren
 Acâip garâip haller gördüren
 Bana Ruhsat mahlasını verdiren
 Bir Ayın bir de Şin birisi de Kaf

«Destan»

— 90 —

Sen ne korkuyorsun der de Bektaşî
 Hunkâr Hacı Bektaş Veli oldukca
 Elbetki Cennetin kapısını açar
 Cömertlerin piri Ali oldukca

Bilir bilmez eksik değil günahım
 Gafur ismi ile beraber âhım
 Hasan Hüseyindir elde penahım
 Cennet bahçesinin gülü oldukca

Muhabbetin eser koydu bu cana
 Canım kurban olsun öyle hûbana
 Aciz kölesiyim atmaz yabana
 Selman Kanber kızıl Veli oldukca

Doğruca yol sürdü Musayî Kâzım
 El ne derse desin sana ne lâzım
 Caferî Sadıktır dilde niyazım
 Dünya uçtan uca dolu oldukca

Ne mümkünki muhabbetten kesilem
 Aşk yolunda dolmuş iken esilem
 Ondört mâsumu pâk elde vesilem
 Cümlesi bir kökün dalı oldukca

Allah Muhammedi sevdi halk etti
 Rahmetine kullarını gark etti
 Âşık Ruhsat hikmetini fark etti
 Kerbelânın kanlı seli oldukca

— 91 —

Şimdi mercimeği attık fırına
 Dost uğruna yanıp tütenlerdeniz
 Varsın eller ne derlerse desinler
 Harabat ehliyiz atanlardanız

On araba meşe ile yanmayız
 Sofiye meyledip hiç inanmayız
 Üçte dörtte beşte onda kanmayız
 On iki destiyi yutanlardanız

Kim bilirki ne sır vardır özümde
 Hicap perdeleri gitti yüzümde
 Mührü Süleyman da yoktur gözümde
 Kûşei meyhane vatanlardanız

Seri verir sırrı vermek ağyara
 Varsınlar bizi de çeksinler dara
 Halimiz malumdır Perverdigâra
 Pirler damenini tutanlardanız

Hakkı bir biliriz Muhammet nebi
 Kimisi âlim der kimi turabi
 Lâ diyen kafirdir olamam tabi
 Ruhsat alıp böyle satanlardanız

— 92 —

Bilnadillah Gafur ismi var iken
 Ağlama ey gönül gül ferah ferah
 Esmasında Settar ismi nur iken
 Akıtma gözyaşın sil ferah ferah

Eğer umar isen lutfünü Hakkın
 Adüyü nefesine yanaşma yakın
 Dilini haramdan gıybetten sakın
 Geçersin Sıratı yol ferah ferah

Hulusi kalp ile birle Allahı
 Seni nâre yakmaz hemî vallahî
 Bülbül ol meth eyle Resullahî
 Açılın bahçende gül ferah ferah

Her derede söğüt olmaz Ruhsatî
 Her anadan yigit olmaz Ruhsatî
 Bundan güzel öğüt olmaz Ruhsatî
 Aklın başta ise al ferah ferah

— 93 —

Gel gönül cemeyle aklın başına
 Döner çarhı devran karar olurmu
 Dünyada ömrünü geçirme boşa
 Yalan dünya sana hiç yar olurmu

Düşünüp bir kere eyle firaset
 Zahirde batında olmuş işaret
 Fırsat elde ikin gel eyle gayret
 Okuyup yazmadan zarar olurmu

Havayı hevesle konup göçersin
 Zevku sefa ile gelip geçersin
 İkinci meheli dükkân açarsın
 Akşamile peşin pazar olurmu

Bu nakti ömrümü verme havaya
 Sakın aldanmağıl darı fenaya
 Ruhsattan nasihat baya gedaya
 Nazar kıl beyhude güftar olurmu

— 94 —

Aşk ile pervane dönmek
 Ne güzeldir ne güzeldir
 Düşüp şem oduna yanmak
 Ne güzeldir ne güzeldir

Atanın öğüdünü tutmak
 Masivayı hep unutmak
 Sabahtan camiye gitmek
 Ne güzeldir ne güzeldir

Kâmil olana erişmek
 Şeriat bahsi görüşmek
 Küsülüysen barışmak
 Ne güzeldir ne güzeldir

Komşunun işin bitirmek
 Bazı eksiğin yetirmek
 Daim selavat getirmek
 Ne güzeldir ne güzeldir

Misafire öyün vermek
 Rızaullah tayın vermek
 Şeriata boyun vermek
 Ne güzeldir ne güzeldir

Nefsine daim cebretmek
 Helal doğru yola gitmek
 Haktan gelene sabretmek
 Ne güzeldir ne güzeldir

Hayrını şerrinden seçmek
 Helâl yemek helal içmek
 Haramdan küfürden kaçmak
 Ne güzeldir ne güzeldir

Ölmeden ol ehli kubur
 Kalmasın gillü gıyş kibir
 Her belaya kılmak sabır
 Ne güzeldir ne güzeldir

Ruhsat almak ruhsat vermek
 Ruhsatla Cennete girmek
 Hakkın didarını görmek
 Ne güzeldir ne güzeldir

— 95 —

Mansuri aşkile kendini dare
Kement atıp asmış deyu kınaman
Ferhat Şirin için sarp kayaları
Külünk ile keşmiş deyu kınaman

Gönül bir Leylânın gezer peşinde
Kâh hayalde görür gâhi düşünde
Mecnun Leylâ için dağlar başında
Öz canından geçmiş deyu kınaman

Emrah şeref bulmuş elin dilinden
Tahir suya gitmiş çeşmi selinden
Dertli kerem Aslısının elinden
Ateşlere düşmüş deyu kınaman

Garip Şahsanemden muradın alıp
Yakup ta Yusufü arayıp bulup
Kanber de Arzunun yolunda ölüp
Genç yaşında ölmüş deyu kınaman

Yarin hasretinden yandı pervane
İşte ben de koydum sırrı meydane
Derdiyok sırtını dosta düşmana
Her kazada açmış deyu kınaman

Eşim gitti yetemedim ardından
Kuzuları kızıl kanat yurdundan
Ruhsati de Meryeminin derdinden
Bulanmış da coşmuş deyu kınaman

— 96 —

Sevdiğimden bir kem haber işittim
Vay benim başıma genemi vah vah
İlâhi rakibim gözü kör olsun
Aceb kim öğretti sunamı vah vah

Güzellere benim gibi tacir yok
Ne yaman zulmete daldım fecir yok
Bana benim gibi candan acır yok
Yıktım harabettim hanemi vah vah

Gehi hasta oldum gâhi yaralı
 Kâhi ak giyindim gâhi karalı
 Bir ahû gözlüye meyil vereli
 Yaktım kül eyledim sinemi vah vah

Bilmem ne günahım kabahatim de
 Bir emel bulunmaz tabiatimde
 On iki yaşında sebavetimde
 Yitirdim pederi anamı vah vah

Rusati rakipler bu sene zalim
 Sana senden oldu bu kadar zülüm
 İsmi demeye varmıyor dilim
 Vermedi düşmanlar Dönemi vah vah

— 97 —

Nice sizin için oluram mecnun
 Nedir bu sizdeki eda güzeller
 Bizi koyup yada aşına olalı
 Aşumana çıktı seda güzeller

Sedası güzeller geldi yanıma
 Anladımki kasti vardır canıma
 Dedim sevdiğim kıyma kanıma
 Bin yaşatsın sizi Huda güzeller

Hudayı seversen vaz geçme benden
 Severim ben seni derunu candan
 Gözüm seçmez oldu görmiyor kandan
 Aatar gamzeleri cidağ güzeller

Cidası deydikce cana dokunur
 Temam üç harf ile ismi okunur
 İnce bele sim kemerler takınır
 Ederler canını feda güzeller

Feda olsun size bu serim canım
 Rüzü şep didemden akıttım kanım
 Unutmam Ruhsati kaşı kenanım
 Olmuş babanız da geda güzeller

— 98 —

«Methiyei gnai»

Gerek yatsın gerek dursun çalışsın
 Günden güne artar malı cömerdin
 Bir nan verse malik olur on nâna
 Eelbet yeşil olur alı cömerdin

Cömerdin uğrundan şeytanlar kaçır
 Melekler üstüne rahmetler saçır
 Cennetin kapısın sehavet açar
 Dedesi Hazreti Ali cömerdin

Hesap eder hem fırtasın zekâtın
 Ne eşyasın sirkat eder ne atın
 Cümlesinden evvel geçer Sıratın
 Doğruca Cennete yolu cömerdin

Hak terazi mizanını kurunca
 Kıl kıl hesap eder olur karınca
 Son nefeste kabriçine varınca
 Bülbül gibi şakır dili cömerdin

— 99 —

«Zemmiyei pahıl»

Ruhsati konuşma nâmertler ile
 Sen de yanan giden bu dertler ile
 İlâhi haşreyle cömertler ile
 Her yana kol atar dalı cömardın

Buna indir bindir Dünyası derler
 Hanı nettin eski düzeni pahıl
 Sana da kalmadı bezmi gülistan
 Anladın ya şimdi Cihanı pahıl

Böyle olacağın bilemiyordum
 Bir düşmüşün elin alamıyordun
 Fukaraya bir tas salamıyordun
 Keş yapıyordun ayrıntı pahıl

Çalıştın ruzü şep tufanda karda
 Kâhi gene çıktın kâh kaldın darda
 Zekâtın verirdin sirkata kurda
 Kovardın kapıdan çobanı pahıl

Ayete hadise edeydin amel
 Cümle kazandığın olurdu helâl
 Sehavet ipinin ucun ele al
 İletüp gösterir Cenanı pahl

İrfan kapısında var mı kemalin
 Ruhsat gibi yok mu hiç kâylü kalın
 Helâl haram hesabını ol malın
 Elbet vereceksin bil anı pahl

— 100 —

Encamı miras kalacak
 Mahım olmazsa olmasın
 Saltanatım Samur kürküm
 Şalım olmazsa olmasın

Emanet aldım bu canı
 Veren birgün ahır anı
 Bulunursa arpa nanı
 Balım olmazsa olmasın

Bu Gün doğar yine batar
 Ömrüm gelir bir gün çatar
 Bana bir kıldan çul yeter
 Alım olmazsa olmasın

Nasihata kulak ver gel
 Bunu belleme bir mesel
 Mâlâyaniden çektim el
 Dilim olmazsa olmasın

Ruhsatım günahım çoktur
 Elimde iradım yoktur
 Benim yapıştığım haktır
 Dahım olmazsa olmasın

— 101 —

Yürekteki yaram yâre
 Ayan olur mu olmaz mı
 Bunun derdi senin derdin
 Diyen olur mu olmaz mı

Artırdım efkârı gamı
 Mehman eyledim veremi
 Acap hayra şu rü'yamı
 Boyan olurmu olmazmı

Telef etsem başı canı
 Akıtsam yaş ile kanı
 Aşık zümresinde beni
 Sayan olurmu olmazmı

Devam eylesem yasına
 Düşsem anın havasına
 Daldım günah deryasına
 Pûyan olurmu olmazmı

Bu esrarı olmaz bilen
 Başın verir demez bilen
 Kabrim içi dolu yılan
 Çayan olurmu olmazmı

Mevlâye emanet canım
 Dahi kimsem yoktur benim
 Ruhsat ölmüş deyu günüm
 Sayan olurmu olmazmı

— 102 —

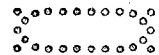
«Kaside şeklinde»

Senin nasibin bol imiş devletinden bana ne
 Dünyalığın mâmur imiş servetinden bana ne
 Sen sofusun gece gündüz mal için secde kılan
 Senin olsun ben istemem Cennetinden bana ne
 Sen giyersin çuha sako ben giyerim kaba şal
 Senden sorarlar hesabın zimmetinden bana ne
 Sen yersin bal ve halva kuzu büryanı leziz
 Ben de yerim Arpa nânı lezzetinden bana ne
 Sen yatarsın kuştüyü döşek içine belenüp
 Ben yatarım kuru yerde rahatından bana ne
 Sen binersin sim eğerli küheylanın üstüne
 Ben de yayan çitime çarık rif'atinden bana ne
 Sen giyersin allı pullu güzellerin koynuna
 Ben girerim kirli paslı avratından bana ne
 Ehli servet ehli Cennet Mahşer günü belli olur
 Sen de bir âşık olmuşsun Ruhsatından bana ne

— 103 —

«Kaside şeklinde»

Ben okurum ben yazarım söz benimdir sana ne
 Ben gülerim ben ağlarım göz benimdir sana ne
 Ellerin aybına bakma var kendi aybına bak
 Ben utanır ben utanmam yüz benimdir sana ne
 Sen iyisin sen güzelsin sen yiğitsin sen koca
 Ben ednâyım ben kütüyüm naz benimdir sana ne
 Sen âşıksın sen sadıksın sen farıksın âferin
 Bn yanarım ben sönerim köz benimdir sana ne
 Sen zekisin sen akıllı senin malın çok imiş
 Ben kanaat sahibiyim az benimdir sana ne
 Sen doğrusun sen müslüman haydı var Cennet sana
 Ben içriyim yolu sürmem iz benimdir sana ne
 Sen iyisin bunca devlet nasip olmuştur sana
 Ruhsatın malı on arşın bez benimdir sana ne

— 104 —

« Tenbih ve düâ ; kaside,
türkü şeklinde»

Yüz ondört bin Besmele var surelerin başında
 Var kıyaset hassasını her nefeste de bari
 Ümmet isen ey gözüm Besmeleyi al dile
 Akabinde Selevatı zikreyle Peygamberi
 Çaryari koyma hiç dilinden leylü nihar
 Evvela Ebubekir sonra Faruk Ömeri
 Üçüncüsü Osmandır damadı Muhammdin
 Dördüncüsü Alidir feth eyledi Hayberi
 Hasan ile Hüseyin gözlerinin nurudur
 Kerbelâda can verdi şehitlerin serdari
 Abbas Hamza Pehlivan ammi Resuldür bunlar
 Resuli Allah önümde kırdı nice küffarı
 Aşerei mübeşşer kanlı donları ile
 Defneyledi Peyganber Cenneti âlâ yerleri
 Hatice Ayişi Sidikadır hem validemiz
 Fatimatüzzehra hem ehli beytin nurları
 Dediler Mahşer günü Yarap bize bağışla
 Salma Nirana doğru nisasın hem erleri
 Buyurdu sizin için bağışladım her suçun
 Ebubekire söylerim kurtarsın hep pirleri
 Orta yaşlı olanı da Ömere bağışladım

Cennetime götürsün o olsun rehberleri
 Siyah sakallıların Osman olsun delili
 Habibimin kâtibi kendi tutsun defteri
 Şabı emrüd olanın Ali tutsun elinden
 Yer yüzünün arslanı çok severim Haydarı
 İmam Hasan Hüseyin susuz şehit oldular
 Anlara bağışladım sabii sübyanları
 Tarikatim Nakşidir bendine bend olmuşum
 Lâilâhe illâllah hem dilimin ezberi
 Hürmetime İlâhî rahmet eyle şeyhima
 Bin üçyüzde azmedüp sana açtı seferi
 Peder mader ecdadın hocam kalfam üstadım
 Gafur isminle affet pür nur olsun mezari
 Oğul uşak cümlesi Cennetten gelsin sesi
 Rahmetinin damları ebhar kılar naçarı
 Fevt etmedim bir anı zikreyledim Mevlayı
 Estagfurullah deyu nefse çaldım teberi
 Elde sermayem yoktur amma günahım çoktur
 Bir isminde Rezzaktır böyle aldım haberi
 Rezzak ismin hakkıçün nefse muhtaç eyleme
 Kapından gayrısına muhtaç etme açları
 Kamu mü'min mü'minat ammesine rahmet et
 İbadetten kasırdır Cennetin muhtaçları

Rahmetini bulsunlar
 Hikmetini bilsinler
 Namazını kılsınlar
 Yetmiyormu güçleri

Tarih üçyüz beş oldu
 Bağrımız hep taş oldu
 Baharımız Kış oldu
 Ara eski günleri

Mustafadır öz adım
 Mahlasım Ruhsat kodum
 Tahtında eyle kadim
 Sultan.... Hünkârı (!?)

Vezirine diyanet
 Tabiine dirayet
 Fakirine inayet
 Kahret hâin kemteri

Valisine Vilâyet
 Sen vermişsin ne hacat
 Gider ise adâlet
 Tavil olsun yaşları

Müdürine mürüvvet
 Mutarına muhabbet
 Fukaraya kanaat
 Verüp etme serseri

Nisalara hayâ ver
 Rızkına sermaye ver
 Gönlünü Mevlaya ver
 Olmasınlar haşeri

İlâhi bu düayı dergâhında kabul et
 Üçyüz ondört surenin Fatihadır ekberi
 Bu sureler hakkıçün hem dahi ismi âzam
 Dinimize kasdeden kahreyle küffarları

İşte budur Ruhsatı
 Bağrı demirden katı
 Getirsin selevatı
 Andıkca Peygamberi

Okuyana rahmet et
 Dinliyenî Cennet et
 Kulların ahi zarı
 Cemaline dâvet et

— 105 —

Ey güzel yüzünü gören
 On günlük Ayı neylesün
 Kaşların mihrabın gören
 Kemani yayı neylesün

Zülüflerin ne dolaşık
 Kanıma girdi bir kaşık
 Lebinden nuş eden âşık
 Kevseri meyi neylesün

Karip olan öz yanına
Baka kahr elvanına
Günde senin seyranına
Çıkanlar toyu neylesün

Sen eyledin beni mecnun
Arttı efganım gûnagün
Seni gören olur olur Mecnun
Dahi sevdayı neylesün

Senin nazını getiren
Senin hizmetin yötüren
Senin hükmünle oturan
Ruhsat şekvayı neylesün

— 106 —

Bihamdillah bahar geldi
Açılsın güller sevin
O dalında bu dalında
Ötsün bülbüller sevin

Çekildi sebinin kazı
Durnanın geldi avazı
Çiftleşsin koyunla kuzu
Ovalar çöller sevin

Şükür Mevlanın şanına
Kullarına ihsanına
Pancar koysun kazanına
Yetimler dullar sevin

Her çeşit meyve yatışsin
Biri birine katışsin
Ördek kumrular ötüşsin
Kurumuş göller sevin

Gider dünyaya gelenler
Beş vakit Farzın kılanlar
Borcun ödedi ölenler
Sağ kalan kullar sevin

Mailim kara gözlere
Siyah saçlar mah yüzlere
Ondört yaşında kızlara
Sarılan kollar sevin

Bilen namus ve arını
Seçer hayır zararını
Ruhsatinin eş'arını
Söyliyen diller sevin

— 107 —

«Münaza'a»

Eğer sorarlarsa Müslümanmısın
Bihamdillah misli imanım hoca
Elhamdülillahın mânası ne dir
Aallah bir Resul hak imanım hoca

Eğer sorarlarsa kimin kulusun
Kuluyum Allahın Peygamberim hak
Sorarlarsa Peygamberim adı ne
Muhammet Mustafa Cananım hoca

Sorarlarsa Allah nerde bilirsin
Mekânda münezzeh kalpte gizlidir
Ne yerde ne gökte ne sağda solda
Çağırdığın yerde bil anı hoca

Derse birliğine var mı delilin
Delilim ihlastır « KÜFÜVEN AHED »
Sorarlarsa aklen delilin var mı
Nice yüzbin yerde be canım hoca

Eğer sorarlarsa otuz üç farzı
Onikisi namazdadır kılana
Eğer sorarlarsa altısı nerde
İymandadır gani gümanım hoca

Mü'min ister nasihati işite
Zindanda kalmaya yerin işida
Savüm Salât Hac ve Zekât peşinde
Edâ eden var mı arslanım hoca

Dördü de abdeste payı sor heman
 Üçü de gusülde farz oldu inan
 İki darp bir niyet Teyemmüm ayan
 İşte böyle gülü reyhanım hoca

Âdem ata Ruhsatinin atası
 Var ise affeyle sözüm hatası
 Dahi çoktur bu süalin ötesi
 Benden âlâ bilüp inanın hoca

— 108 —

Güftü güyüm okuyanlar beni insan sanmasın
 Bunda bir iş vardır deyu yani Lokman sanmasın
 Kendi yaram göz göz oldu günbegün artmaktadır
 Vereceğim semî zehri derde derman sanmasın

Ben bilirim isyanımı dayandım Settarıma
 Elde bir sermayem yoktur ümidim Gaffarıma
 Rahim ismi hüccelimdir almışım ezberime
 Nakşibenâden talim ettim sâde hayvan sanmasın

Ledünnî ilmi verildi okumadım hece ben
 Onaltı yaşından sonra görmemişim hoca ben
 Baktım bir bâde umdular yatarken bir gece ben
 Anasından doğduğuna oldu pişman sanmasın

Bihamdillah ârif oldum hayvanı natık kadar
 Cüz'î biraz ahzeyledim hâkimi hazik kadar
 Ey Ruhsati peydah olur bir günlük azık kadar
 Belki olur inşallah sâde ziyan sanmasın

— 109 —

Allah bir demeden gayri elde varım yuktur yok
 Şita oldu dünya bana nevbaharım yoktur yok
 Eller ne derse desinler ben tarikım tanırım
 Aklım yeterek kimseye bir zararım yoktur yok

Gaybetime zemmederler nefsi şûma uyarlar
 Kır atın yemin çalanlar çare yoktur duyarlar
 Urum Kızılbaş Ermeni hatırımı sayarlar
 Amma lâkin Deliktaşta iytibarım yoktur yok

Bir kimse bir cevap dese iymanım var kanarım
 Kul içinde benden gayrı âsi yoktur tanırım
 Kimi görsem Velîyullah yahut Hızır sanırım
 Nefsinden başka kimseye âhü zârim yoktur yok

Ruhsatîyim mecaziden cüz'î var bir eserim
 Ammâ lâkin tevhid ile zinnarımı keserim
 Uşşakı Resûlüm deyu hatemimi basarım
 Salatî selamdan gayrı bir hünerim yoktur yok

— 110 —

«Ruhsetinin serencamı»

Belâ babında nasıbım
 Bol eyledin sabreyledim
 Otuz yıl el kapısında
 Kul eyledin sabreyledim

Zehir mihnet için saldın
 Çekeceğim iyi bildin
 Peder maderimi aldım
 Lal eyledin sabreyledim

Tufanlar esti başımda
 Halavet yoktur aşımda
 Şu yirmi sekiz yaşımda
 Dul eyledin sabreyledim

Aşkın zincirin taktın
 Yusuf gibi dara soktun
 Kerem gibi nâra yaktın
 Kül eyledin sabreyledim

Ne devlet verdin ne de mal
 Ne ziynet verdin ne de al
 Tekrar gösterdin bir cemal
 Deyleyedin sabreyledim (Deli eyledin)

Sevda verdin mecaz deyu
 Mecaziden gel vaz deyu
 Didem yaşın Hicaz deyu
 Sel eyledin sabreyledim

Uzak eyledin dostumu
 Ateşe yaktın üstümü
 Bilmeden soydun postumu
 Şal eyledin sabreyledim

Tanıdamadım haddimi
 Pul ettin altın adımı
 Bük ettin elif kaddimi (Büküttün)
 Dal eyledin sabreyledim

Yay edüp bellimi büktün
 Gözümün güherin döktün
 Nice bin haddeden çektin
 Tel eyledin sabreyledim

Kendimi sanırdım dostun
 Teaccüpki bana küstün
 Nاستan iytibarım kestün
 Çul eyledin sabreyledim

Ruhsat seni sever candan
 Ne candan derünü dilden
 Bari ayırma iymandan
 Yol eyledin sabreyledim

— 111 —

«Bu da Ramazan methiyesi»

Onbir ayın serfirazı Ramazan
 Eriştirdi Rahman elhamdürillah
 Fırakı hasretin yaktı el'aman
 Kavuşturdu Rahman elhamdülillah

Tutalım Orucu vurunak tacı
 Kılalım Selatı geçelim sacı
 Yedirüp taamı olalım hacı
 Kavuşturdu Rahman elhamdülillah

Kılalım Teravîh kazanak rahmet
 Sünneti Resulü edelim huccet
 Bu ayda nûş olur Kevseri Cennet
 Kavuşturdu rahman allamdülillah

Ne devlet sağ kalan erdi bu mâha
 Nasip olurmu görmek acap bir daha
 Seher vakti ağla çağır Allaha
 Kavuşturdu Rahman elhamdülillah

Eğer umuyorsan Hürü Cenneti
 Leylei Kadirde sen bul rahmeti
 Tazim et bu mâha âşık Ruhsatı
 Kavuşturdu Rahman elhamdülillah

— 112 —

Beni yarattın kul deyu
 Olamıyom aman Allah
 Ara emrimi bul deyu
 Bulamıyam aman Allah

Nefsil olmuşum öğür
 Boşa geldi geçti ömür
 Gözüm kör kulağım sağır
 Güleliyom aman Allah

Ne yeşilim ne ağım var
 Ne bostanım ne bağım var
 Ne elim ne ayağım var
 Geleliyom aman Allah

Dünya için hep telâşım
 Yetmişe ulaştı yaşıım
 Kusurum çok gözüm yaşıım
 Sileliyom aman Allah

Eyliyorum rızana arz
 Arayerde çoktur gamaz
 Emretmişsin beş vakit farz
 Kılamıyom aman Allah

Geçirme elden fursatı
 Verme dünya saltanatı
 Biçare âşık Ruhsatı
 Dileliyom aman Allah

— 113 —

Engine hey deli gönül engine
O kadar yüceden uçmak olurmu
Şahin olsan bir gün düşen düzene
Ölümün elinden kaçmak olurmu

Gönül akranını hergiz bulmadı
Kime desem aşk halinden bilmedi
Ahır vakit sır sahibi kalmadı
Varup her adama açmak olurmu

İçerimde yanan derdi veremdir
Önce derdim açan dertli Keremdir
Nere varsam okka dörtyüz diremdir
Terki diyar olup göçmek olurmu

«Buyazının sonu bulunamadı»

— 114 —

Bire Felek nedir senin ettiğin
Bize bir dem sürdürmedin el gibi
Anlaşılmaz ne tarika yeldiğin
Tükendi ömrümüz geçti yel gibi

Hiç eksik olmadı başımdan belâ
Otuz yıldır çektim dolmadı çile
Bir mecazi aşka oldum müptelâ
Aktı gitti gözüm yaşı sel gibi

Nice pervaz etti gönül uçmadı
Sem oldu bâdeler kimse içemedi
Türap oldum kimse basıp geçmedi
Ayaklar altında oldum yol gibi

Dâim çoskun akar bu aşkın seli
Bizde mecaziden doğruluk yolu
Ne kadar metetsem şekeri balı
Ey Ruhsati gene olmaz dil gibi

— 115 —

Neyneyim Feleğin ihmal işini
İçirir her zaman sem kize bize
Alnımıza bir tan günü çavmadı
Dâim yoldaş oldu gam bize bize

Kışveri gönlün yayı yassıldı
 Aşkın çileleri doldu esildi
 Kime yar dedimse ağyar kesildi
 Herdem refik olur kem liye bize

Rakip set mi çekti araya bilmem
 Kimden em düzelim yaraya bilmem
 Neyledim ol kaşı karaya bilmem
 Nisbetle çekiyor dem bize bize

Bu sefil Ruhsati sana kul oldu
 Yana yana ateşine kül oldu
 Sevdâma düşeli yedi yıl oldu
 Dinini seversen dön bize bize

— 116 —

Güzelsin ey yeke tellim
 Kötü diyen kimdir sana
 Pamuktan da yumuşaksın
 Katı diyen kimdir sana

Aklımı eyledin talan
 Beni bu sevdaya salan
 Özü fasık sözü yalan
 Zati deyen kimdir sana

Yüzünü güreyim dön beri
 Kemalinden utan bari
 Giyinme şu alı şalı
 Çiti diyen kimdir sana

Seni hup yaratmış Tanrı
 Görenin tutuşur bağı
 Sana geçmez diyen doğru
 Hata diyen kimdir sana

Sebebi var firkatinin
 Kesetin yol sirkatinin
 Git hey aşık Ruhsatinin
 İti diyen kimdir sana

— 117 —

Benim sana düzenim yok dengim yok
İğri gitme sunam biraz düz yürü
Düşman ile karışığım cengim yok
Kaşın iğip kipriklerin süz yürü

Sapma yoldan düşürler tuzığa
Niçin meyil eylemezsın bu bağa
Beyaz çenberini çekme dudağa
Dillerine hande şeker ez yürü

Başına bağlamış pullu yemeni
Yüzüne bakanın artar imanı
Daha küçücüktür bilmez amanı
Var arada adû engel düz yürü

Doğru yürü imanını bulasın
Mahşer günü şadola da gülesin
Nice böyle inkisarım alasın
Ruhsatiye doldur bade söz yürü

— 118 —

Kaşların üç günlük ay gibi durmuş
Mevc urup ciğerde oynar gözlerin
Bir buse ver Yaradanın aşkına
Coşkun pınar gibi kaynar gözlerin

Bu güzellik sende varken ey peri
Terk ettirir bana kisbile kârı
Değmez bir dileğe cihanın varı
Nice âşık kurban eder gözlerin

Bahar seli gibi coşkunca akar
Garip Bülbül gibi bizleri yakar
Kan döker kipriğin katlime bakar
Yükletip derdimi taylor gözlerin

Rakiybin izine düşüp izleme
Ciger.mi ateşine közleme
Ruhsatiyi başka gözde gözleme
Her zaman sinemde yaylar gözlerin

— 119 —

Başı elvan elvan küçücük gelin
 Var bana nisbete gez suna gelin
 Emersem ayva turunc memeden
 Göksün düğmelerin çöz suna gelin

Gâhi allar giyen gâhi karalı
 Densiz gezen padişaktan celâllı
 Sağ yanında yeşil turna civanlı
 Sol yanında öter kaz suna gelin

Yüce dağ başına dökerler harman
 Sevdana düşeli kalmadı derman
 Ok kirpik kaş kalem katlime ferman
 Kınalı ellere yaz suna gelin

Deryalarda gezen hızıra benzer
 Haman bir bakışın hazıra benzer
 Bey Paşa ve tuğlu Vezire benzer
 Padişahlık sana az suna gelin

Ruhsati derki nâre yanmayın
 Düşmanlar sözüne hiç inanmayın
 Yârim vardır deyu umutlanmayın
 Sözün kes ümidin üz suna gelin

— 120 —

Rast geldim ben bir kaşı kemana
 Dedim kaçalım mı dediki yok yok
 Dedim muhabbetin dedi karışık
 Dedim seçelim mi dediki yok yok

Dedim bu nasıl söz dedi kahrımdır
 Dedim bu güzellik dedi soyumdur
 Dedim Akcomescit dedi köyümdür
 Dedim göçelim mi dediki yok yok

Dedim dâvacın kim dediki kadı
 Dedim kardaşın kaç dediki yedi
 Dedim ismin nedir dediki Dudu
 Dedim uçalım mı dediki yok yok

Dedim bu daire dedi vatanım
 Dedim bu tülbent ne dedi ketenim
 Dedim şu akbez ne dedi kefenim
 Dedim biçelimmi dediki yok yok

Dedim elli beş ne dedi sinindir
 Dedim Ruhsat kimin didi benindir
 Dedim akmemeler dedi senindir
 Dedim açalım mı dediki yok yok

— 121 —

Salla seyip bir söz atar meydana
 Kendini bir adam sanır devamsız
 Yarı tay olamaz sarı samana
 Dinleyenler hayran sanır devamsız

Ben ârifim deyu sadra kurulur
 Devamsız devamsız söyler yorulur
 Her sözünden damdan hezân kırılır
 Kendi kendin irfan sanır devamsız

Ne Firenge benzen ne de Nemseye
 Nallar atın sürer dâim keseye
 Vırıl Vırıl söz düşürmez kimseye
 Bütün bende meydan sanır devamsız

Nur bulunmaz sakalında saçında
 Yedi sekiz yamalık var kıçında
 Bütün yalan sahih yoktur içinde
 Doğru sözü güman sanır devamsız

Ey Ruhsati niçin derdin taylaman
 Varup bir sahrada gezüp yaylaman
 Devamsız olmasan sen de söylemen
 O da seni yaman sanır devamsız

— 122 —

Bir taze cerana bağlandı gönlüm
 Velakin anında amma yeri var
 Domurlanmış ak memeler baş vermiş
 Baktım arasında emme yeri var

Başına takınmış pullu ferayı
 Üstüne bağlanmış ipek karayı
 Cennete misaldır köşkü sarayı
 Gönül eğlemeğe amma yeri var

Taze nevrestedir gülleri solmaz
 Vashına ermeyen nolduğun bilmez
 Sahibi vakardır çağırsan gelmez
 Görmeğe sür'atli emme yeri var

Salını salını geldi pınara
 İşimden gücümde etti avara
 Dedim süphanallah kaşları kara
 Dediki öpersin amma yeri var

Ruhsatim yeni düştüm derdine
 Atıma bindim de yettim ardına
 Nazar ettim yaylasına yurduna
 Muhabbet etmeğe amma yeri var

— 123 —

Açlığı seversin sana üç oruç
 Yarım lira borcum vardır ver Allah
 Nâmert kapısına eyleme muhtaç
 Kerem eyle şu işimi gör Allah

Bir vakit kulunu koymazsın darda
 Bir anda keşf olur yetmişbin perde
 Sen varken amalim demem bir ferde
 Yok değil ya hazinende var Allah

Sana layık rahmetine gark etmek
 Bizlere de lâzım oldu fark etmek
 Görünmezden sebebini halk etmek
 Yok şerikin hâşa sensin bir allah

Sürekci zalimdir bilez amanı
 Fark ettim liradır dini imanı
 Anladım soyacak sobu tumanı
 Dardan kurtaracak ancak bir Allah

Sırrı hikmetini kıldım temaşa
 Birliğini inkâr etmiyoz hâşa (Etmeyiz)
 Kâfir de yalvarsa boş salman boşa
 Ruhsat ta bir kemter derbeder Allah

— 124 —

Bir arzuhal yazdım şahlar şahına
 Sabır köşesinde otursun demiş
 Nefsin arzusuna etmesin heves
 Ekmeğini suya batırsın demiş

Kimse bilmez hikmetinin batnı ne
 Kim bilirki zahiri ne batnı ne
 Habibim de taş bağlardı batnına
 Aklına burayı getirsin demiş

Bir ismim Ganidir bir ismim Gaffar
 Rezzak ismim dilde eylesin ezber
 Şükûr ismim ile eylesin iftar
 Cennet meyvaların bitirsin demiş

İhlasi şeriyfe bağlasın özün
 Tariyki Rahmana tam etsin izin
 Nâmert kapısına değmesin gözün
 Gıllü gıyşı kalbden götürsün demiş

Ey Ruhsati nefsin ne yaman azgın
 Yalnız sen değil zeman bozgun
 Ölmeyince kesmem kulumun rızkın
 Emrimi yerine getirsin demiş

— 125 —

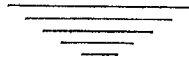
Mecidiye küstü metelik düşman
 Zaten lira ile aramız yoktur
 Her kuluna bir dert vermiş Yaradan
 Açıkta görünür yaramız yoktur

Aşkın kâseleri şimdi esildi
 Nefis türap oldu yere basıldı
 Kime yar dedimse ağyar kesildi
 Sabırdan başka da çaremiz yoktur

Kimi âsi diyor kimisi veli
 Kimisi boş diyor kimisi dolu
 Kimisi derviş diyor kimisi deli
 Velakin bakıyom sar'amız yoktur

Tarıykim dolmakta yetmiş yaşıma
 Yine dünya için bak savaşıma
 Günahim veznettim kendi başıma
 Terazî baş vurdu abramız [*] yoktur

Ruhsatın bahtında ağ yok Yarabbi
 Arkamı verecek dağ yok Yarabbi
 Ramazan geliyor yağ yok Yarabbi
 Satın almaya da paramız yoktur

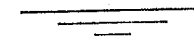

[*] Abra : Terazî üzerinde müvazeneleri temin edilmek istenen
 iki cisimden birinin yanına konulan ağırlıklara denir.

— 126 —

«Ramazan Kasiydesi»

Oniki ay serfirazi geldi olsun müjdeler
 Gamli gönül maksudunu buldu olsun müjdeler
 Din [MUHAMMET] dini şükür bu ne devlettir bugün
 Ramazan mahını bize saldı olsun müjdeler
 Kimisine düğün bayram nur gibi cilâ verir
 Kimisi de hasedinden öldü olsun müjde ler
 Kimisi der Hamdülillah rahmetin saldı Hüdâ
 Münafıklar dalâlette kaldı olsun müjdeler
 Zikrû tesbih huu Teravîh gökte melek imrenür
 Ziyruh olan hal dilince bildi olsun müjdeler
 Şeytanlar zincire girdi ah edüp ağladılar
 Mü'min olan hallerine güldü olsun müjdeler
 Bu ne devlet ne şerafet ümmeti [MUHAMMEDE]
 Bütün dünya rahmetiyle doldu olsun müjdeler
 Ey Ruhsati geçen sene görmem deyu ağladın
 Bu gün yine gözyaşını sildi olsun müjdeler

— 127 —

Üç harf ile keşf oldum dünyayı gösterdi bana
 Bilmez idim zerrece sevdaiyi gösterdi bana
 Mektebe saldı peder mader nur olsun meskeni
 Bir defa hatmeyledim fetvayi gösterdi bana

Oniki aya kadem bastım başıma kıldım nazar
 Peder mader gitti yetim yaşıma kıldım nazar
 Fırkat ile aktı gözüm yaşıma kıldım nazar
 Mescide çekti gönlüm takvayi gösterdi bana

Gûnagûn arttı derdim hem bürümekte gam gamı
 Üç harfi bir gece tuttum anda buldum merhemi
 Otuzuna kadem bastım verdi aldı Meryemi
 Kırkbeş yaşına varınca Fatmayı gösterdi bana

Namusumu terk eyledim ara bağlandı özüm
 Yana yana aşk oduna nara bağlandı özüm
 Binbir ismin sahibi var Bir e bağlandı özüm
 Hamdülillah Yaradan Mevlayı gösterdi bana

— 128 —

«Nasihatlerden»

Ruhsatıyım ben kendime kurulurdum sıdkile
 Aklıma gelmezdi ölüm yar olurdu sıdkile
 Bütün dünya benim deye sarılırdım sıdkile
 Güc kıtını anla deyu ketmayı gösterdi bana

Yedi kat yer gök âlem kuruldu Bismillah ile
 Cümle eşyaya destur verildi Bismillah ile
 Besmelenin B sinin noktasıyım dedi Ali
 Putperest (LÂTÜ İZZA) kırıldı Bismillah ile

Yaz deyu emretti kalem yazdı Bismillahi pes
 Mim harfinden hem Muhammed Mustafadan geldi sec
 Şakk oldu kalem yarıldı alamadı bir nefes
 Baştan başa bu Cihan nur oldu Bismillah ile

Cennette dört ırmak akar dört miminin gözünden
 Besmeleye devam eden nûş ederler gözünden
 Melekler raksa gelirler Besmele avazından
 Sekiz cennet zeyn olup doldu Bismillah ile

Besmeleyle niyet eyle evvelinde her işin
 Evvel âhir hayre döner kalmasın hiç teşvişin
 Selametle necat bulur darda kaldıysa başın
 İsmail taş vurdu Şeytan kör oldu Bismillah ile

Bihamdillah yerin aldı nere atsam her taşım
 Ne tariyka yettiğimi fark edemez sırdaşım
 Besmeleye devam ede ede gözüm kardaşım
 Ruhsatiye bu aşıklık verildi Bismillah ile

— 129 —

Âşık isen mert gibi meydana gelki söyleşek
 Vezniyle mevzunile miyzana gelki söyleşek
 Buna aşk meydanı derler baş yarılır kan çıkar
 Korkma sakın mert isen meydana gelki söyleşek

Kurulsun meclis kemakân okunsun meydanı harp
 Martinlar Oklar takınsın Cana gelki söyleşek
 Eflatun olsa em koymaz haklı söz yarasına
 Bir dermana gel deyu Lokmana gelki söyleşek

Söz ehli var ise gelsin bu aşkın pazarına
 Nâdan olan ne bilsin seyrana gelki söyleşek
 Piyrimden Ruhsat almışım Ledünni eseri var
 Tariyatim Nakşibenttir kâna gelki söyleşek

— 130 —

Beşi tuttum beşi sevdim bana dört göstermedi
 Anın için selametim bana dert göstermedi
 Kimsenin azına çoğuna karışıp bakmadım
 İnsana insan göründüm şükür kurt göstermedi
 Nere varsam türabettim yüzlerimi yerlere
 İlhamı Hüda erişti nase sert göstermedi
 Bazı kerre hicret etmeklik geçiyor gönlümden
 Niçin dersen temiz komşu iyce yurt göstermedi
 Hiçbir kese sezdirmedim Allahtan korktuğumu
 Ol sebepten kullarına beni mert göstermedi
 Ruhsatıyım her kapıda boynum iğdim kul gibi
 Tekebbürlük kapısında beni kart göstermedi

— 131 —

Kıyametin alâmeti belli oldu
 Haramkârı helal niymet yazarlar
 Günahını vezin edüp tartan yok
 Amel defterini rif'at yazarlar

Demezler haramdır bunun binası
 Şikâyet etmezmi yarın anası
 Sen ne dersin şu ineğin danası
 Bire beş faizle senet yazarlar

İnsan tebdil oldu yoldan saparlar
 Gözlerinin sürmesini kaparlar
 Evliyasın deyu elin öperler
 Arkandan bin çeşit gaybet yazarlar

Anlaşılmaz ortalığın gidişi
 Sermaye etmişler elde bed işi
 İçerisi fesat tam sofı dışı
 Madiros ölünce memat yazarlar

On bir ay dolanır sâfı beynamaz
 Kemresiyle gezer kıcını yumaz
 Bir mah yirmi gün kılar sa namaz
 Sahibi tertibi şitap yazarlar

Demezki hiç Yarap suç bende âman
 Namaz kılmak ile olmaz müslüman
 Eğer bir kişide olmazsa irfan
 Doğru kelamını tühmet yazarlar

Kapaklıca cevabını açarlar
 Kapı kapı gezdirirler saçarlar
 Herkes kemalınca kesüp biçerler
 Yarım kelamını beş kat yazarlar

Böyle kumşu da kulmu Allaha
 Ne cevap verecek Resulullah
 İyibar etmeyen kelamullah
 Acep nasıl kendin Cennet yazarlar

Böyle ise haman taş at Ruhsata
 Zararı yok ne dersin de de giybete
 Yahudiler bile girer Cennete
 Boşa Cehennemi şiddet yazarlar

— 132 —

[Bu yazının baş tarafı maellesef yırtılarak kaybolmuştu]

Kimisine verdin yüzlük altını
 Ömründe düşünmez yerin altını
 Kimi de bulamaz dağın otunu
 Aç susuz kırılan hayvan senindir

Kimine giydirdin fakir donları
 Kimisinin uryan geçer günleri
 Kimisinin Arşa çıkar ünleri
 Âhü feryat bunca figan senindir

Kimine yedirdin kuzu Büryanı
 Kuştüyü döşekte incinir canı
 Kimisi bulamaz arpadan nanı
 Kebiri sagıyri köle senindir

Kimisine verdin aşkı firkatı
 Kimisine verdin derdi mihneti
 Hiçtirisin istemiyor Ruhsatı
 Verirsen bir zerre iman senindir

— 133 —

Ben yanarım aşk oduna yüreğim sad paredir
 O da benden em ister bu can yarasın gösterir
 Ben derim ekmek yolunda terk edersin varını
 O da ben âşıkım deyu zanparasın gösterir
 Ben derim iyradde nen var rızayı Allah için
 O da bana faizde olan parasını gösterir
 Ben derim aşk ateşi var yüreğim ona yanar
 O da gelmiş mecaziyden çam çırasın gösterir
 Ben derim irfan kapısında varmıdır kemalin
 O da nâse eylediği duharasın gösterir
 Ben derim hoca uğruna dizkırup oturmadım [*]
 O da gelmiş Arabiyden ibaresin gösterir

Uğr : Ön

Ben derim aktan okurum karaya yok hacetim
 O da gelmiş imtihana suparasın gösterir
 Ben derim Ruhsat almışım Nakşibendi tariykim
 O da sarılmış yakama yüzkarasın gösterir

— 134 —

Emine Rabia Esme gitme gel bayramlaşak
 Hatice Mihri Benefşe Fatma gel bayramlaşak
 Mevsimi yazbahar olmuş asılmış mevelerin
 Müşterisin bulmadıkça satma gel bayramlaşak

Gün tepeye dikilende kıymetin kalmaz yarın
 Şimdi turfende vaktinde hem şirinsin hem narın
 Fırtana bir şeftali var Orucun bulsun yerin
 Kerem eyle başın için etme gel bayramlaşak

Çıkalım bağ arasına verelim kolu kola
 Acam şalı neci olmuş sarılam ince bele
 İpeğin kadrini sez bil katma gel kara kıla
 Büyüğe çirkef içne batma gel bayramlaşak

Seni cebimde gezdirem cevahir taşı gibi
 Örgülerin gerdana dök hem Tavus kuşu gibi
 Parla bir kez yamacımda ayın ondördü gibi
 Perde çekip mah yüzüne örtme gel bayramlaşak

Ağyarın iftirasiyle küsme benden sevdiğim
 İnanırsan el kitaba basma benden sevdiğim
 İhtiyar deyu ümidi kesme benden sevdiğim
 Ruhsatiyi pek yabana atma gel bayramlaşak

— 135 —

Bihamdillah beni sonsuz sanmayın
 Şükür eşim dostum yaranım da var
 Öyle pek dedesiz pirsiz sanmayın
 Tariyatim şeyhim çobanım da var

Zikrü tesbih ile kurulmuş tahtım
 Tarikat babında açıktır bahtım
 Ârif meclisinde oturdum kalktım
 Hizmetim erkânım iz'anım da var

Aşkî mecaziyden bir dükân açtım
Nefsimin elinden dağ bedağ kaçtım
Kefinim elimle ben kestim biçtim
Ateşim tutuşmuş dumanım da var

Bir kimseye yaman sanım yoktur yok
Yanlış söyliyenerler gerçi çoktur çok
Gökten inen yüzdört kitap hakdır hak
İnandım dinim var imanım da var

Âşık Ruhsatî de altmış yaşında
Siyah kıl yok sakalında döşünde
Ölüm fırtınası eser başımda
Aman yaman deyu figanım da var

— 136 —

Ey sebâ sana bir emanetim var
Yandı canım âhü zarda de şimdi
Sinnim vardı yetmişine dayandı
Yenile tutuştum derde de şimdi

Hiçbir kimse gidişimiz bilmedi
Her nekadar gayret etsem olmadı
Nas içinde iyitibarım kalmadı
Rahatlık kalmadı burda de şimdi

Ayıp değil hicret etmek Sünnettir
Rahat geçinmesi cana minnettir
Herkesin hanesi zati Cennettir
Göçeyimmi taze yurda de şimdi

Âhir vakit inkâr edemem hâşa
Ne çaldı kalemi o geldi başa
Tarih geldi kondu üçyüz onbeşe
Duman peydah oldu serde de şimdi

Muhabbeti kadim oldu ciğerde
Kanaat kalmadı hiçbir diyarda
Kadem basım bir ayağım mezarda
Her zaman yüzlerim yerde deşimdi

Ruhsatında gayri vakti kalmadı
 Sevdiğimden bir ferah söz gelmedi
 Her nekadar cehdeyledim olmadı
 Yüce dağlar oldu perde de şimdi

— 137 —

(Nasihatlerden)

Ben âşıkım deyu baş çekme gönül
 Terk eyle devamsız tabiyatleri
 Kutp olanlar birer birer dağıldı
 Kaçırdım başımdan cemiyetleri

Hoca önüne diz gelmedin okuyup
 Bülbül gibi gül dalında şakiyup
 Marifet ipinden şalı dokuyup
 Öğrenmedin hiçbir sun'iyetleri

Büyücülük eden azdırın nâsi
 Dolduruyom deyu dökersin tası
 Acap senin gibi varmıdır âsi
 Sevağmı zannettin musibetleri

Dokuz dediğine demezsin sekiz
 yalrı dediğine demezsin ikiz
 Aşıklık böylemi olur hey öküz
 Var nefsine eyle nasihatleri

Peş imamım deyu bir ocak yakan
 Cernaat celbeden tarikden çakan
 Bir mucur bulgura dinini yıkan
 Haktan ise terk et bu sa'atları

Dinliyen yok okuduğun Kur'anı
 Boş yere sevindirme kör şeytanı
 Nasibini kesmez Yaradan Gani
 Çöveltme üstüne muhanetleri

Anca alacağın yarım fıtıra
 Boynunu iğ titre titre ha titre
 Anın için ne dokanın hatıra
 Varsın kendi çeksin eziyetleri

İstikamet üzerine gidemem
 Acemiyim bu koyunu güdemem
 Ey Ruhsati seni islah edemem
 Daha çok çekersin nedametleri

— 138 —

Nefsine gücü yetmiyen
 Öğünür pehlivanım der
 Taş atar ehli tariyka
 Çık aradan be canım der

Açık emmaresi olan
 Ağı yok karası olan
 İki üç lirası olan
 Kurulur ben irfanım der

Sureti haktan görünür
 Ahmaklar bakar yerinir
 Başına bir taç vurunur
 İşte ben bir sultanım der

Alır kendine bir pâyeye
 Ömrünü verir hebaya
 Nedir bilmez edep hayâ
 Şerafette bir benim der

Suç sende sakalı sarı
 Tanıtman namusu ârı
 Bütün hep liranın zoru
 Yalan dünya hep benim der

Ruhsat yaran sarıyorsun
 Hasep nesep soruyorsun
 Ehli tarik arıyorsun
 Dünya benim düşmanım der

— 139 —

Sakalım ağardı dişim döküldü
 Seçmiyor uzağı gözlerim durnam
 Bir arzuhal yazdım şahlar şahına
 Salmaya yüzlerim tutmıyor durnam

Dizim tutmaz kuvvet yoktur belimde
 Damarlarda kan kalmadı kolumda
 Gafur ismin ezberimde dilimde
 Sıratı Miyzanda gözlerim durnam

Yitirdim kendimi Mecnun deliyim
 Kâhi diriyim de kâhi ölüyüm
 Tariykı Nakşiyin halis kuluyum
 Mürşidim izlerin izlerim durnam

Delil tuttum Hacı Bektaş Veliyi
 Selman kamberini kızıldeliyi
 Ebubekir Ömer Osman Aliyi
 Mahşer günlerinde özlerim durnam

Ruhsatım işim gücüm âhü zâr
 Cümlemin ümidi ol Perverdigâr
 Yâdına geldikçe eshap çariyar
 Cîger kebabeder közlerim durnam

— 140 —

İlâhi sırrına akıllar kasır
 verdin Kerbelaya nâri hikmet ne
 Nice göz görmedik saltanat verdin
 Geçirdin belaya hâri hikmet ne

Belkıyaya yedi derya gezdirdin
 Herbir nebatatın nef'in yazdırdın
 Nesiminin derisini yüzdürdün
 Mansuru çektirdin dara hikmet ne

Musa Peygambere koyun yaydırdın
 Tur'a davet edüp Vahyin duyurdun
 Hüseyne kanlı donlar giydirdin
 Hasana giydirdin sarı hikmet ne

Terk et dedin Ethem terk etti tahtın
 Eyyuba dert verdin keşf edüp bahtın
 İbrahimi ateşlere bıraktın
 Yakmadın nur ettin nâri hikmet ne

Sırrı hikmetini bilmez her adam
 Bilenlere ben de olayım hudam
 Bir mecazi aşk yolunda demadem
 Ruhsata çektiirdin zâri hikmet ne

— 141 —

Geceyi gece eden gündüzü gündüz
 Âlemi nur eden sanâ sığındım
 Deliktaşın gıybetinden koğundan
 Ey yoktan var eden sana sığındım

Aramazlar sadık ile kalleşi
 Haman bir tutarlar kuruyu yaşı
 İbrahime gülzar edüp ateşi
 Narını nur eden sana sığındım

Aradım rızanı çok niyaz edüp
 Dilimi gıybetten hem de laz edüp
 Kışı kış eyleyip yazı yaz edüp
 Dağları kar eden sana sığındım

Sırrı hikmetine akıllar hayran
 Herne emredersen bu canım kurban
 Kimisin genç götürüp kimisin sübyan
 Kimisin pir eden sana sığındım

Kimisini yedi derya gezdirüp
 Kimisin çilede yakıp sızdırup
 Kimisinin derisini yüzdürüp
 Kimin berdar eden sana sığındım

Kimisinin kabul edüp nazını
 Kimisinin çoğa sayıp azını
 Kiminin keşf edüp açup gözünü
 Kimini kör eden sana sığındım

Bilmedim bu derdin nedir kolayı
 Elim ile satın aldım belayı
 Ruhsata çektirüp bunca çileyi
 Hergünün zâr eden sana sığındım

— 142 —

Haber anlamayana anlatmak haber
 Saatcilikten de gayet zor imiş
 Kendi kusurunu bilmeyen adam
 Kulağı işitmez gözü kör imiş

Ocak yanmaz olsa yaşa behane
 Kendi düşen bulur taş behane
 Akli yoksa bulur baş behane
 Bilmezdim fark ettim bu da var imiş

Bir diken batarsa cüdâ sanırdım
 Sabrımı sııyor Hüdâ sanırdım
 Ruhsatım kendimi gedâ sanırdım
 Benden çok beşbeter gedâ var imiş

— 143 —

Çar teraflı hisar mahpus zindanda
 Tosbağanın kuş olması ne layik
 Çürük kerpiç saraylara çıkıpta
 Safi mermer taş olması ne layik

Karmak ile düşüren aceri
 Kesmek ile tükedemen şeceri
 Mayıs terbiyesi bostan pancarı
 Kabamanca aş olması ne layik

Hayvan bilir kıymetini kepeğin
 Açma sakın örtülüce kapağın
 Eyyubun teninden düşen ipeğin
 Kara kıla koşolması ne layik [*]

Fark etmeyen hayat ile mematı
 Dertte kalır bulamazki necatı
 Kademhanedeki biten nebati
 Gonca güle eş olması ne layik

Nefsin havasiyle yelüp saşıpta
 Bilmediğin yola gidip aşupta
 Büyük çirkef içlerine düşüpte
 İgri büğrü şaş olması ne layik

[*] Koş etmek : İki kat ipi bir yumak yapmak.

Kendi aşın elin ile pişirüp
 Kararın bilmeyip yakıp taşırup
 Ruhsatiyi bin belaya düşürüp
 Bir ağrılmaz baş olması ne layik

— 144 —

(Nasihatlerden)

Sana öğüt verüp aklın
 Çalan bulur belâsını
 Pederine kem söylerse
 Bulan bulur belâsını

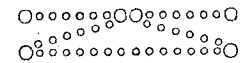
Nefsine sarf edüp varın
 Cehennem edüp mezarın
 Validenin intizarın
 Alan bulur belâsını

Senin fırsandın güdenler
 Seni kem yola yedenler
 Helal kazancın edenler
 Telan bulur belâsını

Seni kimse kayırmaya
 Esrarını duyurmaya
 Seni benden ayırmaya
 Yelen bulur belâsını

Musıybet düştü arama
 Em koyan yoktur yarama
 Benim şu bahtı karamı
 Gülen bulur belâsını

Aklım yetmedi hileye
 Girdim bin çeşit çileye
 Ruhsatiyi bu belâya
 Salan bulur belâsını

— 145 —

(Ruhsatinin yeni yapılan bir
Camiye söylediği tarih)

Hoş müşerref Cami olmuş Kâbei Zemzem gibi
Banisine rahmet olsun İbrahim Edhem gibi
Yapan usta hûp öğrenmiş Cennete kılmış nazar
Görenler bütün diyorlar ol bağı İrem gibi
Ben de geldim nazer kıldım Süphanellah okudum
Eksiğini bulmadım çar köşe tamam gibi
Çırağı nur Mescidi nur Mihrabı Menberi nur
Ebubekir Ömer Osman Haydarı imam gibi
Banisine rahmet etsin Cennet olsun durağı
Dünyası da mâmur olsun her günü bayram gibi
Tarihini tarh eyledim hesabı Ebced ile
Biri (Gayın) birisi (Şın) (Ba) ile tamam gibi
(1302)

— 146 —

Kevkebi ikbalim aksi geliyor
Gülmedi ol güli ranamız bizim
Gönüle teselli verdim olmadı
Günbegün aratmakta sevdamız bizim

Rakipler çoğaldı yine arada
Gam yükünü tam eyledik kirada
İşimizi gören olmaz burada
Mahşere kalmıştır dâvamız bizim

Aşkın künzünü Kur'anda bulduk
Ciğer kebabını büryanda bulduk
Biz cemali yâri insanda bulduk
Almak satmak değil fehvamız bizim

Kimlerden öğrendin koğ kizipleri
Hudamız kahretsin koğ gezenleri
Ahımız tutmazsa iş bozanları
Belki kabul olur düamız bizim

Ruhsatın dertleri tay ile olsun
 Olanca emeği hay ile olsun
 Olursa Fe Tı Mim He ile olsun
 Her güzeli sevmez mademiz bizim (Mide)

— 147 —

Dâim şitâ gitmez bu devri Âlem
 Sabır kıl sevdiğim Yaz var ucunda
 Elbet bir gün ayrı düşen kavuşur
 Ahdimiz kavidir söz var ucunda

Benim sevdiceğim hilal kaşlıdır
 Eşinden ayrılmış gözü yaşlıdır
 Yanıklık dediğim iki başlıdır
 Tahammül olmuyor göz var ucunda

Doğru tarik sürüp yol varmalıdır
 Akıtp gözyaşın sel varmalıdır
 Seherde ah çekip yalvarmalıdır
 Niyaz et Mevlaya naz var ucunda

Yaralarım küşat oldu elleme
 Ebruların Mah yüzüne telleme
 Bu gurbetin ardı gelmez belleme
 Bir sebep halk eder az var ucunda

Esrarımız her adama denilmez
 Geçen ömür geçti gitti sayılmaz
 Ey Ruhsati bu dünyaya doyulmaz
 Velakin on arğin bez var ucunda

— 148 —

Akıl ermez zamanenin işine
 Kimi göze kimi kaşa tapıyor
 Kimi Hakka secde etmez yaz günü
 Kimisi de üç ay kışa tapıyor

Kimisi bal ister beğenmez badem
 Söz bilmez yediğin söyler demadem
 Kimi hayatında tanımaz adam
 Ölünce mezarda taş a tapıyor

Kimisi mecluptur Cevhere dürre
 Demezki faide olmaz bir kerre
 Kiminin fikrinde ölüm yok zerre
 Ruzü şep hayhaşem işe tapıyor

Kimisi yaptırır köşkü sarayı
 Ölmem diye uzadıyor arayı
 Kimi çekmecedde sâklar lirayı
 Kimi de Ekmeğe keşe tapıyor

Şükür halk eylemiş ol Gani Hudâ
 Kimini bay etmiş kimini geda
 Kimisi kaymağa kimisi süte
 Kimi de ayrana aş tapıyor

Kiminin nasiybi dökülmüş taşmış
 Kimisi nasiybin elinden şaşmış
 Kimide tevekkül babına düşmüş
 Kimi de yağmura yaşa tapıyor

Kimisi beğenmez pekmezi balı
 Az gelir gözüne dünyanın malı
 Ruhsatta şaşırdı tarıykı yolu
 Ayağı koyupta başa tapıyor

— 149 —

Gözümüz Haydari gezer sel gibi Bektaşiyiz
 Selman'ın koynundan çıkan gül gibi Bektaşiyiz
 Hunkâr Hacı Bektaşın haddesinden çekilüp
 Kaba saba sanmasınlar tel gibi Bektaşiyiz
 Leylü nihar Kerbelâdır ahımız feryadımız
 Türap olduk cümle halka yol gibi Bektaşiyiz
 Acı tevek tatlı tevek cahiller kelimidir
 Tadan bilir tarıykımız bal gibi Baktaşiyiz
 Saltanatı dünya için gelmedik cihana biz
 Kaynayı kaynayı piştik kal gibi Baktaşiyiz
 Tarfetül'ayn içre gezdik biz cihanı serteser
 Kâhi yağmur kâhi dolu Nil gibi Bektaşiyiz
 Mansur gibi dâra çıksak keşf etmek esrarımız
 Bağlamışız dilimizi lâl gibi Bektaşiyiz
 (Mevtû akbul entemutu) esrarına olduk agâh
 Ruhsati teneşir üzre sal gibi Bektaşiyiz

— 150 —

Mah cemale etme zülfün perde Allah aşkına
 Keşf et bana hem yüzün her yerde Allah aşkına
 Ta ezelden bir senin âşıkınım bilmez misin
 Yokmu yoksa defterinde burda Allah aşkına
 Battı gamzen sinemize yaradan etme dirig
 Müptela kıl gönlümüzü bir serde Allah aşkına
 Bilir bilmez isyanıma pişiyman oldum bu gün
 Sabit et de ver cezamı sor da Allah aşkına
 Leylû nihar niyazımdır vuslatı canan için
 Mahrum edüp koyma beni darda Allah aşkına
 Bahri isyanına daldım el'aman olsun aman
 Yüz yirmi dört bin Nebi bir de Allah aşkına
 İki cihan sultanının mi'racı hakkı için
 Musa Kelimin kelamı Tur da Allah aşkına
 Bunca mevcudat mahlukat ahıma kılup nazar
 Muhammet Ali çağırup pirde Allah aşkına
 Huzuruna varacaktır Ruhsati bir top bez ile
 İymanile bile gönder sarda Allah aşkına

— 151 —

Herbiri bir yolda gezer serseri Âlem buya
 Sen evvela aşkı Hakkı al beri Âlem buya

Kimisi dünyaya tapmış mal için secde kılar
 Kimi saklar kimi açar esrarı Âlem buya
 Tut sarıl mürşidi kâmil payına talim alup
 Kimi Ney çalar kimisi mazharî Âlem buya
 Kimisi kızılbaş derler kimisi de akkûlah
 Kimisi sever Haydarı Kerrarı Âlem buya
 Kimisinin günü gecer ma'ile bir nan ile
 Kimisi beğenmez balı sükkeri Âlem buya
 Kimisi Yezide tabi Mervnı dilden komaz
 Kimi arar Hacı Bektaş hünkârı Âlem buya
 Kimi ah eder seherde günahını veznedüp
 Kimi siler şakıylıktan defteri Âlem buya
 (Mevtu ukbül en temutû) esrarına mazhar kimi
 Vatan etmiş leylû nihar mezarı Âlem buya
 Ruhsati sen me'murmusun Âlemin ıslahına
 Cümlesi de giyer bir top astarı Âlem buya

— 152 —

Sen postuna eyle secde sofı biz Bektaşiyiz
 Delme takma değil kökten safi biz Bektaşiyiz
 Aşkı olmayan ne bilsin bu bizim esrarımız
 Anlayana sarf ederiz lâfı biz Bektaşiyiz
 Kıldan günah olaydı bitirmezdi halk eden
 Sakal bıyık ayıp değil kâfi biz bektaşiyiz

Aybolaydı kestirirdi Haydarı kerrarımız
 Hacı Bektaştan doğruttuk kafı biz Bektaşiyiz
 Akkülâhlık Kızılbaşlık dilde cârî bir kalem
 Ervahı ezelde bulduk kâfi biz Bektaşiyiz
 Muhammedin Âlına Eshabına itbâna
 Kaydedene içiririz şafı biz Bektaşiyiz
 Ruhsatiye Muharremde yas ve matem günüdür
 Yakar bizi Kerbelânın havfi biz Bektaşiyiz

— 153 —

Kırk senedir yazdın döktün hey deli
 Encamı bir ocak yandıramadın
 Yine bildiğinden şaşmadı nefis
 Yönün dahi Hakka döndürmedin

Tövbeye gel tövbeye gel tevbeyle
 Çileye girecek başın abaya
 Olanca emeğin gitti hebaya
 Evladını bile kandıramadım

Kesme ümidini mahşere kalsın
 Ne adam olduğunu Yaradan bilsin
 Ahretce olmadı dünyaca olsun
 Kuluna bir devlet kondurmadın
 Yetmiş dayandı vaktimiz geçti
 Her zaman su deyu şarabı içti
 Gönül havalandı yüceden uçtu
 Encamı engine indiremedin

Mihnet için geldin fani Cihana
 Kendi düşen bulmaz ele bahane
 Ruhsati de sana döndü daha ne
 Ben vazgeçtim amma sen duramadın

— 154 —

Küsmen oralara gelmiyor diye
 Vallahi komşular nazlanmıyorum
 Ortalığın gidişine baktım da
 Bazı kimselerden hazlanmıyorum

Âhır vakit dostca bir er bulunmaz
 Muhabbet babından eser bulunmaz
 Derdim çoktur yanacak yer bulunz
 Mevladan gayriye sızlanmıyorum

Diyarı gurbette kaldı başımız
 Bir Mevlaya kaldı bizim işimiz
 Haziranda eksik olmaz kışımız
 Oniki mah geçer yazlanmıyorum

Kalmadı dünyada zerre gümanım
 Kûşei tenhada geçirdim günüm
 Hıfzilemek için dinim imanım
 Eğer inanırsan gizlenmiyorum

Ey Ruhsat yokmudur imanın arın
 Leylü nihar gitmez oldu kederin
 Cüz'i miceaziden yaktığın narın
 Yanup ateşine közlenmiyorum

— 155 —

Dedim dilber ne güzelsin
 Dedi Hûdadan ihsandır
 Dedim ihsana ihsan et
 Dedi dileğin neredendir

Dedim muradım yüzünden
 Bir kaşından bir gözünden
 Dedi güzel buyurdun sen
 Etrafımız hep düşmandır

Dedim düşmana düşanım
 Yoluna koymuşum canım
 Dedi halâl olsun kanım
 Canım yoluna fedadır

Dedim gel bir safâ sürek
 Rakıypler öldüğün görek
 Sabır zindanına girek
 Yüce dağlar hep dumandır

Dedim sabra kararım yok
 Arayerde rakıypler çok
 Dedi saat birde gel çık
 Güneş gurubu akşamdır

Dedim Ruhsat yok besbelli
 Verelim kalbe teselli
 Naza çekilme zavallı
 Benim sözüm hep rasmandır

— 156 —

Dedim düşüreyim ismini dile
 Dedi gel keşf etme sırrımı yok yok
 Dedim benden gayri seven yok seni
 Dedi ben bilmemmi yerimi yok yok

Dedim hele kibirlenme bu şu ne
 Dedi yeni girdim ondört yaşına
 Dedim gel çikalım bağlar başına
 Dedi ben tanırım ârımı yok yok

Dedim ne belâlı bu senin başın
 Dedi bu belâlar senin ateşin
 Dedimki diyorlar onaltı yaşın
 Dedi bitirmedim narımı yok yok

Dedim bu sevdaya olmaz nihayet
 Dedi şimdi başımda ol kıyamet
 Dedim şu Ruhsattan alsan inabet
 Dedi ben bilirim piyrimi yok yok

— 157 —

Yüzbin tabip olsa ilaç edemez
 Bir kaşı karanın hastasıyım ben
 Eflatun derdime çare bulamaz
 Sarhoşum ol yarın mestesiylim ben

Bağladı düşürdü fendine beni
 Münasip görmedi kendine beni
 Ruzü şep düşürdü derdine beni
 Bağlayım karayı yastasıyım ben

Fenada bizleri densiz belleme
 Sevdığım o dilber bensiz belleme
 Sefil Ruhsatiyi sonsuz belleme
 Güzel sevmenin de ustasıym ben

— 158 —

Kurt girmiş koynuna döndü dünya çoban haniya
 Kalktı adâlet kapısı bilen aman haniya
 Hakkında hadis işittim (Yevmülbeter) dir deyu
 Kime kılalim şikâyet eski devran haniya
 Sabır kıl eski haline ne gelir elden gönül
 Korkma dahi azdıramaz kaçtı Şeytan haniya
 Nerde bir meclis var ise koğ ve gıybet fısķı fücür
 Ahret için konuşacak kâmil insan haniya
 Pây ve ser gaflet içinde bir uyanık kimse yok
 Rüsvetsiz dâva görülmez sahip iymân haniya
 Niyazım Rabbim Teâlâ nefsimiz ıslah ede
 Okuyan çok dinleyen yok hükmü knr'an haniya
 Kime kılalim şikâyet bari Hak ilham ede
 Fikredüp Mahşer gününü olan pişman haniya
 Öpecek el arıyorsan bûset kendi elini
 Varup halin arz etmeğe pâk bir dâmen haniya

Bir vakta erdi günümüz baş ayak belli değil
 Âlem hep nefsine tabi ulu diyvan haniya
 Ey Ruhsati Mehdiye kaldı bu asrın gidişi
 Eflatun katmaz elini gitti Lokman haniya

— 159 —

Merhaba hoş geldiniz dilde şiârım merhaba
 Şita geçti yaz erişti nevbaharım merhaba
 Çok cila verdi yakılmış gönlüme teşrifiniz
 Bihamdillah küşat oldu bahtıyarım merhaba

Mecazi değil sıdk ile can içre bir cansınız
 Meclisi kübra içinde söz bilir irfansınız
 Buyurun sadrı bâlâya serimde mihmansınız
 Feda olsun yolunuza küllü varım merhaba

Vacip idi zatinizi eylemek dâvet bize
 Canü dilden eylemişsin siz dahi rağbet bize
 Emrediniz el göğüste edelim hizmet size
 Yine arttı sayenizde iytibarım merhaba

Açıldı gül gülistanlar şüküfe reyhan gibi
 El göğüste gözüm nuru dönelim devran gibi
 Bu düğüm cem'iyyesidir gülüşün bayram gibi
 Şimdi gördü dört köşeyi gözde ruhum merhaba

Ey Ruhsati bazı âşık hurii gılman sever
 Muhibbi dünya olanlar siymü zer mercan sever
 Şu bizim hane sahibi sıdkile mihman sever
 Açıldı ikbal kapısı kisbi kârım merhaba

— 160 —

Vâız vasfeyleme hürü
 Gönül cennet istemezha
 Bütün bütün senin olsun
 Âşık ziynet istemez ha

Ne derdi dermanı lâzım
 Ne saltanat şarı lâzım
 Ne huri gılmanı lâzım
 Hiç eziyet istemez ha

Olmuştur Leylaya Mecnun
 Her belâya olmuş memnun
 Yanar ağlar mahzun mahzun
 Dahi firkat istemez ha

Oldu gönlüm harap yeter
 Yandı canım serap yeter
 Dostun aşkı şarap yeter
 Şeker Şerbet istemez ha

Piyrin kazanında piştım
 Kaynayı kaynayı coştım
 Ben yarimden cüda düştüm
 Garip gurbet istemez ha

Gözüm yok köyde kazada
 Ne meyde var ne mezede
 Ruhsatın gönlü Rızada
 Gayrı mesnet istemez ha

— 161 —

Acep ol mahı tâbânım beni yadetmezmi ola
 Ebrûsunun bir telini yadigâr etmezmi ola
 Ruzü şep derdi firakı beni Menun eyledi
 Ol da benim gibi âhü zar etmezmi ola

Mey çeküp mest olmuşum meyhenedir eğlencemiz
 Gam alup gam satarız gamhanedir eğlencemiz
 Anca ol babı güzel sayvanedir eğlencemiz
 Perişan halime bakup acep âr etmezmi ola

Acep aklına gelirmi ol peri pervanenin
 Bilmemki tedbiri nedir dişleri dürdanenin
 Yoksa bizi terk etmekmi gözleri mestanenin
 Mâşuk gözüyle yeniden bir nazar etmezmi ola

Rakıybe intizar etsem dilbere verir gider
 Ol boyu servi yanağı esmere verir gider
 Arzuhali yangın yazsam hunkâra verir gider
 Kendi lutfûyle ağyarı derbeder etmezmi ola

Ruhsatım yok çeker varım firkati çoktanberi
 Kendi bana nûş et derdi şerbeti çoktanberi
 Kabul ederse köledir Ruhsati çoktanberi
 Eşiğine koysam başı zephi ser etmezmi ola

— 162 —

Dâvamıza rakıyp olan
 Necat bulurmu bulmazya
 Aklımı başımdan alan
 Rahat bulurmu bulmazya

Bulamaz dünyada kemal
 Mahrum olur görmez cemâl
 Erişir ömrüne zeval
 Hayat bulurmu bulmazmıya

Serinden tacından olur
 Zamane piçinden olur
 Âhırı acından ölür
 Ni'met bulurmu bulmazya

Yüzünde zerre nur olmaz
 Ve bir rahat kabir bulmaz
 İki yakası bir olmaz
 Devlet bulurmu bulmazya

Vefa görmez melalinden
 Şeref bulmaz kemalinden
 Zebanilerin elinden
 Ruhsat bulurmu bulmazya

— 163 —

Erişti nevbahar oldu
 Şeyda Bülbül figanda hep
 Deli gönül cûş eyledi
 Bağlar başı dumanda hep

Şaşırdık haftayı ayı
 Doldurduk biz de çileyi
 Yarabbi bir sahip iyi
 Bütün âlem güm anda hep

Mürtekip aldı cihanı
 Kimde arayon imanı (Arıyorsun)
 Ehli hakkın yanar canı
 Geda ola amanda hep

Fesat kazanları kaynar
 Allah Allah yer gök oynar
 Sabreyle gör Hudâ neyler
 Melaikler güm anda hep

Mehdinin zamanı geldi
 Musiybetlik kemal buldu
 Yetmiş iki millet doldu
 Bihakkın bir tufanda hep

Sürüye çoban kalmadı
 Damarda hiç kan kalmadı
 Din garip iyman kalmadı
 Yazılmıştır Kur'anda hep

Doğru söylemiyor Naip
 Hekes zamaneye talip
 Eğer bulunmazsa sahip
 Lezzet bulman Cihanda hep

Sen ne ararsın Ruhsati
 Geçirme elden fırsatı
 Kıyametin alâmeti
 Yarın görün diyvanda hep

— 164 —

İslahı nefis olmadım
 Nekadar kılsam talep
 Sevdikce bîvefa yâri
 Dolaştı gitti kelep

Semi bâde deyu içtik
 Serimiz ağyara açtık
 Dünya ziynetinden geçtik
 Hep tersine döndü dolap

Bir mürşitten destur aldık
 Yolun yarısında kaldık
 Mudara bir devriş olduk
 Kabul eder ise Çalap

Olamadım dosta gulam
 Ah ile geçiyor çilem
 Vafına âcizdir kalem
 Şam ve Mısır Bağdat Halep

Ruhsat dersin bilemedi
 Yaram tabip emlemedi
 Dahi Hakkı bulmadı
 Tarıykımı kesti kelâp

— 165 —

Tarih üçyüz üç konu
 Ne gün belli ne saat
 Adil kalktı zulm indi
 Arife tarif ne hacet

Doğru söze derler deli
Ben de kabul ettim beli
Kapandı şeriat yolu
Söylenir dilde şehadet

Sen namusu ârı bilmen
Yolunda yalvarı bilmen
Ruhsat gibi nârı bilmen
Elverir sana şerafet

— 166 —

Yenile bir güzel sevmek çok ta havasım gelür
Olanca malım emlakim verüp alasım gelür
Duruşu Tavûs misali yürüyüşü kan döker
Her nerede rast gelirse düşüp ölesim gelür

Ta ezelden ahdetmişim vâfını yazmak için
Eğer yârim yâr der ise sırrını sezmek için
Rakıypler meşveret etmiş arayı bozmak için
Ağyarım bu tedbirine ben de güleşim gelür

Mansuri Hak dâvasıyla kendini asmış deyu
Mecnun dağların başında Leylaya küsmüş deyu
Ferhat Şirinin yolunda kayalar kesmiş deyu
Ben de bir güzel yüzünden dağı delesim gelür

Ruhsatıyım ahü zarım böyle gitsin bir zaman
Elden ele şöhret bulsun yadigârım bir zaman
Ya bulurum sevdiğimi ya gezerim bir zaman
Kerem gibi gurbet elde gidüp kalasım gelür

— 167 —

(Bu yazının baş tarafını maalesef bulamadık)

Uzaktır dünyanın arası deyu
Bütün bize kalır mirası deyu
Kocalarda ölüm sırası deyu
Herkes taksim edüp bölüştürüyor

Her kız yakın olamıyom mezara
Yalan dünya ile düşmüş pazara
Sen ölmezsin deye nefsi emmare
Boş yerine bizi çalıştırıyor

Puşta pezevenge kaldı bu meydan
Galiba içmedik kalmaz bu meyden
Zaten kapısını açmış kör Şeytan
Günde yüzbinini buluşturuyor

Gayri öz canından bezdi Ruhsati
Güftar edüp derdin yazdı Ruhsati
Ölüm fırtınasın sezdi Ruhsati
Yalandan gözünü siliştiriyor

— 168 —

Ey güzel veçhini gören kan ağlar gözden geçer
Şebi ruzü bitirir de ahü yıldızdan geçer
Nikap çek mah cemaline seni ağyar görmesin
Atar deyneğin havaya vaz gelüp yozdan geçer

Dertlere derman yazmışlar leblerinin âbını
Gözlere tûtiya derler kademin türabını
Üç tuğlu vezir görürse kaşların mihrabını
Fermanın ateşe atar şehri kor bizden geçer

Anca uşşakın fark eder cana can olduğunu
Mahşer günü şefaitle sayeban olduğunu
İngiliz idrâk eylese ne sultan olduğunu
LÂİLHA İLLELLAH der gümrükten tuzdan geçer

Rahmet için halk olunmuş dört kitabın başına
Seni seven sıdku candan düşmez nefsin peşine
Uşşakı Resul olanın ismin değse gûşuna
Kaldırır yerlere çalar sadepli sazdan geçer

İsmine âşık olalı beni aldı bir eser
Ol adûyü berlikadan dâim ederim hazer
Candan gayri hedayem yok kabul edersen eğer
Ruhsati vârını koymuş oğuldan kızıdan geçer

— 169 —

Dedim dilber seni svmek niyetim
Dediki acırım ben sana vah vah
Dedim söyle neremdedir kusurum
Dedi demedimmi dün sana vah vah

Dedim bir ikrarlık oldu dilinden
 Dedi boşa alikalma yolundan
 Dedim mecnun oldum senin halinden
 Dedi teselli versin Han sana vah vah

Dedim yanağından bir gül dalı var
 Dedi teklif yok ya işte alıver
 Dedim dudağından bir şeftali ver
 Dedi kaynamadı kan sana vah vah

Dedim mah cemalin elbet açarım
 Dediki göstermem zehir içerim
 Dedim vallah seni alır kaçarım
 Dedi kaynamadı kan sana vah vah

Dedim hani geçen kaş etmedinmi
 Dedi sırlarımı faş etmedinmi
 Dedim Ruhsatıyım işitmedinmi
 Dedi kurban olsun can sana vah vah

— 170 — [1]

Ya İlâhi görünmezden bir devlet
 Zekâtını veremezsem geri al
 Helâlinden dört öküz ver ya Hudâ
 Koşup çifte süremezsem geri al

Yoksulluğu ezberledim nedeyim
 Verin aşkın bâdesini yudayım
 Biraz altun verki hacca gideyim
 Bu kavl üzre duramazsam geri al

Çok verirsin beynamaza haine
 Saldın beni zügürtlüğün yanına
 Köprüler yaptırım Tecer suyuna
 Kârgir bina kuramazsam geri al

Bir söz ver yarabbi göreyim şimdi
 Yoksulluk elinden çigerim yandı
 Uryana bir gömlek yetime hindi [2]
 Rızan için saramazsam geri al

[1] 170 ve 171 numaralı yazılar Nisan 1931 ve 8 sayılı Sıvasta çıkmış olan « Adım » mecmuasından alınmıştır.

[2] Hindi : Eskiden kadınların başlarına örttükleri yazma.

Ne mümkün Yarabbi yolundan sapam
 Ruhhsatın terk edüp dünyaya tapam
 Senin rızan için bir oda yapam
 İki minder seremezsem geri al

— 171 —

Seni yere vursam kahbe züğürtlük
 O zaman gönlümün ilhamına bak
 Bir oda yaptırırsın al tavan ile
 Şu yalan dünyanın devranına bak

Halı kilim yastık bir baştan başa
 Çifte kandil ruşen olsa dört köşe
 Yedi oğlum olsa koysa ol döşe
 Nazar kıl Hudanın ihsanına bak

Çağırsam davete bayı gedayı
 Dilde zikrederek Gani Hudayı
 Pirinç pilavına dikesem cıdayı [*]
 Yanında koç kuzu kurbanına bak

[*] Cıda : Bir nevi küçük mızrak

Peynir gelsin baş köşeye kurulsun
 Mıhla kaş yıksın da ona darılsın
 Lâhana yağlıca ete sarılsın
 Şekerli sütlünün cevlanına bak

Kadayıf kahvaltı kaz da öğlene
 Dünyalar durdukça vara söylene
 Maydanoz şöhretli tere dillene
 Kahbe gök soğanın devranına bak

Baklava pehlivan hoşaf çömezi
 Yarım kıyye bala olamam razı
 Kandan şeker ile donansın yüzü
 Ruhsat bu hayalin elvanına bak

— 172 — [*]

Ayrılık badesin tatlımı sandın
 Ne tez tebdil olmuş çemenin dağlar
 Bu güzellik geçer sana da kalmaz
 Daha neye bağlı kemanın dağlar

[*] 172 ve 173 numaralı şiirler ; Muasır Türk Edebiyatı tarihi
 M. Nihat, Sayfa 257, 258 den alınmıştır.

Nice güzellerden alırsın bacı
 Al yeşil renklerden giyersin tacı
 Yardan ayrılması zehirden acı
 Bu yüzden gitmiyor dumanın dağlar

Ruhsat gibi karaları bağlarsın
 Aşkın ateşile yürek dağlarsın
 Benim ahvalime sen de ağlarsın
 Var ise zerrece imanın dağlar

— 173 —

Gene bahar geldi bülbül sesinden
 Seda verip seslendimi yaylalar
 Çevre yanın lâle sümbül bürünmüş
 Gelin olup süslendimi yaylalar

Göz yaşlarım sel olmuş ta akıyor
 Kömür gözlüm karaları bağlıyor
 Bülbül gelmiş gül dalında ağlıyor
 Deli idin uslandın mı yaylalar

Ben de senin gibi ersem murada
 Neyleyimki elimde yok irade
 Ruhsatıyım gam yüklerim kirada
 Beni görüp yaslandın mı yaylalar

— 174 —

Ağyarın ettiği danki duydunm [*]
 Düşman etti bize kızı kaç gündür
 Haman kaşlarını yıkıp geçiyor
 Turşular satıyor yüzü kaç gündür

Meğer Lokman gele dermana muhtaç
 Can telef etmeli kurbana muhtaç
 Gayrı beri bakmaz fermana muhtaç
 Karıştı araya muzı kaç gündür

Hiç bir defa göremedim yüze yüz
 Cümle derdim diyemedim dize diz
 Besbelli arada dukunmuş bir söz
 Düştü içerime sızı kaç gündür

[*] Dânk : Düzen hile

Yine bütün bütün yandı pervane
İlk sitemin sözü işledi cana
Başım alup gideceğim bir yana
Gözlerim gelmedi yazı kaç gündür

Ruhsatım çok karye keşt edüp gezdim
Nice dilberlerin medhini yazdım
Gayrı bu sevdanın ipini üzdüm
Astım bir köşeye sazı kaç gündür

— 175 —

Bir rayiha geldi kıbladanberi
Müjde esen bâdi sabâ dediler
Yine gönül dalgalandı mevç vurdu
Nuş et bu bâdeyi caba dediler

Babı şeriatte yanar özümüz
Hakikatten atılmıştır tuzumuz
Revnakı dünyada yoktur gözümüz
Bir keşkül bir asâ abâ dediler

Onbeşimde bir kurulu yay idim
Ellibir yaşımda yattım uyudum
Deliktaşta doğdum dağda büyüdüm
Şi'rime bakanlar kaba dediler

Vuslati yâr için her dem everim
Ne elde varım var ne simü zerim
Bahçe zevkın hûb güzeli severim
Cennetin şöhreti Tûba dedilet

Eşref saattir gelmedi Mehdi
Elesti ezelde birledim ahdi
Bir zaman İcadî bir zaman Cehdi
Şimdi de Ruhsati baba dediler

— 176 —

Beni böyle süründürmek ruzü şep
O güzel şanına düşermi yar yar
Kerem kıl sevdiğim gel insaf eyle
Âşık bildiğinden şaşarmı yar yar

Rahmeyle serimde olan savaşa
 Rakipler ediyor bizi temaşa
 Elbette pervane döner ateşe
 Yanmadan çiğ lokma pişirmi yar yar

Şeyda bülbül gül dalında ötmese
 Gönül firkatından yanıp tütmeşe
 Teâlâ kuluna ihsan etmese
 Dururken cezbese taşarmı yar yar

Ebrû zülûf mah yüzünde dolaşık
 Kerem eyle dilber göster bir ışıık
 Akranını bulmayınca bir âşık
 İpeğini kıla koşarmı yar yar

Eğer benim kıymetimi bilmezsen
 Yazık sana intizarım almsan
 Ervahi ezelden benim olmasan
 Ruhsati böyle coşarmı yar yar

— 177 —

« Karşılıklı deyişlerden »
 - munazara -

Sorarım sana behey divane
 Ol besmeleyi yazan kim idi
 Yedi iklim çar köşeyi dolaşan
 Derç edüp dünyayı yazan kim idi

Kimi kasedetti hurma başında
 Sarı öküzün ayağının taşında
 Gördünmü üçbinaltmış yaşımda
 Kasdedüp bendini uzan kim idi

Bul o kim çiğnedi kara sakızı
 Kırk iken yirmetti ondört sekizi
 Altında dizinin sakar öküzü
 Kuyruğunda kaç kıl sayan kim idi

Ben de bildim yahşi ile yamanı
 Divane gezmişim fani cihanı
 İster türkü söyle ister divanı
 Şimdi buralarda yazan kim idi

Karşılık cevap

Âferin sana ey ârifi âşık
Kalem besmeleyi yazan dediler
Yedi iklim çar köşeyi dolaşup
Cercis Peygamberdir gezen dediler

Hazreti Alinin ruhu hurma başına
Sarı öküzün ayağı yakut taşında
Bir ifrit var üçbinaltmış yaşında
Alidir bendini uzan dediler

Çağırmadan duyan bakmadan gören
Sahipsiz kuşların nasibin veren

(Bu yazının da sonu bulunamadı)

DÜÂ

— 178 —

İptidaki doğruluktan muradım oldu tamam
Mollalıktan özke bir kuluna ihsan olmasun
Okuyana rahmet etsin evvela kerim Zülcelâl
Âhır nefes imanına zerre ziyan olmasun
Kim yazarsa bu bitabı hüsnü hatîle eğer
Dünyasında ahretinde hiç perişan olmasun
Yazdırup hayrât edenim devleti artsun müdam
Ol nâmerde muhtaç olup kalili nân olmasun
Dinleyenler Cenneti âlâda içsün Kevseri
Yahşi geçsin günleri ömründe yalan olmasun
Her kim salevat verirse ruhuna Muhammedin
Civarında cari olup ayrı mihman olmasun
Kim beğenmezse bu hattın veznini mevzununu
Şuarâ yanında baksın sonra pişman olmasun
Kim anarsa Ruhsati ednâyı rahmetle eğer
Rahmete gark eylesin Hak cûi atşan olmasun
Fâilâti Fâilâti Fâilâti Fâilât
Salevatı çok getir arada Şeytan olmasun

S O N

Deyişlere âit yanlış doğru cetveli

[Kendiliğinden anlaşılabilir olan yanlışlara ehemmiyet vermedik]

Sayfa da	Mısraın - Yanlış - ının	Doğrus - su -	Düşünceler
4	1	Tan	Tân
4	15	Ahrettime	Ahrete
6	9	Yezdanına	Yezdanıma
11	3	Gaybet	Gıybet
18	18	veysi	Veysi
19	7	İsem	İsen
22	13	Selinm	Selim
23	16	Süval	Süal
24	8	Gaybet	Gıybet
26	16	Al	Ol
30	1	Gaybetten	Gıybetten
31	3	Elaman	El'aman
31	14	Kim yüzn	Kimi yüzün
37	1	Seyeran	Seyran
37	9	Mehnek	Mehenk
38	15	Va	Ya
42	2	gani	Gani
43	3	Saverim	Severim
43	16	Ayı	Ay'ı
47	4	gaffar	Gaffar
52	2	Göge	Göge de
60	2	Eşettim	Ettim
63	11	mevla	Mevlâ

[18 numaralı yazı kıt'a-lara ayrılmayacaktı; çün-kü şekli kasidedir.]

[19 numaralı yazı da ka-side şeklindedir.]

Sayfa da	Mısraın - Yanlış - ının	Doğru - su -	Düşünceler
70	6	Günlü	Gönlü
73	7	Birde	Bilirde
73	15	Unutmu	Unutma
74	3	âdemden	Âdemden
75	7	haktan	Haktan
77	9	hak	Hak
80	kerre arasında	Nasihatlardan	Nasihanlerden
81	7	Çıkdın	Çıktın
86	10	Hocalıktan	Kocalıktan
87	12	Kimini	Kimi
92	1	Köbesi	Kölesi
94	14	Oyan	Uyan
65-95 ci yazılar numara hatasından iki defa yazılmıştır.			
122	16	Aşuman	Asüman
123	15	Damları	Damlası
134	6	Mutar	Muhtar
141	3	Umdular	Sundular
149	11	Metetsem	Medh etsem
151	9	Hup	Hûb
168	12	Gaybet	Gıybet
184	9	Cüdâ	Cidâ
206	3	Menun	Mecnun
209	4	Ola	Olan
221	5	Duydunm	Duydunmu

[Bu parça da kaside şeklinde dizilecekti.]

[Bu yazıdaki oyan ke-limelerinin hepsi Uyan dır.]